

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

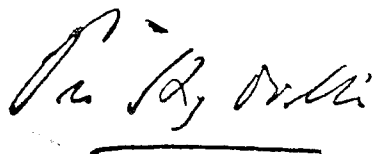
Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EU-sekr.

4. oktober 2002

Med henblik på mødet i Folketingets Europaudvalg den 11. oktober 2002 –
dagsordenspunkt rådsmøde (miljø) den 17. oktober 2002 – vedlægges Miljø-
ministeriets notat om de punkter, der forventes optaget på dagsordenen.

P. H. Olsen

Samlenotat for rådsmøde (miljø) d. 17. oktober 2002

Dagsordenspunkt	Side
1. Forslag til direktiv om handel med CO ₂ -kvoter - <i>politisk enighed om fælles holdning Biosikkerhed</i>	2
2. Forordning om sporing og mærkning af GMO - <i>politisk enighed om fælles holdning</i>	7
3. Direktiv om emballage og emballageaffald - <i>politisk enighed om fælles holdning</i>	14
4. Direktiv om SEVESO II - <i>politisk enighed om fælles holdning</i>	19
5. Forordning om grænseoverskridende overførsel af GMO (Cartagena-protokol) - <i>politisk enighed om fælles holdning</i>	25
6. EU strategi for bæredygtig udvikling - <i>Konklusioner Direktiv om miljøansvar</i>	31
7. Klimakonventionen COP 8 - <i>Konklusioner</i>	34
8. CITES konventionen COP 12 - <i>Afgørelse</i>	37
9. Direktiv om miljøansvar - <i>status for arbejdet</i>	41
10. Forordning om implementering af PIC konventionen - <i>status for arbejdet</i>	53
11. Forordning om skove - <i>status for arbejdet</i>	62

Kommenteret dagsorden for rådsmøde (miljø) d. 17. oktober 2002

Ad punkt 1 - Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om handel med klimagasser KOM (2001)581

Revideret notat

Resumé: Forslagets formål er at bidrage til en omkostningseffektiv nedbringelse af EU's udledning af drivhusgasser og herigennem bidrage til, at EU kan opfylde sine forpligtelser i forhold til Kyoto-protokollen. Forslaget indebærer i hovedtræk: At der fra 1. januar 2005 indføres absolutte grænser på de enkelte virksomheders udledning af drivhusgasser, i starten CO₂, at en række virksomheder inden for el-, varme-, olieraffinering, metal-, mineral-, glas-, papirmasse- og papirindustrien - over en vis minimumsstørrelse (bagatelgrænse) – omfattes, at udstedelse af udledningstilladelser baseres på en national plan, godkendt af EU, at fordeling af udledningstilladelser i perioden 2005-2007 foretages gratis af medlemsstaterne, underlagt de almindelige statsstøtteregele, at fordeling af udledningstilladelser fra 2008 foretages efter en kommende fælles EU-metode, at udledningstilladelser kan handles, at kontrol med udledningstilladelser og emissioner skal baseres på en kommende fælles EU-metode, at en virksomhed, der overskrider sin udledningstilladelse skal betale en afgift på 50 Euro pr. ton CO₂ før 2008 og 100 Euro pr. ton CO₂ efter 2008; alternativt det dobbelte af markedsprisen på en ton CO₂, at medlemslandene skal etablere nationale registre over udledningstilladelser og udledninger, og at medlemslandene skal vedtage den nødvendige nationale lovgivning senest 31/12 2003.

1. Status

Kommissionen udsendte den 23. oktober 2001 ovennævnte forslag. Forslaget har hjemmel i artikel 175(1) i traktaten og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i artikel 251 i TEF.

Kommissionen udsendte i marts 2000 en grøn bog om emissionshandel. Folketingets Europaudvalg behandlede grønbogen den 25. oktober 2000.

Europa-Parlamentets udtalelse efter første læsning foreligger endnu ikke, men forventes vedtaget på Parlamentets plenarforsamling den 9. oktober 2002. Europa-Parlamentets miljøudvalg vedtog den 10. september 2002 sin betænkning til brug for udtalelsen i første læsning.

Notat om forslaget er den 29. november 2001 sendt til Folketingets Europaudvalg som en del af samlenotat forud for Rådsmøde (miljø) den 13. december 2001.

Folketingets Europaudvalg har fået forelagt sagen til orientering den 7. december 2001, d. 1. marts 2002 og d. 21. juni 2002.

Punktet var på dagsordenen for Rådsmødet (miljø) den 13. december 2001 til orienterende debat, på Rådsmødet (miljø) den 4. marts og Rådsmødet (miljø) d. 25. juni 2002 til formandskabets orientering om status for arbejdet. Forslaget er endvidere blevet præsenteret på Rådsmødet (industri og energi) den 4.-5. december 2001.

Formandskabet har sat punktet på dagsordenen for rådsmøde (miljø) den 17. oktober 2002 med henblik opnåelse af politisk enighed om en fælles holdning.

2. Formål og indhold

Kommissionen anfører, at forslaget formål er at bidrage til en omkostningseffektiv nedbringelse af EU's udledning af drivhusgasser og herigennem bidrage til, at EU kan opfylde sine forpligtelser i forhold til FN's klimakonvention og Kyoto-protokollen.

Forslaget indebærer i hovedtræk:

1. At der fra 1. januar 2005 indføres absolutte grænser på de enkelte virksomheders udledning af drivhusgasser, i starten CO₂.
2. At en række virksomheder inden for el-, varme-, olieraffinerer, metal-, mineral-, glas-, papirmasse- og papirindustrien - over en vis minimumsstørrelse (bagatelgrænse) - omfattes.
3. At udstedelse af udledningstilladelser baseres på en national plan, godkendt af EU.
4. At fordeling af udledningstilladelser i perioden 2005-2007 foretages gratis af medlemsstaterne, underlagt de almindelige statsstøtteregele.
5. At fordeling af udledningstilladelser fra 2008 foretages efter en kommende fælles EU-metode.
6. At udledningstilladelser kan handles.
7. At kontrol med udledningstilladelser og emissioner skal baseres på en kommende fælles EU-metode.
8. At en virksomhed, der overskrider sin udledningstilladelse skal betale en afgift på 50 Euro pr. ton CO₂ før 2008 og 100 Euro pr. ton CO₂ efter 2008; alternativt det dobbelte af markedsprisen på et ton CO₂.
9. At medlemslandene skal etablere nationale registre over udledningstilladelser og udledninger.
10. At medlemslandene skal vedtage den nødvendige nationale lovgivning senest 31. december 2003.

3. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Kommissionen anfører, at forslaget afbalancerer hensynet til fælles spilleregler for det indre marked med hensynet til størst mulig national frihed til fastlæggelse af kvoter. Samtidigt anser Kommissionen forslaget for at være så enkelt som muligt, hvilket sikrer stor effektivitet i forhold til en situation, hvor de enkelte lande lavede hver deres ordning og herefter forsøgte at hægte dem sammen.

Kommissionen er derfor af den opfattelse, at forslaget er afbalanceret m.h.t. enkelhed, effektivitet, nærhed, proportionalitet og gennemskuelighed. Regeringen er enig heri.

I forhold til nærhedsprincippet vurderes fælles EU-regler som nødvendige for at sikre lige konkurrence imellem aktører der er omfattet af begrænsninger på udledning af drivhusgasser.

I forhold til proportionalitetsprincippet vurderes kvoter kombineret med emissionshandel at være et relativt simpelt, økonomisk effektivt virkemiddel med en stor dækning i forhold til både de danske og EU's udledning af drivhusgasser.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser: Danmark har som det første land i Verden en lovgivning om emissionshandel (Lov 376 af 2. juni 1999 om CO₂-kvoter for elproduktion). Direktivforslaget vil dog medføre ændring af lovgivningen på en række punkter samt formentlig udstedelse eller ændring af bekendtgørelser. Behovet for ændringer i lovgivningen skyldes blandt andet:

- at de danske kvoter kun er fastsat til og med 2003;
- at den danske ordning kun omfatter elsektoren;

- at den nuværende måde at fordele kvoter på næppe kan videreføres uændret, idet den ikke tager højde for eventuelle nye aktører på markedet;
- at den nuværende strafafgift er væsentligt mindre end den af EU foreslåede;
- at der er behov for at uddybe reglerne i forhold til international emissionshandel.
- at der kan opstå et behov for at se på de eksisterende afgifter og administrative reguleringer i sektorer, der vil blive omfattet af kvotehandelsystemet.

Økonomiske og administrative konsekvenser: Forslaget medfører en begrænsning i de omfattede virksomheders ret til at udlede drivhusgasser og har dermed økonomiske konsekvenser for virksomhederne. Forbrugerpriserne for bl.a. el vil formentlig stige i EU generelt som følge af omkostninger til reduktion af drivhusgasudledning eller køb af udledningstilladelser. Niveaue for stigningen i forbrugerpriserne vil bl.a. afhænge af, hvor restriktivt kvotemarkedet indrettes, og af hvor store reduktionsomkostningerne i praksis viser sig at være for de berørte virksomheder. Under alle omstændigheder vurderes et kvotemarked at være en af de mest effektive måder at opnå CO₂-reduktionerne på, da markedet bidrager til at finde de billigste CO₂-reduktioner.

I og med at Danmark p.t. er det eneste land med kvoter på elproduktion, vil et EU-system medføre en forbedring af de danske elproducenters konkurrenceevne i forhold til de europæiske konkurrenter.

De forskellige tildelingsmetoder for udledningstilladelser (gratis tildeling eller auktionering) har forskellige økonomiske konsekvenser for virksomhederne.

Handel med emissioner vurderes at være et alternativ til afgifter. Der vil således være behov for at få vurderet konsekvenserne for de eksisterende energiafgifter for industrien og for afgifterne på varmeproduktion. Det kan ikke afvises, at indførelsen af handel med klimagasser afhængigt af den endelige udformning vil kunne have en umiddelbar virkning på provenuet fra de eksisterende afgifter på energi og CO₂.

Der vil være et begrænset forbrug af personaleresourcer i staten (i den gældende lov er afsat 3 årsværk). Amter og kommuner vil kun blive påvirket i den udstrækning amstlige eller kommunale virksomheder bliver omfattet af emissionshandel.

Beskyttelsesniveau: Forslaget vurderes at have en positiv indvirkning på beskyttelsesniveauet såvel i Danmark som i EU under ét.

5. Høring

Forslaget har været i høring hos knap 60 interessenter i perioden 9.-19. november 2001. Høringsvar er modtaget fra Vindmølleindustrien, Energi E2, Elfor, Dansk Energi (DE; høringssvaret dækker også Energi E2 og Elfor), Elsam A/S, Landbrugsrådet, Energimiljørådet, CO-Industri, Danske Fjernvarmeværkers Forening (DFF), Det Økologiske Råd (DØR), Elkraft System, NOAH, Kommunernes Landsforening, Frederiksberg Kommune (ingen bem.), Energitilsynet (ingen bem.), Foreningen af Rådgivende Ingeniører (ingen bem.) og Dansk Handel og Service (ingen bem.). Høringsvarene sammenfattes nedenfor.

Generelle bemærkninger:

Høringsvarene er generelt positive over for emissionshandel med undtagelse af NOAH, som finder handelsprincippet problematisk. NOAH frygter, at de rige lande kan købe udledningstilladelser og

derved fortsætte deres udledning uhindret. Desuden mener man, at alle verdensborgere bør have samme ret til at udlede drivhusgasser.

Fordelingsmetode for udledningstilladelser:

DE og Elsam foretrækker fordeling baseret på historisk emission (grandfathering) i perioden 2005-2007, DE foretrækker også grandfathering efter den første periode (2005-2007). Vindmølleindustrien og Det Økologiske Råd er fortalere for auktioneringsmodellen. Elsam mener kvoterne skal tildeles virksomheder.

Frivillighed:

DE og Elsam advarer mod, at systemet udhules af for mange valgfrie optioner.

Bagatelgrænse:

Energimiljørådet mener, at bagatelgrænsen skal gælde for virksomheden og ikke det enkelte anlægs størrelse. Vindmølleindustrien påpeger at flere kraftvarmeanlæg er under 20 MW, hvilket kan skabe forvriddinger hen mod små produktionsanlæg. DFE finder, at 20 MW er for lav en grænse (den vil betyde at omkring halvdelen af foreningens værker bliver omfattet), og at den bør være på 50 MW. DFE mener desuden at effekten af systemet skal afvejes mod administrative omkostninger.

Sektorer:

DE, Landbrugsrådet, Vindmølleindustrien, Elsam og CO-Industri finder, at flere sektorer bør kunne omfattes af direktivet. Det Økologiske Råd mener, at oliebranchens leverancer af fossile brændsler til opvarmning og transport bør være omfattet af direktivet. Energimiljørådet mener, at transportsektoren bør inkluderes enten i direktivet eller i en samlet strategi for reduktionsforpligtigelserne. DE nævner også transportsektoren. Vindmølleindustrien og DØR mener, at systemet ikke må favorisere teknologier som atomkraft, der afstedkommer andre alvorlige miljøproblemer.

Straf afgift ved overskridelse af udledningstilladelse:

Vindmølleindustrien og DØR ser det som afgørende at straffavgiften er høj. Energimiljørådet støtter direktivforslagets afgiftsniveau. DE mener der bør være ens afgift i alle lande og mener i øvrigt direktivforslagets afgift er for høj.

Sammenhæng med afgiftssystemet og anden regulering:

DFE finder, at forslaget vil bevirke, at hele den danske varmeforsyningslovgivning skal ændres, idet CO₂-kvoter ikke giver mening i det nuværende system med tvungent brændselsvalg m.v. DE påpeger, at kvoter og afgifter ikke bør anvendes samtidigt, Elsam fremfører at der bør arbejdes hen imod en fortsat harmonisering af elmarkedet og miljøregulering i EU og at sektorer der ikke er med i CO₂-systemet bør pålægges afgift. Det Økologiske Råd mener, at kvoter ikke skal erstatte eksisterende CO₂- og energiafgifter, men supplere dem.

Dækning:

Inddragelse af flere drivhusgasser (end CO₂) med tiden støttes af DE, Vindmølleindustrien og DØR.

Handel:

DE og Elsam ønsker langsigtede kvoteudmeldinger for at aktørerne kan agere optimalt, herunder entydige opsparingsmuligheder. Elsam fremfører endvidere, at opsparring skal kunne ske fra første periode til perioden efter 2008. DE og Landbrugsrådet påpeger, at handelen bør ske mellem virksomheder sådan som der lægges op til i direktivet.

JI og CDM:

DE finder det væsentligt at JI og/eller CDM gennemføres for at sikre omkostningseffektive reduktioner, og at der bør være fælles EU-regler for disse mekanismer. Landbrugsrådet mener, at det er uheldigt hvis direktivet betyder, at der kan gå en årrække før danske virksomheder kan investere i CO₂-reduktion i udlandet. Elsam er også fortalere for JI og CDM, men finder at et loft for anvendelsen af de fleksible mekanismer bør overvejes. Det Økologiske Råd anfører, at hverken JI eller CDM skal inddrages i et kvotesystem, idet disse mekanismer vil medvirke til at øge et kvotesystems ustabilitet og utroværdighed.

Kontrol og rapportering:

Energimiljørådet, DE, DØR og Elsam understreger vigtigheden af kontrol og fælles metoder og bagatelgrænser. DE anfører, at kravet til indberetning ved ændringer af anlæg bør specificeres nærmere, og at sælger bør hæfte for kvotens gyldighed. Elkraft System mener, at EU- og national rapportering bør ses i sammenhæng.

Tidsaspekter:

DE finder, at kvoter i perioden 2005-2007 kun er relevant hvis alle lande tilslutter sig. Energimiljørådet mener derimod, at Danmark må fastholde sine kvoter også efter 2003. CO-Industri mener at Danmark bør arbejde for en tidligere implementering end 2005.

Konsekvensberegninger:

Landbrugsrådet efterlyser analyser af direktivets økonomiske konsekvenser.

Samspil med VE-markedet:

Elsam mener at VE-regulering og CO₂-regulering skal være adskilt. DE fremfører at kvotemarked og VE-marked kan fungere sideløbende, men at kvotehandel gradvist vil reducere behovet for VE-markedet. Vindmølleindustrien lægger også vægt på samspillet og finder, at CO₂-begrænsning ved køb af VE-beviser bør tilfalde køberlandet. Det Økologiske Råd understreger, at et kvotemarked og et marked for VE-beviser skal kunne fungere sammen.

Sagen har været drøftet på møde i miljøspecialudvalget d. 8. februar, hvor der fremkom følgende bemærkninger: Dansk Energi anbefalede, at Danmark lægger vægt på, at reglerne for systemet er harmoniserede også i perioden frem til 2008. Dansk Energi mener endvidere, at strafafgiften bør være lavere.

Det Økologiske Råd støtter en auktionsmodel, hvor kvoterne initialt fordeles ved auktion. Det bør endvidere være et led i allokeringssmodellen, at kvoterne gradvist nedfases proportionalt over årene.

Elkraft System argumenterede for en højere strafafgift ud fra synspunktet om, at dette er forudsætningen for, at systemet kan virke.

Greenpeace argumenterede for, at der blev anvendt høje strafafgifter.

Forslaget blev drøftet på møde i miljøspecialudvalget d. 4. juni 2002, hvor der fremkom følgende bemærkninger: Greenpeace spurgte om forslaget indebar, at de tildelte emissionskvoter til virksomhederne blev aftrappet over tid, og anførte at det er nødvendigt at sikre en nedtrapping af emissi-

onskvoterne for at nå Kyoto-målene, så virksomhederne får et incitament til at reducere udledningerne.

Dansk Energi anførte til den danske holdning, at systemet bør være obligatorisk og harmoniseret allerede for 2005, og at Danmark i givet fald bør forbeholde sig ret til ikke at deltage i systemet. Dansk Energi anførte endvidere, at der burde være mulighed for at inddrage Joint Implementation allerede fra 2005. Dansk Energi fandt endvidere at strafafgifterne er for høje.

Dansk Industri fandt, at strafafgiften er for høj, og at den ikke må påvirke markedsprisen.

Greenpeace er kraftig modstander af, at der bliver mulighed for at inddrage CDM og Joint Implementation, da det vil udhule systemet.

På mødet i miljøspecialudvalget den 25. september 2002 anførte DØR, at man ikke finder at kvoter bør erstatte afgifter såfremt kvoterne uddeles gratis.

Ad punkt 2. - Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om sporbarhed og mærkning af genetisk modificerede organismer og sporbarhed af fødevarer og foder fremstillet af genetisk modificerede organismer og om ændring af direktiv 2001/18/EF.

KOM (2001)182 endelig

Revideret notat

Resumé: Forslagets formål er at fastsætte rammebestemmelser for sporbarhed af GMO'er og fødevarer og foder fremstillet af GMO'er. Med forslaget fremmes muligheden for at sikre pålidelig mærkning, sundheds- og miljøovervågning, samt mulighederne for tilbagetrækning af produkter fra markedet i tilfælde af uforudsete risici for menneskers sundhed eller miljøet.

I forslaget opstilles der forskellige regler for levende GMO'er og forarbejdede GMO'er. Der fastsættes regler for hvilke informationer, der skal videregives sammen med GMO'er og fødevarer og foder fremstillet af GMO'er i hele varekæden. Endvidere fremgår det, at der vil kunne fastsættes regler for utilsigtet tilstedeværelse af GMO godkendt udenfor Fællesskabet op til en vis grænse. Forslaget skal ses i sammenhæng med et forslag til forordning om genmodificerede fødevarer og foderstoffer.

1. Status

Kommissionens forslag er modtaget i Rådet d. 21. august 2001 og oversendt til delegationerne den 30. august 2001.

Forslaget har hjemmel i artikel 95(1) i TEF og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i artikel 251 i TEF .

Forslaget supplerer Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/18/EF om udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer og om ophævelse af Rådets direktiv 90/220/EØF, hvoraf det fremgår i artikel 4 stk. 6 at medlemslandene skal træffe foranstaltninger med henblik på at sikre sporbarhed i alle stadier af markedsføringen af GMO'er, der er tilladt i henhold til direktivets del C. Forslaget er fremsat sammen med forslaget til ny forordning om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer, KOM(2001)425, som behandles i Rådet (landbrug).

Grundnotat om forslaget er oversendt til Folketinget d. 17. september 2001. Sagen er blevet forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering d. 21. september, d. 26. oktober 2001, d. 7. december 2001 og d. 21. juni 2002.

Forslaget er blevet præsenteret på rådsmøde (indre marked, forbrugere og turisme) d. 27. september 2001 og på rådsmøde (landbrug) d. 22.- 23. oktober 2001.

Forslaget er blevet diskuteret i en åben, orienterende debat på rådsmøde (miljø) d. 29. oktober 2001.

Formandskabet redegjorde på rådsmøde (miljø) d. 12. december 2001, samt d. 25 juni 2002 for forhandlingsstatus.

Europa-Parlamentet har ved sin første læsning af forslaget den 3. juli 2002 vedtaget 28 ændringsforslag.

Formandskabet har sat forslaget på dagsordenen for rådsmøde(miljø) den 17. oktober 2002 med henblik på opnåelse af politisk enighed om en fælles holdning.

2. Formål og indhold

Forslagets formål er at fastsætte rammebestemmelser for sporbarhed af GMO'er og fødevarer og foder fremstillet af GMO'er. Med forslaget fremmes muligheden for at sikre pålidelig mærkning, sundheds- og miljøovervågning, samt mulighederne for tilbagetrækning af produkter fra markedet i tilfælde af uforudsete risici for menneskers sundhed eller miljøet. Kommissionen anfører, at sporbarhed kan defineres som muligheden for at spore GMO'er og produkter fremstillet af GMO'er på alle stadier i markedsføringen i hele produktions- og distributionskæden. Kommissionen anfører endvidere, at forslagets formål er at skabe en harmoniseret fællesskabsramme, som kan bidrage til et velfungerende indre marked.

I forslaget opstilles der – som det fremgår nedenfor – forskellige regler for levende GMO'er og forarbejdede GMO'er. Forslaget vedrører således både GMO'er, som defineret i direktiv 2001/18/EF, der udgør eller indgår i et produkt, herunder frø, såvel som fødevarer og foder fremstillet af GMO'er. Formuleringen "*fremstillet af GMO'er*" henviser til produkter som består af eller indeholder forarbejdet genmodificeret materiale, men som ikke indeholder levende genetisk modificerede organismer (f.eks. raffineret sukker fremstillet fra genmodificerede sukkerroer). Forslaget omfatter derimod ikke produkter fremstillet ved hjælp af GMO – f.eks. kød fra et dyr, der har spist genmodificeret foder.

Forordningsforslaget finder ikke anvendelse på GMO-holdige human- og veterinærmedicinske lægemidler, der er godkendt i henhold til bestemmelserne i Rådets forordning (EØF) nr. 2309/93.

Krav til sporbarhed og mærkning af (levende) GMO'er

Kommissionen anfører, at inden forordningens bestemmelser kan træde i kraft, skal Kommissionen indføre et system til udvikling og tildeling af entydige koder (unique identifiers) til hver GMO. Det vil sige, at der skal udvikles et system, hvor man knytter en éntydig kombination af tal og/eller bogstaver til hver godkendt transformationsbegivenhed – dvs. selve den unikke ændring i en organismes genetiske sammensætning, som gør, at den betegnes som genmodificeret. Dette system skal

indføres i EU under hensyntagen til udviklingen af lignende systemer i internationale fora, herunder nævner Kommissionen Cartagena-Protokollen om biosikkerhed (om sikkerhed ved handel med levende genmodificerede organismer) til FNs Biodiversitetskonvention og OECD.

Virksomheder, der sælger produkter, der består af, eller indeholder GMO'er skal sikre, at virksomhederne, der modtager produktet, er oplyst om dette. Endvidere gælder for produkter, der består af eller indeholder GMO'er (men altså ikke for produkter fremstillet af GMO), at de relevante entydige koder oplyses til køber.

Ved markedsføring af disse produkter gælder endvidere, at virksomhederne i samtlige led af varekæden skal sikre, at det på mærkningen fremgår, at produktet indeholder genetisk modificerede organismer. Oplysningerne om produktet skal videregives i alle efterfølgende stadier af markedsføringen.

Virksomheder, der importerer forsendelser med en ukendt blanding af GMO'er til Fællesskabet, skal selv bestemme identiteten af GMO'erne. Kommissionen omtaler derfor muligheden for, at opstille fælles retningslinjer for prøvetagning og prøvning af sådanne bulkvarer i Fællesskabet.

Krav til sporbarhed for fødevarer og foder fremstillet af GMO'er

Ved markedsføring af produkter fremstillet af GMO'er sikrer virksomhederne, at oplysninger om hvilke fødevaringredienser, fodermidler eller tilsætningsstoffer der er fremstillet af GMO'er og som er anvendt i fødevaren eller foderstoffet, videregives til de virksomheder, der modtager produktet.

Ved transaktioner af GMO'er og produkter fremstillet af GMO'er, skal virksomhederne i efterfølgende fem år kunne gøre rede for, fra hvem og til hvem GMO'erne og/eller produkterne er stillet til rådighed.

Kommissionen påpeger at en vis forurening med såvel godkendte som ikke-godkendte GMO'er formentlig ikke kan undgås. For at sikre at sporbarhed og mærkning kan gennemføres i praksis, anfører Kommissionen, at, det kan blive nødvendigt at fastsætte tærskelværdier for acceptable spor af GMO'er i fødevarer eller foderstoffer. I bestemmelserne i Kommissionens parallelle forordningsforslag om genetisk modificerede fødevarer og foderstoffer, KOM(2001)425, fremgår det, at denne tilstedeværelse af GMO under den fastsatte tærskelværdi skal være utilsigtet eller teknisk uundgåelig. Såfremt det genmodificerede materiale ikke har en egentlig EU markedsføringsgodkendelse, skal det have været underkastet en videnskabelig risikovurdering, som viser, at materialet er uden risici for menneskers sundhed eller for miljøet.

3. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Kommissionen forholder sig ikke specifikt til disse principper, men anfører at forslaget er fremsat for at fastlægge en harmoniseret ramme, der vil øge retssikkerheden og skabe en konsekvent tilgang til området og dermed bidrage til et velfungerende indre marked. Afvigelser mellem medlemslandenes love og administrative bestemmelser om sporbarhed af GMO'er og fødevarer og foder fremstillet af GMO'er kan skabe uensartede konkurrencebetingelser.

Kommissionen anfører endvidere, at forslaget sigter mod at erstatte artikel 4, stk. 6 i direktiv 2001/18/EF, hvoraf det fremgår, at medlemslandene skal træffe de fornødne foranstaltninger til at sikre sporbarheden af GMO i alle stadier af markedsføringen.

Regeringen er enig i Kommissionens fremstilling og vurderer, at forslaget er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser:

Idet forslaget er fremsat som en forordning, vil denne være umiddelbart gyldig og bindende i alle enkeltheder for medlemslandene. For så vidt angår Miljøministeriets ressort påtænkes der gennem en ændring af Lov om miljø og genteknologi at skabe den fornødne hjemmel til udstedelse af en bekendtgørelse om nationale tilsyns- og kontrolforanstaltninger, der skal sikre at forordningen efterkommes. Den forslåede forordning vil endvidere kræve ændring af Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 1098 af 11. december 1992 om godkendelse af forsøgsudsætninger og markedsføring af genetisk modificerede organismer.

For så vidt angår Fødevareministeriets ressort er der i såvel lov om frø, kartofler og planter, jf. lov-bekendtgørelse nr. 261 af 26. april 1999, med senere ændringer, som i lov om foderstoffer, jf. lov-bekendtgørelse nr. 80 af 2. februar 2000 og i fødevareroven en bred bemyndigelse til at fastsætte regler med henblik på gennemførelsen af Det Europæiske Fællesskabs direktiver og forordninger m.v., herunder også bemyndigelse for så vidt angår nationale tilsyns- og kontrolforanstaltninger. Vedtagelsen af ovennævnte forslag, vil derfor for så vidt angår Fødevareministeriets område alene medføre tilpasninger på bekendtgørelsesniveau.

Økonomiske og administrative konsekvenser:

Forslaget vil medføre økonomisk og administrativ belastning af offentlige myndigheder, som skal føre tilsyn og oprette kontrolforanstaltninger for at sikre forordningens overholdelse.

Forslaget vil formentlig medføre ekstraomkostninger for virksomhederne i forbindelse med skærpede krav til adskillelse ved transport, oplagring og mærkning. Der må regnes med ekstra omkostninger i forbindelse med prøvetagning i tilfælde, hvor der ikke foreligger pålidelig dokumentation fra eksporterende tredjelande.

Beskyttelsesniveau:

Forslaget vil forbedre det langsigtede beskyttelsesniveau i Danmark såvel som i EU, idet øget sporbarhed øger mulighederne for at foretage en målrettet overvågning af GMO'ers og produkter fremstillet af GMO'ers potentielle virkninger på sundhed og/eller miljøet. Herved vil forslaget give bedre muligheder for at tilbagekalde GMO'er og fødevarer og foder fremstillet af GMO'er, hvis disse viser sig at have negative effekter på menneskers sundhed og/eller på miljøet.

5. Høring

Forordningsforslaget har været i høring hos en bred kreds af myndigheder og organisationer. Der er modtaget i alt 13 høringssvar.

NOAH anfører at forslaget er et lille skridt i den rigtige retning i EU's regulering af gensplejsede produkter, men at forslaget har klare mangler. Animalske produkter fra dyr fodret med gensplejset foder samt enzymer fremstillet vha. gensplejsede mikroorganismer bør omfattes. Mærkningen skal være tydelig for forbrugerne og skal ske med et tydeligt gen-mærke på forsiden af varen. Virksomheder skal opbevare oplysningerne om GMO'er i minimum 20 år, idet eventuelle skader på naturen kan indtræffe årtier efter afgrøden er introduceret.

Grønne Familier anfører at mærkningen af produkter indeholdende eller fremstillet af GMO'er skal være tydelig dvs. læsbar for normalt seende. Hvis der er usikkerhed omkring transformationsbegivenhederne, mener Grønne familier, at det kan være vanskeligt at sikre sundhed for mennesker samt placere ansvaret for eventuelle skadevirkninger. Grønne familier finder det desuden væsentligt, at der tages hensyn til det frie forbrugsvalg, herunder også i forbindelse med animalske produkter, som fx kød fra dyr der er fodret med GM afgrøder.

Danmarks Naturfredningsforening hilser forordningen velkommen men ønsker en skærpelse af teksten således at mærknings- og sporbarhedsordningen kommer til at omfatte animalske produkter fra dyr som har været fodret med genetisk modificerede foderstoffer. GMO-mærkningen skal være på linje med andre miljømærkningsordninger, men med modsat fortegn, hvor forbrugeren bliver i stand til at vælge på baggrund af et produkts oprindelse og miljøpåvirkning og ikke blot en mærkning, der vedrører produktets indhold. Vedrørende tærskelværdier anser Danmarks Naturfredningsforening det for naturligt at mærke alle produkter, der indeholder GMO. Det vil sige at undergrænse bliver lig med detektionsgrænsen.

Foreningen af Bioteknologiske Industrier i Danmark anfører at forslaget om sporbarhed og mærkning pålægger industrien et meget omkostningstungt og bureaukratisk system, som på mange måder vil give praktiske problemer.

Dansk Toksikologi Center er af den opfattelse at håndteringen af de foreslåede sporbarhedsregler kan være et problem for små og mellemstore virksomheder, idet reglerne vil kræve yderligere administration og dertil knyttede omkostninger.

LO støtter forordningsforslaget.

Landbrugsraadet, Landboforeningerne og Dansk Familielandbrug støtter forslaget som er en hensigtsmæssig måde at udfylde de rammer om sporbarhed og mærkning som er fastlagt i udsætningsdirektivet. Organisationerne finder det vigtigt at retningslinierne for sporbarhed bliver let administrerbare for både producenter, virksomheder og kontrolmyndigheder. Organisationerne finder ikke der bør stilles krav om mærkning af animalske produkter.

Landboforeningerne, Landbrugsraadet, Dansk Familielandbrug samt Fødevarerindustrien understreger vigtigheden af, at der fastsættes internationale retningslinier for identifikation og 'navngivning' af GMO'er og at der i dette arbejde med unikke koder bygges videre på det hidtidige arbejde. Organisationerne ønsker at der hurtigt sikres validerede prøvetagnings- og analysemetoder for GMO'er med henblik på at sikre både troværdigheden af systemet og retssikkerheden for virksomhederne.

Fødevarerindustrien mener at nærværende forslag samt forslag til forordning om GM fødevarer og GM foder (KOM (2001)245 endl.) udfra en retlig og reguleringsmæssig synsvinkel bør behandles samlet og vurderes i helhed. Fødevarerindustrien anfører at princippet om teknologibaseret mærkning medfører en række problemer af praktisk, kontrolmæssig og retssikkerhedsmæssig karakter som bør undersøges til bunds. Fødevarerindustrien opfordrer til at forstærke arbejdet med procedurer for koder, sporbarhed, prøvetagning, analyse mv. i internationalt regi. Fødevarerindustrien anfører at de nye krav til sporbarhed og mærkning kræver afprøvning og verificering og vil kræve betydelige ressourcer i virksomhederne og hos de tilsynsførende og stiller sig uforstående overfor, at der ikke er udført grundige beregninger for de meromkostninger, det vil påføre forbrugerne og fødevarerproducenterne i EU. Fødevarerindustrien påpeger endvidere at fristelsen for snyd m.h.t identiske varer

med og uden GM-oprindelse vil være tilstede til skade for konkurrencen på markedet. Fødevarerindustrien anfører at grænseværdier for utilsigtet iblanding er nødvendig ud fra de faktiske forhold og bør fastlægges for alle situationer uanset GMO'ens godkendelsesmæssige status. Grænseværdier bør også gælde for utilsigtet tilstedeværelse af GMO materiale i ikke-GM produkter.

Fødevarerindustrien finder, at der bør lægges vurderinger om konkurrencesituationen for fødevarerforarbejdning i EU til grund for forslaget idet ensidige EU tiltag vil medføre forflytning af forarbejdningsaktivitet fra Fællesskabet og øge risikoen for handelskonflikter med tredjelands. Fødevarerindustrien opfordrer til at tiltag på GMO-området projiceres internationalt. Fødevarerindustrien anfører at forslaget vil pålægge virksomhederne betydelige ekstraomkostninger på flere områder og stiller sig endvidere undrende overfor at 0.9 ny faste stillinger er tilstrækkelig til forvaltningen af forordningen.

Mejeriforeningen støtter regulering af sporbarhed og mærkning af GMO, og mener at der bør koordineres med forslaget om GM fødevarer og foder. Mejeriforeningen lægger vægt på at reglerne på området bliver så klare og let administrerbare som muligt.

Danske Slagterier understreger at oprettelse af totale sporbarhedssystemer er meget bekostelige for virksomheder og at det i visse tilfælde næppe vil være muligt at fremskaffe den nødvendige dokumentation, f.eks. når det drejer sig om meget sammensatte ingredienser, der importeres fra tredjelands. Danske slagterier mener at i tilfælde hvor det ikke er muligt at have 100% dokumentation bør der indføres en slags tærskelværdi, hvis en producent har gjort alt hvad der står i hans magt for at fremskaffe denne dokumentation og den på trods heraf ikke foreligger. Alternativt kunne der i sådanne tilfælde udføres analyser. På foderstofsiden er det væsentligt, at de krav der stilles til den dokumentation, der påhviler den enkelte landmand, er så ubureaukratisk som muligt. Danske slagterier foreslår, at de eneste oplysninger landmanden skal opbevare i 5 år er oplysning om de anvendte batches af foder og at yderligere dokumentation kan opbevares af foderstofleverandøren.

Forbrugerrådet er positiv overfor forordningsforslaget som er i tråd med europæiske forbrugeres ønske om klart at kunne identificere fødevarer fremstillet med – og især uden – brug af GMO. Forbrugerrådet understreger at positiv mærkning også bør omfatte animalske produkter hvor dyrene har fået foder fremstillet på grundlag af GMO. Forbrugerrådet advarer imod at tage det de facto moratorium der eksisterer for udsætning af GMO'er op på grundlag af nærværende forslag som ikke vurderes i sig selv at være et tilstrækkeligt belæg.

Forslaget har været forelagt specialudvalget (miljø) den 10. oktober 2001, hvor der fremkom følgende bemærkninger: Det Økologiske Råd (DØR) og Greenpeace fandt at forslaget bør udvides til også at omfatte animalske produkter fra dyr, som har fået genmodificeret foder.

DØR spurgte om en individuel fastsættelse af tærskelværdier for ikke-godkendte GMO'er må forventes at forsinke processen.

Greenpeace bad om en præcisering af hvorvidt fastsættelse af tærskelværdier for ikke-godkendte GMO skal ske med medlemslandenes accept. Greenpeace understregede, at hvert enkelt medlemsland efter organisationens opfattelse burde have vetoret. Greenpeace lagde endvidere vægt på, at GMO-reglerne skal ses i sammenhæng med et kommende direktivforslag om miljøansvar. Greenpeace kritiserede, at dette forslag endnu ikke er fremlagt, og opfordrede til, at man ikke går i gang

gang med udstedelsen af tilladelser til dyrkning og markedsføring af GMO, før der foreligger et tilfredsstillende regelsæt om miljøansvar.

Dansk Industri bakkede op om Kommissionens forslag, idet det ansås som et skridt på vejen til at få Fællesskabet til at påbegynde udstedelsen af tilladelser til dyrkning og markedsføring af GMO. DI mente endvidere, at det er nødvendigt at have grænseværdier for tilstedeværelsen af ikke-godkendt GMO. DI var imod at inkludere animalske produkter. DI påpegede i øvrigt, at forslaget ikke har været underkastet en erhvervsøkonomisk konsekvensvurdering.

Landbrugsraadet hilste forslaget velkommen, og fandt at anvendelsesområdet ikke skal udvides til også at omfatte animalske produkter. Landbrugsraadet frygtede, at det kunne medføre, at stort set alle produkter skal mærkes, og fremhævede vanskelighederne ved at lave et effektivt kontrolsystem.

Danmarks Naturfredningsforening fremførte, at accepten af tilstedeværelse af en vis andel ikke-godkendte GMO bryder med et grundlæggende princip i EU's udsætningsdirektiv (direktiv 2001/18) om, at der kun må dyrkes og markedsføres godkendte GMO.

Forslaget har endvidere været forelagt specialudvalget (miljø) den 20. november 2001, hvor der fremkom følgende bemærkninger: Landboforeningerne gentog sin modstand mod at udvide forslaget til at omfatte animalske produkter og spurgte, om Danmark ville gå enegang og indføre nationale regler, hvis det ikke blev omfattet af forslaget. Dansk Familielandbrug spurgte om man ville lave særligt lempelige regler for de områder i Italien og Brasilien som er erklæret GMO-frie. Landbrugsraadet bemærkede at de økonomiske og administrative konsekvenser burde belyses bedre. Landbrugsraadet så gerne, at forslaget blev behandlet i tæt sammenhæng med forslag til forordning om genmodificerede fødevarer og foderstoffer.

På møde i specialudvalget (miljø) d. 4. juni 2002 spurgte Greenpeace om der er en begrundelse for, at der ikke i forslaget skelnes mellem grænser for utilsigtet tilstedeværelse i hhv. fødevarer og foderstoffer.

Ad punkt 3 - Forslag til direktiv om ændring af direktiv 94/62/EF om emballage og emballageaffald

KOM (2001) 729

Revideret notat

Resumé: Der er tale om et forslag til revision af det eksisterende emballagedirektiv. Forslagets formål er begrænset til at opstille de mål for nyttiggørelse og materialegenvinding, der skal nås inden 30. juni 2006, og præcisere de hertil benyttede definitioner. Kommissionen anfører, at der er behov for en mere gennemgribende revision af direktivet. Det vurderes dog ikke at være muligt at gennemføre dette på nuværende tidspunkt uden yderligere forsinkelser i vedtagelsen af de reviderede mål.

1. Status

Kommissionen sendte den 11. december 2001 ovennævnte forslag til Rådet.

Forslaget har hjemmel i artikel 95 stk. 1 i TEF og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i artikel 251 i TEF.

Europa-Parlamentet har vedtaget sin 1. læsning den 3. september 2002.

Grundnotat om forslaget er oversendt til Folketinget d. 6. marts 2002. Forslaget har været forelagt Folketingets Europaudvalg d. 1. marts 2002 forud for rådsmøde (miljø) d. 4. marts 2002 og den 21. juni 2002 forud for rådsmøde (miljø) d. 25. juni 2002.

Formandskabet redegjorde på rådsmøde (miljø) d. 4. marts 2002 for status for forhandlingerne.

Rådet (miljø) godkendte på samlingen den 25. juni 2002 en generel indstilling til forslaget med henblik på at nå frem til et udkast til fælles holdning under afventning af Europa-Parlamentets ændringer.

Formandskabet har sat punktet på dagsorden for rådsmøde (miljø) d. 17. oktober 2002 med henblik på opnåelse af politisk enighed om en fælles holdning.

2. Formål og indhold

a) Kommissionens forslag af 11. december 2001

Forslaget opfylder kravene i artikel 6 stk. 3, litra b), og 6, stk. 1, litra c), i det gældende direktiv om emballage og emballageaffald (94/62). Det fremgår af artikel 6 stk. 3, litra b), at senest seks måneder inden afslutningen af den første femårsperiode, opstiller Rådet med kvalificeret flertal på forslag af Kommissionen, de konkrete mål for nyttiggørelse (materialegenanvendelse samt forbrænding med energiudnyttelse) og materialegenanvendelse af emballageaffald for anden femårsperiode. Det skal bemærkes, at den første femårsperiode udløb 30. juni 2001.

Kommissionen anfører, at forslagens formål er begrænset til at opstille de mål for nyttiggørelse og materialegenvinding, der skal nås inden 30. juni 2006, og præcisere de hertil benyttede definitioner.

Kommissionen anfører, at der er behov for en mere gennemgribende revision af direktivet. Det vurderes dog ikke at være muligt at gennemføre dette på nuværende tidspunkt uden yderligere forsinkelser i vedtagelsen af de reviderede mål.

Kommissionen foreslår, at den samlede nyttiggørelse af emballageaffald skal være mellem 60% og 75 % på vægtbasis mod 50-65% i det nuværende direktiv. Tilsvarende er det foreslåede mål for genanvendelse minimum 55% og maksimum 70% på vægtbasis mod 25-45% i det nuværende direktiv. For de enkelte materialer er målene for genanvendelse minimum 60% for glas, 55% for papir og pap, 50% for metal og 20 % for plast. For plast gælder endvidere at målet på de 20% udelukkende skal nås ved mekanisk genvinding og /eller kemisk genanvendelse til plastmaterialer. I det nuværende direktiv opereres med et minimumsmål på 15% for hvert materiale.

Alle målene skal være nået senest 30. juni 2006.

Der opstilles ikke kvantitative mål for genanvendelse af emballager af andre materialer end de fire ovenfor nævnte (f.eks. træ og tekstiler) – hverken i det nuværende direktiv eller i det foreliggende forslag.

Endvidere indeholder forslaget et bilag 1, som giver en uddybning af fortolkningen af definitionen af emballage. Endelig indeholder forslaget definitioner på mekanisk genvinding, og to forskellige former for kemisk genanvendelse.

Det bemærkes, at den danske oversættelse er forkert, idet 'recovery' er oversat til genanvendelse i stedet for nyttiggørelse, og recycling er oversat til genvinding i stedet for genanvendelse.

b) Generel indstilling til en kommende fælles holdning vedtaget på Rådsmødet (miljø) 25. juni 2002.

Da Europaparlamentets 1. læsning af forslaget ikke var afsluttet ved rådsmødet den 25. juni 2002 kunne Rådet ikke vedtage politisk enighed om en fælles holdning til forslaget. Drøftelser i Rådet den 25. juni 2002 resulterede i stedet i overvejende tilslutning bag en generel indstilling til forslaget. Herefter gives landene mere tid til at nå målene (2008 mod 2006 i kommissionens forslag). Minimumsmålene for genanvendelse og nyttiggørelse er de samme som i kommissionens forslag. Der er ingen maksimumsmål for nyttiggørelse. Maksimumsmål for genanvendelse er bibeholdt, men hæves til 80%. De materiale specifikke mål i kompromiset er 60% for glas, 60% for papir og pap, 50% for metal, 22,5 % for plast og 15% for træ. Der indsættes en revisionsklausul i teksten om forebyggelse, genbrug, producent ansvar, tungmetaller og de væsentlige krav. Grækenland, Portugal og Irland får 4 år ekstra til at nå målene.

3. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Kommissionen anfører i relation til nærhedsprincippet, at der med forslaget er tale om at gennemføre en revision i overensstemmelse med krav, som er fastsat i emballagedirektivet. Der er således tale om gennemførelse af en allerede vedtaget retsakt, og forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark

Nedenstående betragtninger vedrørende Kommissionens forslag er gjort under forudsætning af, at den samlede genanvendelse beregnes på basis af materialerne pap/papir, glas, plast, metal, som det har været muligt under det nuværende direktiv. Træ og tekstiler er således ikke medregnet i de samlede genanvendelses procenter.

Lovgivningsmæssige konsekvenser:

Det nuværende emballagedirektiv er implementeret i affaldsbekendtgørelsen (nr. 619 af 27. juni 2000) og i bekendtgørelsen om visse krav til emballager nr. 298 af 30. april 1997 med senere ændringer.

Forslaget vurderes at medføre ændringer af begge de ovennævnte bekendtgørelser.

Økonomiske konsekvenser:

a) Kommissionens forslag af 11. december 2001

Overordnet vil de økonomiske konsekvenser af forslaget være beskedne, da Danmark allerede har nået målet for nyttiggørelse og er tæt på at nå det foreslåede mål for genanvendelse. Der vil dog være behov for yderligere initiativer for at sikre, at Danmark når de foreslåede mål for genanvendelse af metal og plast.

De økonomiske konsekvenser for erhvervslivet vurderes at være små. Indsamlingen af transportemballageplastaffald skal øges. Med det nuværende prisniveau for plastaffald vurderes udsortering af plast at være indtægtsgivende eller i det mindste udgiftsneutralt for den enkelte virksomhed i forhold til alternativ bortskaffelse. Et skærpet krav om udsortering af transportemballage plast fra min-

dre virksomheder vurderes for tiden teknisk og økonomisk i et indsamlingsforsøg. Der forventes at være tale om en meget begrænset økonomisk belastning for virksomhederne. Et evt. krav om forbedret udsortering af metal fra forbrændingsslugger vil medføre merudgifter for visse forbrændingsanlæg.

Der forventes ikke umiddelbart at være økonomiske konsekvenser for forbrugerne, såfremt plastgenanvendelsesmålet kan nås ved indsamling af transportemballage. Hvis det ikke er tilstrækkeligt at indsamle transportemballageaffald af plast for at nå målet om 20% genanvendelse, kan der blive tale om at indføre en obligatorisk kommunal indsamlingsordning for plastflasker og dunke fra husholdninger. Da ordningen skal gebyrfinansieres, bliver det den enkelte forbruger, der betaler. En sådan ordning med indsamling på genbrugsstationer vil koste ca. 1,9 mill. kr. mere end afbrænding på et forbrændingsanlæg for 2.500 tons indsamlet plastemballageaffald.

b) Den generelle indstilling af 25. juni 2002

Inddragelse af træemballage i den samlede genanvendelsesmålsætning samt målet om genanvendelse af 15% træemballage vil have økonomiske konsekvenser for Danmark. Men det er umuligt på nuværende tidspunkt nærmere at angive omkostninger. Det vurderes, at der maksimalt er en affaldsmængde på ca. 150.000 tons træemballage i Danmark. Der er behov for at få verificeret denne mængde, da affaldsmængden sandsynligvis er lavere. Det vil betyde, at Danmark samlet set maksimalt skal genanvende yderligere 83.000 tons emballage, for at opfylde et samlet genanvendelsesmål på 55%. Af disse tons skal ca. 23.000 tons træemballage genanvendes for at nå 15% genanvendelse af træ. For de resterende 60.000 tons kan Danmark selv vælge, hvilke materialer der skal genanvendes yderligere mængder af. Det mest realistiske vil være en kombination af øget indsamling af papir/pap, glas og evt. træ.

Dette vil have økonomiske konsekvenser for Danmark. Danmark har ingen erfaring med indsamling af træemballage til genanvendelse af f.eks. spånplader. Nogle lande tæller reparation af genbrugspaller med som genanvendelse. I Danmark repareres ca. 12.000-13.000 tons paller årligt. Det er ikke muligt at sætte priser på, hvad det vil koste at genanvende yderligere 10.000 tons træemballage fremfor udnyttelse til energiformål. For de øvrige 60.000 tons vil der også være ekstra omkostninger, men disse er vanskelige at vurdere. For både glas- og papir/papemballage ligger Danmark på en relativt høj genanvendelsesprocent. Yderligere genanvendelse vil derfor blive relativt dyrere. Endvidere kendes ikke på nuværende tidspunkt de forøgede mængder, der indsamles til genanvendelse, som følge af de initiativer, som er i gang sat i forbindelse med Affald 21, som bl.a. omfatter glas og papir/pap. Ligesom mængden af engangsemballage, der vil blive indsamlet via Dansk Retursystem, ikke er kendt. Der er derfor behov for en nærmere analyse af de relative omkostninger ved indsamling og genanvendelse, af forskellige materialer og emballagetyper således at målet kan opnås på den mest økonomisk effektive måde.

Omkostninger for kommuner og amter.

Der forventes ikke at være øgede omkostninger for kommuner og amter ved gennemførelse af forslaget. Evt. obligatoriske indsamlingsordninger for f.eks. metal-, papemballage og plastflasker og dunke fra husholdninger skal gebyrfinansieres og vil dermed være udgiftsneutral for kommunerne.

Administrative konsekvenser

Implementeringen af forslaget forventes ikke at medføre større behov for dataindsamling og rapportering end det, der allerede er gældende ifølge det nuværende direktiv. Data til rapporteringen baserer sig på emballageforsyningsstatistikken og materialestrømsstatistikker for de enkelte materi-

ale. Disse statistikker anvendes bl.a. tillige af industrien til opfyldelse af transportemballageaftalen og har hidtil været finansieret via Miljørådet for renere produkter. Rådets generelle indstilling af 25. juni 2002 vil medføre et behov for indsamling af data om genanvendelse af træemballage.

Beskyttelsesniveau

Forslaget vurderes at have en positiv effekt på beskyttelsesniveauet i Danmark såvel som i EU.

5. Høring

Forslaget har været i høring hos 80 interessenter.

Der er modtaget høringssvar fra Dansk Industri (DI), Emballageindustriens branchefællesskab (EIB), Plastindustrien i Danmark (PI), Aluminium og miljø (AM), Emballageindustrien (EB), Bryggeriforeningen (BF), Rexam glass, Renosam, Affaldsteknisk Samarbejde (AS), De samvirkende købmænd (DSK), COOP Danmark a/s, Københavns kommune (KK), CO-industri, Landbrugsrådet (LR), Danmarks Naturfredningsforening (DN), Det økologiske råd (DØR), Dansk Transport og Logistik (DTL), Advokatsamfundet og advokatfirmaet Bech-Bruun Dragsted (BBD).

DN, Renosam, AS og DØR anfører, at de gerne havde set en bredere revision af direktivet, herunder bl.a. en øget indsats ift. forebyggelse, genbrug og de væsentlige krav. DN kan derfor støtte, at der indsættes en dato for en fremtidig mere gennemgribende revision.

DI, EB, EIB, BF, og PI støtter, at der foretages en snæver revision af emballagedirektivet.

AM ønsker øgede målsætninger for genanvendelse og nyttiggørelse. DØR finder, at målene for genanvendelse er for lave og uambitiøse.

AM er imod materialedifferentierede mål, men ønsker et fælles højere genanvendelsesmål for alle materialer.

EB kan acceptere målet for genanvendelse af papir og pap. PI anfører at en indsamling på 20% må forventes at ligge på grænsen af, hvad det er fornuftigt at materiale genanvende ud fra en afvejning af miljø og økonomi. PI anfører endvidere at det skulle være muligt at nå 20% genanvendelse i 2006, men det vil kræve en stor indsats fra både virksomheder og kommuner. DSK og Renosam anfører, at det kan være vanskeligt at nå det foreslåede mål for genanvendelse af plast.

DN finder at genanvendelsesmålene for metal og plast er alt for lave. CO-industri ønsker højere mål for glas og metal.

Renosam mener, det fortsat bør være op det enkelte medlemsland frit at vælge, om det ønsker at medregne træ i de emballagedata, som indrapporteres til Kommissionen.

DN, DØR, Renosam, CO-industri og BBD finder endvidere, at der ikke bør anvendes maksimumsmål. DI, EIB anfører, at anvendelsen af maksimumsmål ikke gør nogen skade.

DI, EIB, PI, Renosam, DSK, DN og Finansministeriet støtter, at genbrug af emballage bør kunne regnes med i genanvendelsesmålene, så lande med effektive genbrugssystemer krediteres herfor. BF ønsker en fleksibel model for hvordan genbrug kan medregnes, men ønsker ikke at der opstilles mål for genbrug.

EIB har svært ved at se logikken og hvori sondringen mellem de forskellige former for kemisk genanvendelse af plast består. PI kan acceptere denne sondring, men kan ikke forstå hvorfor definitionen af kemisk genvinding er begrænset til en enkelt proces. KK finder, at det er udmærket, at der skelnes mellem forskellige former for kemisk genanvendelse af plast, hvis der sker en højnelse af lødigheden i plastgenanvendelsen.

Rexam påpeger, at formuleringen i artikel 8, stk. 2 vedrørende angivelse af materialets sammensætning på emballage i praksis ikke vil være mulig for glas.

DI, EB, EIB positive overfor at indføje et bilag, der bidrager til fortolkning af emballage. LR finder at bilag 1 ikke er tilstrækkeligt præcist og selvmodsigende. COOP har forslag til præcisering af eksempler i bilag 1.

DI, EB, EIB, BF, AS gør opmærksom på, at der er en oversættelsesfejl af begreberne "recovery" og "recycling" i den danske udgave af forslaget. Miljøstyrelsen opfordres til at sikre overensstemmelse mellem dansk lovgivning og den danske oversættelse.

Sagen blev drøftet på møde i miljøspecialudvalget d. 8. februar, hvor der fremkom følgende bemærkninger: Landbrugsrådet efterlyste en dansk holdning til de guidelines for afgrænsningen af definitionen af emballage, som er indeholdt i forslaget.

Dansk Industri støtter generelt, at der på nuværende tidspunkt foretages en forholdsvis snæver revision af direktivet. Dansk Industri kan også støtte det niveau, som Kommissionen har foreslået for de nye mål, dog med forbehold for kommende høringssvar fra emballagevirksomhederne. Dansk Industri kunne endvidere støtte, at der sker en tydeliggørelse af definitionerne af emballage. Dansk Industri opfordrede derudover til, at der bliver taget hånd om sprogforbistringen både i det gældende direktiv og i det foreliggende forslag i relation til terminologien i den danske lovgivning. Dansk Industri kunne endvidere støtte, at Danmark forsøger at få genbrugt emballage talt med ved opgørelsen af målene.

Det Økologiske Råd havde gerne set en bredere revision af direktivet, herunder blandt andet en indførelse af restriktioner for anvendelsen eller en udfasning af PVC og phatalater.

Danmarks Naturfredningsforening foreslog, at der i en evt. artikel med fastlæggelse af en dato for en snarlig bredere revision af direktivet bør indeholdes nogle krav om, hvilke emner, revisionen bør omfatte. DN anbefalede endvidere, at regeringen under alle omstændigheder iværksætter en indsamlingsordning for plastflasker og -dunke fra husholdninger.

Forslaget blev drøftet på møde i miljøspecialudvalget d. 4. juni 2002, hvor der fremkom flg. Bemærkninger: Det Økologiske Råd spurgte til, om Parlamentets evt. vedtagelse af ændringsforslag i den første læsning, som kunne lægge op til en meget bredere revision af direktivet (f.eks. med skærpede krav til forebyggelse og skærpede grænseværdier for tungmetaller) end den som er foreslået af Kommissionen, ville ændre den danske holdning til fordel for en bredere revision af direktivet.

Greenpeace fandt, at forslagets artikel 6, stk. 2 ville kunne ansøre til en u hensigtsmæssig udbygning af affaldsforbrændingskapaciteten i Europa.

Ad. 4 - Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 96/82/EF af 9. december 1996 om kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer.

KOM (2001) 624 endelig

Revideret notat

Resumé: SEVESO-direktivet har til formål at forebygge større uheld på virksomheder og oplag, hvor farlige stoffer forekommer i mængder over visse tærskelmængder, samt at begrænse følgerne af de uheld, der alligevel måtte opstå. Det foreliggende forslag reviderer direktivet på enkelte punkter – idet blandt andet anvendelsesområdet udvides, og visse af de tærskelværdier, som bestemmer, om en virksomhed er omfattet af direktivet, skærpes. Det skønnes at op imod 50 nye virksomheder vil blive omfattet af Seveso-II direktivet.

1. Status

Kommissionen sendte den 10 december 2001 ovennævnte forslag til Rådet. Forslaget har hjemmel i TEF artikel 175, stk. 1, og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i TEF, artikel 251.

Notat om forslaget er tidligere oversendt til Folketinget i forbindelse med, at sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering på samråd den 1. marts og den 21. juni 2002 forud for Rådsmøde (miljø) hhv. den 4. marts og den 24. juni 2002.

Europaparlamentet afsluttede sin 1. læsning af forslaget den 3. juli 2002.

Formandskabet har sat punktet på dagsordenen for Rådsmøde (miljø) den 17. oktober 2002 med henblik på at opnå politisk enighed om en fælles holdning.

2. Formål og indhold.

Rådets direktiv 96/82/EF af 9. december 1996 om kontrol med risikoen for større uheld, (Seveso II-direktivet) har til formål at forebygge større uheld på virksomheder og oplag, hvor farlige stoffer forekommer i mængder over de tærskelmængder, der er angivet i direktivets bilag 1, - samt at begrænse følgerne af de uheld, der alligevel måtte opstå. Afgørende for, om en virksomhed er omfattet af direktivet, er således om de stoffer, der fremgår af direktivets bilag 1, kan forekomme i mængder, der overstiger tærskelmængderne i bilag 1. I direktivet opereres med to niveauer for tærskelmængder. Henholdsvis kolonne 2 og kolonne 3, modsvarende et lavt og et højt niveau.

Virksomheder, der er omfattet af Seveso II-direktivet, skal indgive anmeldelse til tilsynsmyndighederne (miljømyndigheden). For virksomheder med stofmængder over den høje tærskelmængde ("kolonne - 3 virksomheder"), skal der udarbejdes sikkerhedsrapport, sikkerhedsledelsessystem og intern beredskabsplan. For virksomheder med stofmængder over den lave tærskelmængde ("kolonne 2 – virksomheder") skal der udarbejdes en plan for uheldsforebyggelse (efter de samme principper, men i forenklet form).

Der er med det foreliggende forslag alene tale om mindre ændringer af Seveso II - direktivet. Baggrunden for ændringerne er, at der siden udarbejdelsen af Seveso II- direktivet er sket flere alvorlige ulykker, som har vist behov for udvidelse af direktivets anvendelsesområde.

I henhold til Seveso II-direktivet er udvindingsindustriens aktiviteter i forbindelse med efterforskning og udvinding af stoffer af mineralisk oprindelse i miner og stenbrud og ved borerer undtaget fra direktivets anvendelsesområde.

Kommissionen foreslår på baggrund af ulykkerne i Baia Mare i Rumænien (hvor cyanid slap ud i Tisza-floden som følge af et brud på en spærredæmning) og en lignende ulykke i Aznalcollar i Spanien (hvor et dæmningsbrud forurenede miljøet i Cota Doñana nationalpark), at der kan være behov for at medtage aktiviteter i forbindelse med kemisk og termisk forædling (og dermed forbundet oplagring) i forbindelse med udvindingsindustriens efterforskning og udvinding af stoffer af mineralisk oprindelse.

Offshore virksomhed og affaldsdeponeringsanlæg er undtaget fra Seveso-II-direktivets anvendelsesområde.

I det foreliggende forslag præciseres, at anlæg, der foretager bearbejdning af farlige stoffer som defineret i bilag 1, ikke er omfattet af undtagelsesbestemmelserne for affaldsdeponeringsanlæg. Baggrunden herfor er, at det har voldt fortolkningstvivl i nogle lande, hvorvidt det kun er egentlige deponeringsanlæg, der er undtaget fra bestemmelserne i Seveso II, eller om undtagelsen også omfatter andre typer affaldsanlæg.

På baggrund af bl.a. ulykken i Enschede i Holland (hvor en ulykke på en virksomhed der lagrer og samler fyrværkeri forårsagede 22 dødsfald og næsten 1.000 sårede) og en lignende ulykke i Spanien, har der efter EU-Kommissionens opfattelse været behov for opstramning af reglerne omkring forarbejdning og oplagring af eksplosive stoffer og fyrværkeri. Der foreslås derfor en revision af definitionerne i Seveso II-direktivets bilag 1, del 2, således at farerne ved de forskellige typer eksplosive stoffer afspejles tydeligere. Dette er gjort ved at anvende FN/ ADR- klassifikationen (som er de klassifikationsbestemmelser der anvendes ved vejtransport af farlige stoffer) som er gennemført i europæisk lovgivning ved Rådets direktiv 94/55/EF.

I transportklassificeringen opdeles eksplosive stoffer og genstande (herunder pyrotekniske stoffer) i følgende underklasser (kun de 4 vigtigste underklasser i relation til klassificeringen af pyrotekniske stoffer angives nedenfor)

- 1.1 Stoffer og genstande, som frembyder en risiko for masseeksplosion
- 1.2 Stoffer og genstande, der frembyder fare for udslyngning af sprængstykker, men ikke risiko for masseeksplosion.
- 1.3 Stoffer og genstande, der er brandfarlige og frembyder enten en mindre risiko for trykbølgevirkning eller en mindre risiko for udslyngning af sprængstykker eller begge dele, men som ikke frembyder fare for masseeksplosion.
- 1.4 Stoffer og genstande, der kun frembyder begrænset risiko i tilfælde af antændelse eller tænding under transport.

Det foreliggende ændringsforslag indebærer at stoffer, der er klassificeret i klasserne 1.1, 1.2 og 1.3 henføres til direktivets bilag 1, del 2, kategori 5, hvor tærskelmængden er henholdsvis 10 tons for at blive omfattet af direktivet som "kolonne 2 - virksomhed" og 50 tons for at blive omfattet som "kolonne 3 - virksomhed". Stoffer, der er klassificeret i klasse 1.4, omfattes af direktivets bilag 1,

del 2, kategori 4, hvor tærskelmængderne er henholdsvis 50 tons for "kolonne 2-virksomheder" og 200 tons for "kolonne 3 - virksomheder"

Hovedparten af de pyrotekniske stoffer, der oplagres i Danmark, vil som konsekvens af forslaget skulle henføres under bilag 1, del 2, kategori 5, hvor de i dag er omfattet af bilag 1, del 2, kategori 4. Det skønnes, at ca. 10 virksomheder vil blive omfattet af direktivet som følge af denne ændring (under kolonne 2).

Med hensyn til carcinogener (kræftfremkaldende stoffer) tilføjes yderligere nogle navngivne stoffer til listen i Seveso II- direktivets bilag 1, del 1 (Benzotrichlorid og eller salte heraf, 1,2 Dibromethan, Diethylsulfat, Dimethylsulfat 1,2 Dibrom3 -chlorpropan, 1,2 - Dimethylhydrazin, Dimethylnitrosamin og Hydrazin). Desuden indføres en minimumskoncentrationsgrænse for alle opløste carcinogener på 5 %. Uden en sådan grænse ville disse opløsninger blive betragtet som ligestillede med det rene stof helt ned til en koncentrationsgrænse på 0,1 %, hvilket Kommissionen anfører ville medføre en overvurdering af den reelle risiko. Det skønnes, at de omtalte stoffer ikke anvendes i Danmark i nævneværdigt omfang, og at ændringsforslaget vedrørende carcinogener derfor ikke har indflydelse på antallet af danske virksomheder, der bliver omfattet af reglerne.

Endvidere sænkes tærskelmængderne i forhold til det eksisterende Seveso II-direktiv for miljøfarlige stoffer som fremgår af bilag 1, del 2, kategori 9, 1. afsnit fra henholdsvis 200 og 500 tons til 100 og 200 tons, - og for bilag 1, del 2 kategori 9, 2. afsnit fra henholdsvis 500 og 2000 tons til 200 og 500 tons. Ændringen vil bl.a. medføre at større lagre af ammoniakvand (fx på kraftværker), kan blive omfattet. Det skønnes at ca. fem anlæg vil blive omfattet af ændringen, -formentlig som "kolonne 2 - virksomhed.

I afsnittet "Motorbenzin og mineralsk terpentin" i bilag 1, del 1, sænkes tærskelværdien i forhold til det eksisterende Seveso II -direktiv fra henholdsvis 5000 og 50000 tons til 2500 og 25000 tons. Det fremgår nærmere af teksten under "Motorbenzin og mineralsk terpentin", hvilke stoffer der er tale om. De nye mængdegrænser vil medføre, at en del eksisterende brændselslagre nu bliver omfattet.

Det skønnes, at udover olieoplæg vil ca. 10 anlæg ændre status fra kolonne 2- virksomheder til kolonne 3 - virksomheder som følge af forslaget. Desuden skønnes at ca. 10 nye virksomheder vil blive omfattet af kolonne 2.

Endelig foreslås en række redaktionelle ændringer af noterne til bilag 1.

Sammenfattende omhandler ændringsforslaget således

- 1) ændring af undtagelsesbestemmelserne for minedrift og affaldsanlæg
- 2) ændring af klassifikation af eksplosive stoffer og fyrværkeri
- 3) ændring af listen i bilag 1 med hensyn til carcinogener (flere stoffer medtages)
- 4) ændring af tærskelmængderne for miljøfarlige stoffer og for motorbenzin og mineralsk terpentin

3. Nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet.

Som ovenfor nævnt er der med forslaget alene tale om mindre ændringer af Seveso II-direktivets anvendelsesområde, som kan medvirke til at forhindre grænseoverskridende forurening i forbindelse med industriuheld.

Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark.

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Seveso II-direktivet er i Danmark gennemført ved Miljø - og Energiministeriets bekendtgørelse nr. 106 af 1. februar 2000 om kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer, samt ved Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 201 af 23. marts 2000 om kontrol med arbejdsmiljøet ved risiko for større uheld med farlige stoffer.

Forslaget vil medføre behov for mindre ændringer i de to bekendtgørelser som gennemfører Seveso II-direktivet (undtagelsesbestemmelserne og bilag 1).

Økonomiske og administrative konsekvenser.

Forslaget vil betyde at en del flere virksomheder vil blive omfattet af Seveso II-direktivet. Det skønnes at op mod 50 nye virksomheder (herunder som ovenfor nævnt en del olieoplag) vil blive omfattet af reglerne - herunder ca. 20 virksomheder omfattet af den høje tærskelværdi (kolonne 3 virksomheder).

Det samlede antal virksomheder der vil blive omfattet af det ændrede Seveso II-direktiv, vil dog være mindre, end det antal virksomheder der oprindeligt blev skønnet at blive omfattet, i forbindelse med udarbejdelsen af bekendtgørelse nr. 106 af 1. feb. 2000 om kontrol med risikoen for større uheld med farlige stoffer (Risikobekendtgørelsen), hvor det anslåede antal omfattede virksomheder var for højt.

For de virksomheder, som fremover vil blive omfattet af direktivets anvendelsesområde skønnes omkostningerne for hver virksomhed at udgøre ca. 20.000 kr. for olielagre omfattet af den høje tærskelværdi og ca. 10.000 kr. for virksomheder omfattet af den lave tærskelværdi. Disse omkostninger svarer til de skønnede omkostninger for virksomheder som på nuværende tidspunkt er omfattet af direktivet. For myndighederne anslås udgifterne til merarbejde at udgøre tilsvarende beløb pr. virksomhed.

Som ovenfor nævnt blev der ved implementeringen af Seveso II-direktivet skønnet et for højt antal omfattede virksomheder. Myndighederne må derfor antages at have tilrettelagt deres administration, således at der er "plads" til de nyomfattede virksomheder indenfor de eksisterende rammer

Beskyttelsesniveau.

Forslaget vurderes at have en positiv indvirkning på beskyttelsesniveauet, såvel i Danmark som i EU.

I Danmark vil de ændrede undtagelsesbestemmelser for minedrift og affaldsanlæg dog næppe have nogen virkning, da der ikke foregår mineaktiviteter i Danmark som de omhandlede, og da affaldsbehandlingsanlæg ikke er undtaget ved den danske gennemførelse af direktivet.

Sænkningen af tærskelmængderne for de ovenfor nævnte stoffer vil imidlertid have en positiv virkning på beskyttelsesniveauet.

5 Høring.

Forslaget har været i høring hos berørte myndigheder og organisationer.

Dansk Industri finder, at sænkningen af tærskelmængderne for miljøfarlige stoffer vil medføre, at et meget stort antal virksomheder vil blive omfattet af reglerne, - ofte uden at disse virksomheder udgør et reelt miljøproblem. Det anføres således, at der i mange tilfælde vil kunne tages de fornødne forholdsregler via virksomhedernes miljøgodkendelser.

Embedslægeforeningen finder generelt, at de foreslåede ændringer af Seveso II - direktivet er hensigtsmæssige. Med hensyn til grænsen på 5 % for koncentrationer af opløste carcinogener, peges på, at det måske kunne være hensigtsmæssigt, at der i visse tilfælde åbnes mulighed for, på baggrund af en konkret vurdering, at medtage stoffer under den nævnte koncentrationsgrænse.

Amtsrådsforeningen vurderer, at de foreslåede ændringer generelt er hensigtsmæssige, men at der kan være situationer, hvor virksomheder, der både har store mængder giftige og miljøfarlige stoffer oplagret, vil få en lettelse med de nye regler. Der peges endvidere på, at visse stoffer, fx ammoniak både er giftig og miljøfarlig, hvilket der bør tages hensyn til.

Lægemedelindustriforeningen (Lif) finder med hensyn til carcinogener, at det bør være den faktiske stofmængde, der lægges til grund, og ikke mængden af opløsning indeholdende et carcinogen.

Med hensyn til anvendelsen af ADRs definitioner på sprængstoffer og eksplosive artikler finder Lif, at det ville være relevant at drage nytte af systemets individuelle grænser for de forskellige underklasser.

Kommunernes Landsforening anfører, at de foreslåede skærpede tærskelværdier for olieprodukter, og det forhold at denne stofgruppe samtidig er udvidet til også at omfatte petroleum og fyringsgasolie, vil medføre, at de fleste større olieoplæg, især ved importanlæg i danske havne, vil blive omfattet af Risikobekendtgørelsen.

Med hensyn til stofgruppen "olieprodukter" anfører KL, at det klart bør præciseres, hvorvidt tærskelværdierne på henholdsvis 2500 tons (den lave tærskelværdi) og 25000 (den høje tærskelværdi) gælder for summen af alle former for tilstedeværende stoffer under denne gruppe, eller om tærskelværdien skal udregnes for hvert stof for sig.

DONG henviser til bemærkninger fra OPG (The international Association of Oil and Gas Producers). Der henvises heri til, at reglerne vil betyde øgede byrder for landbaseret behandling af gas og olie.

Dansk Farve - og Lakindustri henviser til, at der er et nyt præparat-direktiv undervejs. Organisationen er derfor skeptisk overfor yderligere regelændringer på nuværende tidspunkt, da nedsættelsen af tærskelmængderne for miljøfarlige stoffer i henhold til Seveso II-direktivet kan få en utilsigtet virkning når det sammenholdes med præparat-direktivet. Det fremføres endvidere, at det vil være hensigtsmæssigt at indføre en minimumskoncentrationsgrænse for præparater opløst i miljøfarlige opløsningsmidler, ligesom man allerede har foreslået for carcinogene stoffer, idet man ellers vil overvurdere den egentlige risiko.

COWI anfører, at det ikke umiddelbart er indlysende, hvor råolie skal rubriceres.

Foreningen af Natur- og Miljømedarbejdere i amterne (DAVID) finder, at det bør fremgå af ændringsforslaget i hvilket omfang midlertidige fyrværkerioplæg, der etableres i forbindelse med højtider, omfattes af Seveso II-direktivet. Med hensyn til indførelsen af en minimumskoncentrationsgrænse på 5 % for de i bilag 1, del 1, navngivne carcinogener opfattes dette som en lempelse af de grænser der gælder for klassificering, emballering, mærkning, salg og opbevaring af kemiske stoffer og produkter. DAVID kan ikke anbefale en lempelse for netop carcinogene stoffer, idet der ikke for disse stoffer synes at være en nedre grænse for effekt.

For så vidt angår miljøfarlige stoffer anfører DAVID, at ved ændring af ordlyden for stoffer benævnt som "Motorbenzin og mineralsk terpentiner" i bilag 1, del 1, til også at omfatte mellemtunge oliedestillater, og ved samtidig at sænke tærskelmængderne herfor, samt for stoffer under kategori 9i og 9ii i bilag 1, del 2, vil direktivet komme til at omfatte en del flere virksomheder, hvilket vurderes at være hensigtsmæssigt med hensyn til uheldsforebyggelse.

Ligesom Amtsrådsforeningen peger DAVID på, at der ved anvendelsen af sumformlen ikke tages højde for, at Ammoniak både er et giftigt og et miljøfarligt stof.

Mærskolie og Gas A/S ønsker en præcisering med hensyn til, at enhver form for off-shore virksomhed fortsat er undtaget fra direktivets anvendelsesområde.

Oliebranchens Fællesrepræsentation støtter den ændrede beskrivelse af de olieprodukter, der er opført under bilag 1.

Forslaget blev drøftet på møde i miljøspecialudvalget d. 8. februar 2002, hvor der fremkom følgende bemærkninger: Dansk Industri støttede en stor del af de foreliggende ændringsforslag, herunder forslagene om ændring af undtagelsesreglerne i Seveso II-direktivets artikel 4, samt ændring af tærskelmængderne for eksplosive stoffer.

DI ser imidlertid et problem med halvering af tærskelværdierne for miljøfarlige stoffer og opfordrer til, at man endnu engang ser på, om forslaget er det rigtige instrument til at nå de ønskede mål. Det er DI's opfattelse, at en stor del af de ulykker, som er beskrevet i Seveso-II direktivet, kunne være undgået med andre instrumenter – fx miljøgodkendelser. DI fremførte desuden, at flere virksomheder med forslaget vil blive opgraderet fra en lav til en høj kategori, og at 40 % flere virksomheder i EU vil komme ind under direktivets anvendelsesområde. Det var DI's opfattelse, at forslaget vil pålægge virksomhederne en unødigt administrativ byrde. Det anførtes i denne forbindelse, at Miljøstyrelsens skøn over virksomhedernes omkostninger ved at være omfattet af Seveso II-direktivet er for lavt.

Ad. 5 - Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om grænseoverskridende overførsel af genetisk modificerede organismer

KOM (2002) 85 endelig

Revideret notat

Resumé: Formålet med forslaget er at skabe grundlag for, at EU som part i Cartagena-protokollen om biosikkerhed kan implementere protokollens bestemmelser. Kommissionen anfører, at forslagens formål er, i overensstemmelse med forsigtighedsprincippet, at fastlægge en fælles ordning for anmeldelse af og information om eksport til tredjelande af genmodificerede organismer (herefter:

GMO'er). Målet er at bidrage til at sikre et passende beskyttelsesniveau i forbindelse med sikker overførsel, håndtering og anvendelse af GMO'er, som kan have negative virkninger for bevaring og bæredygtig udnyttelse af den biologiske mangfoldighed, idet der også tages hensyn til sundhedsrisikoen for mennesker. Forordningsforslaget finder ikke kun anvendelse på eksport, men også på uforsætlig grænseoverskridende overførsel af GMO'er.

1. Status

Kommissionen oversendte den 20. februar 2002 ovennævnte forslag til Rådet. Forslaget har hjemmel i artikel 175 i TEF og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i Traktatens artikel 251.

Grundnotat om forslaget er oversendt til Folketinget d. 15. april 2002.

Forslaget har været forelagt for Folketingets Europaudvalg d. 1. marts og d. 21. juni til orientering.

Europa-Parlamentet afsluttede sin 1. læsning af forslaget den 24. september 2002 med vedtagelse af 47 ændringsforslag.

Forslaget blev præsenteret af Kommissionen på rådsmøde (miljø) d. 4. marts 2002. På rådsmøde (miljø) d. 25. juni 2002 blev der gjort rede for forhandlingsstatus.

Kommissionen har d. 13. marts 2002 endvidere fremlagt et forslag til Rådets afgørelse om indgåelse på Fællesskabets vegne af Cartagena-protokollen om biosikkerhed (KOM(2002)127). Forslaget sikrer Fællesskabet bemyndigelse til at ratificere protokollen. På rådsmøde (miljø) d. 25. juni 2002 blev forslaget vedtaget. Fællesskabet ratificerede Cartagena-protokollen om biosikkerhed den 27. august 2002. Spanien og Nederlandene ratificerede protokollen i januar 2002 og i august 2002 ratificerede Danmark, Luxembourg, Sverige og Østrig protokollen.

Forslaget er sat på dagsordenen for rådsmøde (miljø) d. 17. oktober 2002 med henblik på opnåelse af politisk enighed om fælles holdning.

2. Formål og indhold

Den 24. maj 2000 underskrev Det Europæiske Fællesskab og dets medlemsstater Cartagena-protokollen om biosikkerhed (herefter: protokollen). Protokollen er en global juridisk bindende aftale under Biodiversitetskonventionen. Formålet med forslaget er at gennemføre protokollens bestemmelser i EU-lovgivningen.

Kommissionen anfører, at EU, som importpart, i vid udstrækning vil kunne anvende eksisterende lovgivning, hvorimod EU, som eksportpart, er nødt til at indføre eksportørforpligtelser, som i dag ikke findes i fællesskabslovgivningen. Kommissionen anfører således, at forslagets formål er, i overensstemmelse med forsigtighedsprincippet, at fastlægge en fælles ordning for anmeldelse af og information om eksport til tredjelande af genetisk modificerede organismer (GMO). Målet er at bidrage til at sikre et passende beskyttelsesniveau i forbindelse med sikker overførsel, håndtering og anvendelse af GMO'er, som kan have negative virkninger for bevaring og bæredygtig udnyttelse af den biologiske mangfoldighed, idet der også tages hensyn til sundhedsrisikoen for mennesker. Forordningsforslaget finder ikke kun anvendelse på eksport, men også på uforsætlig grænseoverskridende overførsel af GMO'er.

Definitionen af en 'GMO' i nærværende forordningsforslag svarer til definitionen af en GMO i udsætningsdirektivets (direktiv 2001/18/EF) artikel 2, stk. 2.

Forordningsforslaget skelner, ligesom protokollen, mellem i) levende genetisk modificerede organismer bestemt til udsætning i miljøet (GMO'er) og ii) levende genetisk modificerede organismer, der er bestemt til direkte anvendelse som fødevarer og foder eller til forarbejdning (GMO-FFF'er).

Procedure ved eksport af GMO'er til udsætning i miljøet

Ved eksport fra Fællesskabet af GMO'er, som er bestemt til udsætning i miljøet, skal eksportøren, forud for den første grænseoverskridende overførsel, indgive en skriftlig anmeldelse til importparten, også i de tilfælde hvor importparten ikke er part i protokollen, dvs. en stat der ikke har ratificeret protokollen. Anmeldelsen skal indeholde en række oplysninger om den genetisk modificerede organisme, herunder en beskrivelse af teknikken brugt ved modifikationen, den påtænkte anvendelse af organismen samt risikovurdering (oplysningerne fremgår af bilag I). Eksportøren skal sikre, at oplysningerne i anmeldelsen er korrekte. Den nationale kompetente myndighed i eksportmedlemsstaten og Kommissionen skal fra eksportøren modtage kopier af anmeldelsen og af importpartens bekræftelse af modtagelsen.

Hvis importparten ikke svarer på anmeldelsen inden for 270 dage efter modtagelsen, skal eksportøren sende en skriftlig påmindelse til den kompetente nationale myndighed i importørens land, uanset om dette land er part eller ikke-part i protokollen. Den kompetente myndighed har derefter 60 dages svarfrist.

Parterne i protokollen kan træffe beslutning om også at regulere transit af GMO'er igennem deres territorium. Beslutningen om at regulere transit skal formidles til andre parter gennem Clearingcenteret for Biosikkerhed¹. Til parter, der ønsker at regulere transit, skal eksportøren derfor også anmelde transit af GMO'er bestemt til udsætning i miljøet.

Procedure ved eksport af GMO-FFF'er

Kommissionen skal, på vegne af Fællesskabet, meddele gennem Clearingcenteret for Biosikkerhed, når der i EU gives godkendelser til markedsføring af GMO'er, der er bestemt til direkte anvendelse som fødevarer eller foder eller til forarbejdning. Derved får parter, der har til hensigt at importere sådanne nye GMO-FFF'er, mulighed for at underkaste dem en passende godkendelsesprocedure. Forordningsforslagets bilag II angiver de oplysninger, som Kommissionens anmeldelse til Clearingcenteret for Biosikkerhed som minimum skal indeholde. Dette system kaldes 'produktbaseret informationsudveksling' og skal finde sted senest 15 dage efter at produkterne er blevet frigivet på parternes nationale marked (i Fællesskabets tilfælde er det EU's Indre Marked).

Fælles for GMO'er bestemt til udsætning i miljøet og GMO-FFF'er er kravene om, at modtageren af produktet skal oplyses om, at produktet indeholder eller består af GMO'er. Der skal også oplyses om den eller de relevante 'entydige koder', der er tildelt de pågældende GMO'er. Med begrebet 'entydige koder' henvises til, at der skal udvikles et system, hvor man knytter en entydig kombination af tal og/eller bogstaver til hver godkendt transformationsbegivenhed – dvs. selve den unikke ændring i en organismes genetiske sammensætning, som følger af den genetiske modifikation.

¹ Clearingcenteret er en central web-portal til videndeling etableret i henhold til protokollens bestemmelser. Via clearingcenteret skal parterne give informationer om deres love, godkendelser givet efter protokollen, resumeer af risikovurderinger mv.

Virksomhederne kan undtages fra kravet om at oplyse det præcise indhold af GMO'er (og disses entydige koder) ved at give en erklæring om, at produktet kun må anvendes som fødevarer, foder eller til forarbejdning. Ved denne erklæring skal vedlægges en liste over de GMO'er, produktet kan indeholde, sammen med disse GMO'ers entydige koder.

Uforsættlig grænseoverskridende overførsel

På dette område regulerer forordningen ikke kun hvorledes EU skal forholde sig i forhold til tredjelande i tilfælde af en uforsættlig grænseoverskridende overførsel af GMO, men forordningen tilsigter også at fastsætte regler for hvorledes EU's medlemsstater skal orientere hinanden i tilfælde af en uforsættlig grænseoverskridende overførsel af GMO'er internt i EU.

For at der kan reageres effektivt på uforsættlige grænseoverskridende overførsler af GMO'er, bør medlemsstater, så snart de får kendskab til en hændelse indenfor deres jurisdiktion, der har resultatet i frigivelse af GMO'er, som fører eller kan føre til en uforsættlig grænseoverskridende overførsel, underrette Clearingcenteret for Biosikkerhed, relevante internationale organisationer, Kommissionen og de øvrige medlemsstater. Endvidere underrettes de parter og ikke-parter, der berøres eller vil kunne berøres af frigivelsen af GMO'en, så de kan træffe passende forholdsregler. Forordningsforslagets bilag III angiver de oplysninger, denne underretning bør omfatte.

Clearingcenteret for Biosikkerhed

For at bidrage til udviklingen og opdateringen af Clearingcenteret for Biosikkerhed, bør Fællesskabet og medlemsstaterne sikre, at relevante oplysninger regelmæssigt meddeles til Clearingcenteret. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen om relevante nationale love, bestemmelser og retningslinier, den nationale kontaktinstans og om relevante bilaterale, regionale og multilaterale aftaler og overenskomster.

Udover disse oplysninger meddeler Kommissionen, på Fællesskabets vegne, endvidere følgende til Clearingcenteret for Biosikkerhed: relevante fællesskabsbestemmelser og retningslinier, relevante bilaterale, regionale og multilaterale aftaler og overenskomster, beslutninger om anvendelse i Fællesskabet, frigivelse eller import af en GMO, resumeer af risikovurderinger eller miljøundersøgelser, oplysninger om tilfælde af uforsættlig eller ulovlig grænseoverskridende overførsel, Fællesskabets kontaktinstans, oplysninger om revision af beslutninger om forsættlig grænseoverskridende overførsel, anvendelse af fællesskabslovgivning i stedet for protokollens procedurer på overførsel af GMO'er inden for Fællesskabet og import af GMO'er og endelig om rapporter om gennemførelsen af proceduren for forudgående informeret samtykke.

Sanktioner

Medlemsstaterne fastsætter, hvilke sanktioner der skal anvendes i tilfælde af overtrædelse af forordningen. Kommissionen angiver i forordningsforslaget, at sanktionerne skal være effektive, stå i rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning.

3. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Der er tale om en retsakt til gennemførelse af en protokol, som Fællesskabet har ratificeret. På den baggrund, og idet protokollen vedrører handel og miljøbeskyttelse (fællesskabskompetence), vurderes forslaget at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet. De foreslåede tiltag vurderes i øvrigt at være proportionale i forhold til gennemførelse af protokollens bestemmelser.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser:

Nærværende forordning vil efter vedtagelsen være umiddelbart gældende for medlemsstaterne i alle enkeltheder.

Lovforslag om ændring af lov nr. 356 af 6. juni 1991 om miljø og genteknologi, som skal implementere udsætningsdirektivet (direktiv 2001/18/EF af 12. marts 2001) blev fremsat for Folketinget den 28. februar 2002 og vedtaget den 6. juni 2002. Med lovforslaget blev samtidig indhentet Folketingets samtykke til, at regeringen kan ratificere protokollen, når de relevante EU regler, som skal implementere protokollen, er på plads, eller når der foreligger en beslutning om, at Fællesskabet ratificerer protokollen.

Regeringen valgte at udnytte Folketingets samtykke, da der forelå en beslutning om, at Fællesskabet kunne ratificere protokollen. Danmark ratificerede således samtidig med Fællesskabet.

Import af GMO'er til Fællesskabet er allerede dækket af den eksisterende Fællesskabslovgivning. Import til Danmark er således dækket af den implementerende danske lovgivning.

Den gældende lov om miljø og genteknologi (lov nr. 356 af 6. juni 1991, som senest ændret ved lov nr. 384 af 6. juni 2002) giver i § 2, stk. 5 miljøministeren hjemmel til at fastsætte regler om håndhævelse af den kommende forordning.

Økonomiske og administrative konsekvenser:

Forordningsforslaget berører virksomheder af alle størrelser, der indgår i international handel med GMO'er, der er bestemt til udsætning i miljøet og/eller GMO-FFF'er, som er bestemt til direkte anvendelse som fødevarer, foder eller til forarbejdning.

Med hensyn til eksport fra Fællesskabet medfører forordningsforslaget kun visse supplerende forpligtelser for virksomhederne, idet interne EU regler om anmeldelse og identifikation, som allerede gælder eller er under forhandling i EU, udvides til at omfatte eksport til lande uden for EU. På den baggrund anfører Kommissionen, at forslaget ikke forventes at indebære nævneværdige ekstraomkostninger for virksomhederne.

Der skal udpeges en national kontaktinstans, som bl.a. skal give oplysninger til parter og ikke-parter, som kan blive berørt af en ulovlig grænseoverskridende overførsel. På baggrund af forslagets nuværende indhold vurderes det, at kontaktinstansen kommer til at bruge tid på at opstarte Clearingcenteret for Biosikkerhed og sidenhen vedligeholde dette.

Beskyttelsesniveau: Forslaget påvirker hovedsageligt beskyttelsesniveauet udenfor EU, idet det først og fremmest omhandler eksport fra Fællesskabet. Forslaget vurderes dog tillige at have en positiv indvirkning på beskyttelsesniveauet i Danmark og EU, pga. bestemmelserne om transit og uforsættlig grænseoverskridende overførsel.

Grønland og Færøerne

Det bioteknologiske område er et hjemmestyreanliggende for Grønland og et landsstyreanliggende for Færøerne. Disse myndigheder blev i maj 2002 skriftligt forespurgt, om de ønskede at være omfattet af den danske ratifikation. Danmarks ratifikation er sket med forbehold for både Grønland og Færøerne efter deres ønske.

5. Høring

Ekstern høring

Forordningsforslaget har været i høring blandt en bred kreds af interessenter.

Foreningen af Bioteknologiske Industrier i Danmark appellerer til, at implementeringen af Cartagena-protokollen bliver gjort så administrativ enkel som muligt for de virksomheder, der arbejder med bioteknologi. Samtidig påpeger foreningen, at der kan blive behov for at supplere forordningen med en vejledning, som klart og præcist angiver, hvad virksomhederne skal foretage sig for at handle i overensstemmelse med protokollen. Foreningen pointerer, at de ikke principielt har noget imod protokollens oplysningskrav, men understreger, at en række, af de oplysninger som kræves, er fortrolige. Foreningen foreslår derfor, at begrebet "part/ikke-part", som omtales i forordningens artikel 4, defineres mere præcist, så det bliver entydigt, at der med "part/ikke-part" menes en myndighed. Endelig ønsker Foreningen af Bioteknologiske Industrier i Danmark en præcisering af anvendelsesområdet for artikel 8, så det klart fremgår, om f.eks. forsendelse af en genetisk modificeret mikroorganisme bestemt til produktion af et enzym el.lign. vil være omfattet.

Specialarbejderforbundet i Danmark finder det meget vigtigt, at eksport af GMO'er til tredjelande accepteres med en positiv skriftlig tilkendegivelse af modtagerlandet, førend eksport er mulig.

Høring i EF-specialudvalget (miljø)

Rammenotat om forslaget har været i skriftlig høring i EF-specialudvalget (miljø). Der er indkommet høringssvar fra Dansk Familielandbrug, Landbrugsraadet og Landboforeningerne og Det Økologiske Råd. Høringssvarene sammenfattes nedenfor.

Generelt

Det Økologiske Råd er enig i den danske holdning, som er foreslået i rammenotatet, hvorefter det foreslås, at forordningsforslaget udvides så ikke kun markedsføringstilladelser til GMO-FFF'er, men også GMO'er, der er bestemt til udsætning i miljøet skal meddeles til Clearingcentret for Biosikkerhed.

Dansk Familielandbrug, Landbrugsraadet og Landboforeningerne kan overordnet støtte intentionerne i forordningsforslaget. Organisationerne rejser dog spørgsmålet, hvorfor forordningsforslagets krav til eksport af GMO i rammenotatet vurderes at have en positiv indvirkning på beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Anmeldelsespligten

Det Økologiske Råd mener, at alle forsætlige grænseoverskridende overførsler af GMO'er bestemt til udsætning i miljøet skal være omfattet af pligten for eksportøren til at indgive skriftlig anmeldelse til den importerende part eller ikke-part. Dette udgangspunkt skal dog kunne fraviges, hvor den importerende part eller ikke-part skriftligt har givet samtykke hertil.

Det Økologiske Råd anbefaler, at Danmark står fast på det forslag til dansk holdning, som er angivet i rammenotatet, hvorefter eksport af GMO'er ikke kan finde sted, medmindre importlandet skriftligt har samtykket til importen. Med andre ord må manglende besvarelse af anmeldelsen ikke kunne opfattes som et samtykke til importen. Dansk Familielandbrug, Landbrugsraadet og Landboforeningerne er enige heri. Organisationerne ønsker dog også at se varetagelsen af eksportpartens

interesser afspejlet i forordningsforslaget og henviser derfor til, at de fastsatte tidsterminer kun skal kunne udsættes ved begrundede faglige udeståender af hensyn til forsigtighedsprincippet.

Det Økologiske Råd kan tilslutte sig den foreslåede danske holdning, hvorefter forordningsforslaget i højere grad bør afspejle Cartagena-protokollens artikel 11. Herefter skal importerende lande kunne stille krav om, at de regler, som gælder for GMO'er bestemt til udsætning i miljøet ifølge forordningsforslaget, eller som gælder efter landets nationale lovgivning, skal anvendes ved import af GMO-FFF'er, i stedet for forordningsforslagets regler for overførsler af GMO-FFF'er, og at eksportøren er forpligtet til at respektere sådanne krav. Dansk Familie-landbrug, Landbrugsraadet og Landboforeningerne er som udgangspunkt enige heri. Organisationerne finder dog, at kravene i protokollens bilag 3 under alle omstændigheder skal være opfyldt.

Entydige koder

Dansk Familie-landbrug, Landbrugsraadet og Landboforeningerne påpeger, at systemet med sporbarhed, anmeldelse og information om eksport til tredjelande er baseret på internationalt fastsatte anerkendt entydige koder. I den forbindelse er det væsentligt at overveje, hvilke foranstaltninger der er nødvendige for at opretholde systemet.

Sanktioner

Det Økologiske Råd anbefaler, at der etableres et samarbejde indenfor EU omkring fastsættelsen af sanktioner for overtrædelsen af forordningen, således at der skabes et fælles niveau for sanktionernes omfang og gennemførelse. Dette skal hindre, at eksport fra EU gøres mere attraktiv i de medlemslande, som ikke er i stand til at håndhæve forordningen.

Notat om forslaget blev drøftet på møde i miljøspecialudvalget d. 4. juni 2002 hvor Landboforeningerne bad om at få uddybet konsekvenserne for beskyttelsesniveauet. Dansk Familie-landbrug spurgte til hvordan man vil sikre, at de unikke koder kan bruges til at indhente oplysninger om den konkrete genmodifikation.

Ad. 6 - Rådskonklusioner om gennemførelse af den miljømæssige dimension af Johannesburg forpligtelserne og EU's strategi for bæredygtig udvikling

Work doc 11662/02

Nyt notat

Resumé: Der er fremlagt forslag til rådskonklusioner med henblik på vedtagelse. Konklusionerne er koncentreret om at omsætte de miljøforpligtelser, som EU påtog sig i Johannesburg og EU's egne målsætninger om bæredygtig udvikling i praktisk politik. Til det formål bliver Kommissionen bedt om at fremlægge konkrete forslag. Det foreslås endvidere at styrke den miljømæssige dimension af Lissabon og i den forbindelse at udvide sættet af miljørelaterede strukturindikatorer. Cardiff-processen om integration af miljøhensyn i andre sektorpolitikker foreslås styrket bl.a. ved at de relevante råd hvert andet år skal afgive en status til DER for handling og fremskridt med hensyn til at opfylde målsætningen om afkobling af den økonomiske vækst fra ressourceforbrug og miljøforringelser samt, at Kommissionen inkluderer en status for Cardiff processen i sin synteserapport. Desuden foreslås det, at Kommissionen i den kommende meddelelse om miljøteknologi arbejder på at imødegå forhindringer for udvikling og spredning af miljøvenlig teknologi og herunder udnytter

det 6. rammeprogram for forskning. Det foreslås, at Kommissionen påbegynder arbejdet med at udforske tilgange til en fælles EU ramme for miljøafgifter. Desuden inviteres rådene Fiskeri og Landbrug til at overveje en reform af subsidier for at støtte beskyttelse af miljøet og fremme bæredygtig udvikling.

1. Status

Formandskabet har fremlagt udkast til rådskonklusioner den 3. september 2002.

Punktet er sat på dagsordenen for rådsmøde (miljø) den 17. oktober med henblik på vedtagelse af rådskonklusioner.

Der er ikke tidligere oversendt grundnotat om sagen til Folketinget.

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig.

2. Formål og indhold

Det Europæiske Råd (DER) vedtog på sit møde i Göteborg den 15.- 16. juni 2001 en strategi for bæredygtig udvikling, som tilføjer en tredje dimension til strategien for den økonomiske og sociale udvikling, som er formuleret i konklusionerne fra DER's møde i Lissabon, marts 2000. Strategien vedrører det interne arbejde i EU for fremme af en bæredygtig udvikling. Strategien skal gennemføres af Rådet, idet Rådet skal behandle forslagene i Kommissionens meddelelse om en strategi for bæredygtig udvikling fra maj 2001 samt tage hensyn til 6. miljøhandlingsprogram og de enkelte råds strategier for integration af miljøhensyn i deres sektorpolitikker, jf. TEF artikel 6 (Cardiff-processen om integration).

DER besluttede på sit møde i Barcelona den 15. – 16. marts 2002, på det næste forårstopmøde i 2003 at revidere den overordnede strategi for bæredygtig udvikling med fokus på en praktisk udmøntning af resultatet af Verdenstopmødet om bæredygtig udvikling.

Udkastet til rådskonklusionerne er på den baggrund Rådets (miljø) bidrag til DER's forårstopmøde 2003, herunder DER's opfølgning på Verdenstopmødet i Johannesburg både for så vidt angår de interne og eksterne miljømæssige aspekter. Derudover er konklusionerne et indspil til Kommissionens synteserapport, som danner baggrund for DER's årlige opfølgning på EU's bæredygtighedsstrategi, herunder revision af de eksisterende miljøindikatorer og vedtagelse af nye samt det videre arbejde med miljødimensionen af bæredygtig udvikling.

2.1. Formandskabets forslag til rådskonklusioner

Udkast til rådskonklusioner er opdelt i 3 dele: for det første et bidrag fra Rådet (miljø) til DER's opfølgning af Verdenstopmødet i Johannesburg og den videre opfølgning af EU's strategi for bæredygtig udvikling, for det andet miljøministrenes konklusioner om implementering af Johannesburg, grøn markedsøkonomi og miljøteknologi og for det tredje miljøministrenes konklusioner om fremme af et bæredygtigt beslutningsgrundlag.

Rådet (miljø) byder resultatet af Johannesburg velkommen og erklærer sig fuldt ud forpligtet til at gennemføre ministererklæringen og implementeringsplanen samt understreger nødvendigheden af, at EU går foran i at vise fremskridt med bæredygtig udvikling både globalt og i EU.

Rådets (miljø) indspil til DER

Rådet beder DER om, at:

- Revidere EU's strategi for bæredygtig udvikling på forårstopmødet i Athen på baggrund af forslag fra Kommissionen og med fokus på at omsætte fællesskabets forpligtigelser fra Verdens-topmødet i Johannesburg til praksis og til det formål,
- Styrke miljødimensionen af Lissabon processen og dermed opnå lige opmærksomhed om økonomiske, sociale og miljømæssige hensyn i EU's politikker og beslutningsprocesser, som allerede besluttet på Barcelona topmødet.
- Sikre at de relevante rådsformationer bidrager til at fremme og implementere den tiårige ramme for programmer om bæredygtige forbrugs- og produktionsmønstre og til det formål,
- Styrke Cardiff processen om integration af miljøhensyn i andre fællesskabspolitikker og særligt at bede de relevante råd om at omsætte målet om afkobling af økonomisk vækst fra miljøbelastning til konkret handling i integrationen af miljøhensyn og om at give en status for integration af miljøhensyn i deres sektorpolitikker til DER's forårstopmøde hvert andet år, startende fra 2004.
- Inviterer Rådene Uddannelse og Forskning til at udvikle strategier for at fremme miljøhensyn gennem deres politikker på basis af allerede eksisterende politikker og initiativer i forlængelse af artikel 6 i TEF.

Gennemførelse af den miljømæssige dimension af Johannesburg forpligtelsen: afkobling og integration

I Rådskonklusionerne foreslås en kobling mellem Cardiff processen om integration af miljøhensyn i sektorpolitikker og implementering af Johannesburg handlingsplanen og målsætningen om at afkoble økonomisk vækst fra miljøbelastning, som blev vedtaget af DER i Göteborg. Konkret opfordres Kommissionen til, i den kommende synteserapport for 2003 at introducere en årlig status for Cardiff processen. Kommissionen opfordres ydermere til at påbegynde overvejelser om at foreslå konkrete sektorspecifikke afkoblingsmål som retningslinier for de relevante sektorer i den videre udvikling af Cardiff strategierne og implementeringsplanen fra Johannesburg.

Kommissionen inviteres også til at komme med forslag til, hvorledes EU's forpligtelser i konsekvens af Verdensstopmødet kan transformeres til effektiv praktisk og politisk handling internt og i forhold til andre lande (med særligt fokus på målsætninger for udviklingslandenes forsyning med drikkevand, sanitet og energi, målsætninger for bæredygtige produktions- og forbrugsmønstre, biodiversitet, fiskebestande, kemikalier og vedvarende energi) og at disse forslag forelægges DER på forårstopmødet i 2003.

I forlængelse af forslaget om at styrke Cardiff-processen om integration af miljøhensyn i EU's sektorpolitikker finder Rådet (miljø), at fællesskabets landbrugs- og fiskeripolitik er kerneområder for integration af miljøhensyn og opfordrer Rådene landbrug og Fiskeri til at overveje en reform af subsidierne på landbrugs- og fiskeri området mhp. at understøtte miljøbeskyttelse og bæredygtig udvikling. Rådet (miljø) opfordrer desuden medlemslandene til fuldt ud at udnytte de potentielle miljøfordele og muligheder for afkobling som følger af Rådets beslutninger om Kommissionens midtvejsevaluering af fællesskabets landbrugspolitik og den foreslåede revision af fiskeripolitikken.

Kommissionens rapport om bæredygtig udvikling og miljøteknologier hilses velkommen og Rådet (miljø) understreger, at miljøteknologi har et stort potentiale for at fremme afkobling, men at det ikke bliver realiseret på grund af forskellige barrierer. Kommissionen inviteres til at identificere teknologipotentialer særligt inden for transport, energi, landbrug og industri i den kommende handlingsplan for miljøteknologi.

Rådet (miljø) erindrer, at økonomiske instrumenter kan give incitamenter og fleksibilitet i at afkoble økonomisk vækst fra miljøpåvirkning mest omkostningseffektivt og opfordrer medlemslandene til at reducere subsidier og skatteundtagelser, som har negative miljøpåvirkninger. Kommissionen opfordres til at udvikle en ramme for beskatning af miljøressourcer med minimumsstandarder i den kommende meddelelse om markedsbaserede instrumenter og til at prioritere en gennemgang af subsidier som modarbejder bæredygtig forbrug af energi.

Forbedring af grundlaget for en bæredygtig beslutningsproces

Kommissionen anmodes om, at den i Barcelona efterspurgte balance mellem den økonomiske, sociale og miljømæssige dimension bliver afspejlet i synteserapporten og yderligere at inkludere områder, som giver anledning til bekymring baseret på Kommissionens årlige miljørapport.

Det foreslås, at Rådet (miljø) vedtager det reviderede sæt indikatorer i annek 1 og at Kommissionen anmodes om at inkludere disse i 2003 synteserapporten. Annek 1 er udarbejdet med udgangspunkt i Kommissionens meddelelse fra den 20 september 2002 om analyse af indikatorerne på den åbne liste. Det foreslås, at der skabes bedre balance i strukturindikatorerne mellem de 3 dimensioner af bæredygtig udvikling, og at indikatorerne bliver mere dækkende i forhold til de af Rådet (miljø) prioriterede områder miljø og sundhed, (særligt kemikalier), forvaltning af naturressourcer (særligt vand, aquatisk og land biodiversitet og ressourceforbrug).

De syv indikatorer, der indgik i synteserapporten 2002 (Barcelona) foreslås bibeholdt, idet dog tre heraf foreslås modificeret for bl.a. at styrke afkoblingsapektet. Herudover foreslås fire nye indikatorer, der belyser de prioriterede områder: Pesticidrester i frugt, grøntsager og kornprodukter; Vand-anvendelse fordelt på sektorer, Bæredygtigt fiskeri af udvalgte arter i EU og Beskyttede områder (for biodiversitet).

Det foreslås desuden, at Rådet (miljø) anbefaler indikatorerne i annek 2 (den åbne liste) til yderligere udvikling. Det foreslås at tilføje seks indikatorer til den åbne liste indenfor de af Rådet (miljø) prioriterede områder: Massestrømsanalyser for særlig trusler mod sundheden (dioxin og tungmetaller), Gift i fødevarer (PCB i fisk), Antal klassificerede kemikalier, Pesticidrester i frugt, grønt og kornprodukter, europæisk habitat mangfoldighed og habitat mangfoldighed i særligt udpegede områder og Husholdningernes forbrug. Desuden bekræftes den tidligere opfordring til Kommissionen om at udvikle et arbejdsprogram om indikatorer, og at de ovenfor nævnte seks nye indikatorer til den åbne liste og seks øvrige eksisterende indikatorer på den åbne liste (3 på kemikalieområdet og 3 på området for forvaltning af naturressourcer) prioriteres i den forbindelse. Kommissionen opfordres til at inkludere udviklingen af et omfattende sæt indikatorer til evaluering af fremskridt med at implementere 6. miljøhandlingsprogram i arbejdsprogrammet.

Rådet (miljø) peger på udvikling af indikatorer for kemikalier, biodiversitet ressourceforbrug samt afkobling som første prioritet for 2003, for at gøre Rådet (miljø) i stand til, hvert efterår til den kommende synteserapport, at opdatere og vedtage indikatorer i overensstemmelse med relevante miljøkriterier.

Rådet (miljø) hilser Kommissionens meddelelse om konsekvensvurderinger velkommen og understreger meddelelsens principper om kvalitative aspekter, langtidseffekter, grad af irreversibilitet og forsigtighedsprincippet. Kommissionen opfordres til at anvende metoden som et redskab til at for-

bedre fællesskabets beslutningstagen med henblik på implementering af artikel 6 i Amsterdam Traktaten.

Kommissionen opfordres til at fremlægge et forslag til rammedirektiv om et sammenhængende og forbedret rapporteringssystem (streamlining) med det formål at udfylde informations- og databehov og i samarbejde med Rådet (miljø) at fortsætte processen med internationalt samarbejde om rapportering og styrket informationsmanagement med tredje parter.

3. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Der er tale om forberedelse af en opfølgning og revision af EU's egen strategi for bæredygtig udvikling, hvorfor det er regeringens vurdering, at begge principper er overholdt ved vedtagelse af nærværende rådskonklusioner.

4. Konsekvenser for Danmark

Forslaget har ikke i sig selv konsekvenser for Danmark.

5. Høring

Forslaget har været diskuteret i Specialudvalget for miljø den 24. september: *Landboforeningerne* fandt det vigtigt, at man i udviklingen af indikatorer koordinerer med det øvrige arbejde med indikatorer, såvel nationalt som i andre internationale/regionale fora. *Økologisk Råd* fandt det vigtigt, at Danmark støtter en miljø og ressourcebeskatning.

Ad. 7 – Rådskonklusioner i tilknytning til Klimakonventionen COP 8

Dok 12166/02

Nyt notat

Resume: Rådskonklusionerne bekræfter EU's aktive linie på klimaområdet. Rådet byder velkommen, at mere end 90 Parter nu har ratificeret Kyoto-protokollen. Rådet opfordrer i særlig grad de Annex I-lande, som accepterede aftalerne om protokollens implementering fra Bonn og Marrakesh 2001, til at ratificere Kyoto-protokollen så snart som muligt. Videre gentager Rådet sit ønske om at arbejde tæt sammen med andre parter og den indiske regering med henblik på at få et godt resultat på den ottende partskonference under Klimakonventionen (COP8) i New Delhi fra d. 23 oktober til d. 1. oktober 2002. Rådet vil under COP8 arbejde for, at industrilandene kan indfri de løfter, som er givet til udviklingslandene på klimaområdet. Rådet bekræfter i den forbindelse sin intention om at efterleve den politiske deklaration fra Bonn om at EU sammen med Canada, Island, New Zealand, Norge og Schweiz årligt fra 2005 vil tilvejebringe 410 mio. US\$ til udviklingslandene. Endelig tilkendegiver Rådet, at EU på COP8 vil arbejde for et resultat på COP8 som gør fremskridt både hvad angår tilpasning til klimaændringerne og den forebyggende indsats på klimaområdet, dvs. emissionsbegrænsninger.'

1. Status

Formandskabet har fremlagt udkast til rådskonklusioner den 25. september 2002.

Punktet er sat på dagsordenen for rådsmøde(miljø) den 17. oktober 2002.

Der er ikke tidligere oversendt grundnotat om sagen til Folketinget.

Europa Parlamentet skal ikke udtale sig om konklusionerne.

Den ottende partskonference under Klimakonventionen (COP8) finder sted i New Delhi fra d. 23. oktober til d. 1. november 2002. Ministersegmentet forventes at ligge fra d. 30. oktober til d. 1. november 2002.

På den syvende partskonference under konventionen (COP7) i Marrakesh (Marokko) fra d. 29. oktober - 9. november 2001 blev reglerne for implementeringen Kyoto-protokollen fra 1997 vedtaget.

Forudsætningen for, at protokollen kan træde i kraft, er at 55 lande, som tilsammen repræsenterer mindst 55% af industrilandenenes CO₂-udledninger af drivhusgasser i 1990, skal have ratificeret protokollen. I dag har over 90 parter ratificeret Kyoto-protokollen, og den første betingelse er således opfyldt. Tilsammen repræsenterer disse parter dog kun knap 40 procent af emissionerne, og Kyoto-protokollen vil først træde i kraft, når Rusland og Polen har ratificeret.

Den polske regering har meddelt, at Polen agter at ratificere. I forbindelse med Verdenstopmødet i Johannesburg meddelte den russiske ministerpræsident, Mikhail Kasjanov, at den russiske regering snarest vil forelægge parlamentet, Dumaen, et forslag om at ratificere Kyoto-protokollen. Det anses dog ikke for sandsynligt at Rusland vil ratificere før COP8.

Da temaet for de sidste COP'er har været reglerne for Kyoto-protokollens implementering, forventes fokus i de internationale klimaforhandlinger nu at skifte til implementeringen af selve FN's Klimakonvention fra 1992.

COP8 vil således primært handle om:

- den videre implementering af industrilandenenes forpligtelser i konventionen til at assistere ulandene med teknologioverførsel og kapacitetsopbygning samt med at hjælpe u-landene til bedre at kunne tilpasse sig klimaforandringerne og medvirke til emissionsreduktioner.
- den videre implementering af det overordnede formål med klimaarbejdet, som beskrevet i Klimakonventionens artikel 2, nemlig at opnå en stabilisering af koncentrationen af drivhusgasser i atmosfæren på et niveau, som forhindrer farlige menneskeskabte klimaændringer, og som bl.a. tillader økosystemer at tilpasse sig naturligt til disse ændringer. Det drejer sig først og fremmest om igangsættelsen af en proces, som vil kunne lede til yderligere handling ("further action") efter 2012, og som vil kunne inddrage USA samt eventuelt vigtige ulande i en bindende aftale om begrænsninger af drivhusgasudledninger.

Herudover vil der på COP8 blive forhandlet om en række mere tekniske regler inden for Kyoto-protokollen såsom reglerne for sinks (CO₂-optag) i den såkaldte Clean Development Mechanism (CDM).

2. Formål og indhold

Forslaget til rådskonklusioner:

- berører resultatet af Verdenstopmødet i Johannesburg, herunder sammenhængen mellem bekæmpelsen af klimaforandringer og bæredygtig udvikling.
- fremhæver det internationale klimapanel (IPCC) arbejde og resultater

- byder det faktum velkommen, at over 90 parter til konventionen nu har ratificeret Kyoto-protokollen, byder andre parters fremskridt i deres respektive ratifikationsprocesser velkommen, samt opfordrer andre lande til at ratificere.
- bemærker at Kyoto-protokollen er et vigtigt første skridt, men at yderligere handling er nødvendig for at opfylde Klimakonventionens overordnede målsætning
- derfor lægger vægt på, at der på COP8 igangsættes en proces for forhandlingerne om yderligere handling ("further action") efter 2012 med henblik på den videre implementering af Klimakonventionen, herunder implementering af konventionens overordnede målsætning i form af yderligere emissionsbegrænsninger, og ulandenes særlige behov for bl.a. tilpasning, teknologioverførsel og kapacitetsopbygning, jf. industrilandenenes forpligtelser under Klimakonventionen. Denne proces bør bl.a. tage afsæt i Klimakonventionens og Kyoto-protokollens bestemmelser om løbende vurdering af reduktionsforpligtelserne i forhold til den videnskabelige viden på området, konventionens overordnede formål, samt Kyoto-protokollens bestemmelser om forpligtelsesperioder efter 2012.
- følger op på implementeringen af den forpligtelse EU sammen med Canada, Island, New Zealand, Norge og Schweiz indgik d. 23 juli 2001 på den genoptagne sjette partskonference i en politisk erklæring om årligt fra 2005 at bidrage med 410 mio. USD / 450 mio. Euro i assistance til ulande til opfyldelsen af deres forpligtelser under Konventionen og til forberedelse til Kyoto-protokollens ikrafttrædelse.

3. Konsekvenser

Rådskonklusionerne har ikke administrative eller økonomiske konsekvenser for Danmark. Udmøntningen af det økonomiske tilsagn fra EU, Canada, Schweiz, Island, New Zealand og Norge på i alt 410 mill. \$ / 450 mill. Euro, afgivet på 6. partskonference i Bonn vil skulle medfinansieres af Danmark. Der er dog endnu ikke taget stilling byrdefordelingen mellem landene.

4. Høring

Sagen blev forelagt specialudvalget (miljø) på mødet den 25. september 2002, hvor der ikke fremkom bemærkninger.

Ad. 8 - Forslag til Rådets beslutning om Fællesskabets holdning til visse forslag, som fremlægges på det 12. møde i konferencen mellem parterne i Konventionen om international handel med udryddelsestruede vilde dyr og planter (Washingtonkonventionen/CITES). (Santiago 3-15 november 2002)

Dok ENV 12158/02 ENV 496 WTO 109

Nyt notat

Resumé: Forslaget har til formål at fastlægge en fælles EU holdning til de emner der behandles på den 12. partskonference i CITES, herunder ændringer af konventionens lister og forslag til konventionens fortolkning og anvendelse via resolutionsforslag. Forslaget består af et forslag til formel beslutning samt 2 annekser. Anneks 1 behandler de politisk vanskeligste plante- og dyrearter, såsom hvaler, elefanter, hvalhaj, brugde, tandfisk og mahogni. Anneks 2 tager stilling til alle øvrige forslag. Forslaget om at opliste brugden fra liste III til liste II vil have en positiv effekt på beskyttelsesniveauet i EU. Arten forekommer i dansk farvand. Ingen af de øvrige arter, som skal behandles på konferencen, er hjemmehørende i Danmark.

1. Status

Kommissionen har den 19. september 2002 oversendt til medlemslandene et forslag til Rådets beslutning om Fællesskabet stillingtagen til bestemte forslag, som fremlægges på det 12. møde i konferencen mellem parterne i Konventionen om international handel med udryddelsestruede vilde dyr og planter (Washingtonkonventionen/CITES).

Kommissionens forslag til Rådets beslutning sker med henvisning til EF-traktaten og især med henvisning til artikel 133 og skal derfor vedtages med kvalificeret flertal.

Grundnotat og aktuelt notat om forslaget er ikke sendt til Folketingets Europaudvalg.

Formandskabet har sat punktet på dagsordenen med henblik på Rådets afgørelse om Fællesskabets holdning.

2. Formål og indhold

2.1. Kommissionens forslag

Forslaget har til formål at fastlægge en fælles holdning i EU til de emner, der behandles på 12. partskonference i CITES, herunder ændringer af konventionens lister og forslag til konventionens fortolkning og anvendelse via resolutionsforslag. Konferencen finder sted i Chile, Santiago den 3. til den 15. november 2002.

Forslaget består af et forslag til formel beslutning samt 2 annekser, hvor annekst 1 behandler de politisk vanskeligste plante- og dyrearter (såsom hvaler, elefanter, hvalhaj, brugde, tandfisk, mahogni) og annekst 2 tager overordnet stilling til alle øvrige forslag, der var tilgængelige ved de seneste drøftelser den 30. juli mellem medlemsstaterne og kommissionen.

Med hensyn til selve forslaget lægger forslaget op til at Fællesskabet, repræsenteret af medlemsstaterne, handler sammen i fællesskabets interesse på partskonferencen og i overensstemmelse med de holdninger, der er udtrykt i annekserne.

Hvor denne holdning påvirkes af nye oplysninger før eller under partsmødet, eller hvor der fremsættes forslag, hvor der endnu ikke er fastlagt en fællesskabsholdning, kan det forventes at Kommissionen foreslår, at der fastlægges en fællesskabsholdning til de pågældende forslag før konferencen eller sur-place, om hvad parterne skal stemme.

For så vidt angår de politisk vanskeligste dyre- og plantearter, som listet i annekst 1 foreslås følgende:

Hvaler

Ingen beslutning må tages som underminerer den Internationale Hvalfangst Kommission. Derfor vil der ikke blive tale om nogen tilbagevenden til kommerciel hvalfangst før IWC finder at en passende kontrol er på plads.

Elefanter

Fællesskabet er uvillig til at acceptere genoptagelse af kommerciel elfenbenshandel medmindre det er sikret, ud fra konsultationer med de stater, hvor elefanterne lever, at der ikke vil ske en forøgelse af illegal drab af elefanter. Fællesskabet vil i den henseende fortsat støtte et samarbejde mellem oprindelseslandene.

Ferskvandsskildpadde og landskildpadde

Fællesskabet bør støtte forslagene til at liste et antal af de mest truede arter på Appendix II i CITES i overensstemmelse med anbefalingerne afgivet på en workshop om ferskvands-skildpadde afholdt herom i Kina primo 2002.

Kommerciel fiskeri

Fællesskabet kan støtte en listning af disse i CITES, hvis de opfylder de forudsatte kriterier og for at støtte de foranstaltninger som de kompetente fiskeriorganisationer, som FAO og regionale fiskeriorganisationer foretager. Fællesskabet bør derfor støtte forslag til en strammere regulering af hvalhaj og brugde, hvis fangst og beskyttelse er meget ringe reguleret på international plan. Med hensyn til tandfisk har Fællesskabet tillid til de eksisterende reguleringsmekanismer, som er etableret af CCAMLR (Commission on the Conservation of Antarctic Marine Living Resources).

CITES bør kun regulere disse arter, hvis det ikke underminerer brugen af CCAMLR's fangstdokumentationsordning eller dets indsats med henblik på at tilskynde stater og organisationer, som ikke er parter i CCAMLR, til at vedtage og implementere dette.

Bredbladet mahogni

Fællesskabet støtter, at bredbladet mahogni optages på appendix II. Arten er på appendix III nu.

En appendix III listning af en art kan ske på opfordring fra et enkelt land på et vilkårligt tidspunkt og uafhængigt af de øvrige parter til konventionen. Betingelsen er, at arten er hjemmehørende i det pågældende land og at landet har national lovgivning, der beskytter arten. Landet forpligter sig til kun at eksportere den pågældende art i overensstemmelse med landets lovgivning. Alle øvrige parter til konventionen skal ved eksport af den pågældende art udstede et oprindelsescertifikat. Der er intet krav om at arten udnyttes bæredygtigt i en appendix III listning.

Ændringer af appendix I og II kan kun ske ved beslutning truffet af parterne til konventionen. Ændringer kræver 2/3 flertal. Eksport af arter omfattet af appendix II må kun ske, såfremt det er bæredygtigt. Det samme gælder for arter omfattet af appendix I, men formålet med transaktionen må ikke være kommercielt. I praksis er en appendix I listning lig et internationalt handelsforbud, mens en appendix II listning medfører, at arterne kun kan handles internationalt, såfremt det sker på et bæredygtigt niveau.

3. Nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet

Forslaget, der har til formål at fastlægge et EU mandat i de globale forhandlinger om international handel med truede dyre- og plantearter er i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Konventionen er gennemført i Fællesskabet ved Rådets Forordning (EF) Nr. 338/97 af 9. december 1996 samt Kommissionens Forordning (EF) Nr. 1808/2001 af 30. august 2001. Denne forordning har hjemmel i artikel 130 S. I Danmark er forordningerne gennemført ved Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 84 af 23. januar 2002 om beskyttelse af vilde dyr og planter ved kontrol af handelen hermed. Forslaget vurderes ikke i sig selv at medføre lovændringer.

Økonomiske og administrative konsekvenser:

Forslaget forventes ikke at få økonomiske konsekvenser for Danmark. Implementering af forslaget vurderes ligeledes ikke at få administrative konsekvenser for offentlige myndigheder.

Beskyttelsesniveau:

Forslaget om at opliste brugden fra liste III til liste II vil have en positiv effekt på beskyttelsesniveauet i EU. Arten forekommer i dansk farvand. Ingen af de øvrige arter, som skal behandles på konferencen er hjemmehørende i Danmark.

5. Høring

Forslagene til partskonferencen vedrørende listeændringer og alle øvrige tilgængelige dokumenter til konferencen har været sendt i høring hos Grønlands Hjemmestyre og Færøernes Landsstyre med frist for kommentarer den 10. september og til en række videnskabelige institutioner med frist for kommentarer den 5. september. Skov- og Naturstyrelsen har endvidere afholdt et høringsmøde den 30. august, hvortil en række interesseorganisationer var inviteret.

Grønlands Hjemmestyre støtter Japans forslag om at nedliste den nordlige hemisfæres bestand af vågehval fra appendix I til appendix II. Grønland henviser bl.a. til, at CITES' kriterier for nedlistning er opfyldt. Såfremt Fællesskabets holdning er til et afslag af det japanske forslag, anmoder Hjemmestyret om, at Danmark ikke følger de øvrige medlemstater, men i stedet afholder sig fra at stemme (abstain).

For så vidt angår det japanske forslag om nedlistning af Brydeshval fra appendix I til appendix II er Hjemmestyret af den holdning, at Danmark bør følge de fastsatte og godkendte kriterier i CITES for så vidt angår op- og nedlistning og stemme i overensstemmelse hermed. Det er Hjemmestyrets opfattelse at Brydes hval opfylder kriterierne for at blive placeret på CITES appendix II.

For så vidt angår forslag om listning af hajer og andre fisk ønsker Grønland, at Danmark stemmer nej. Grønland mener principielt, at spørgsmål om listning af fisk ikke bør behandles i CITES før FAO's arbejde herom er færdigt. Hertil kommer at CITES "look-alike"-princip vil kunne medføre uoverskuelige problemer for grønlandske (og færøske og danske) erhvervsinteresser. - Dog kan Grønland acceptere at Danmark nøjes med at abstinere på forslag om listning af hajer og andre fisk, som resten af EU støtter. Dette under hensyn til Danmarks EU-formandsskab, og kun i relation til det forestående CITES-møde.

Der er ikke modtaget kommentarer fra Færøernes Landsstyre.

Statens Naturhistoriske Museum og Botanisk Institut ønsker at Danmark støtter de af USA fremsatte anbefalinger under dagsordenspunkt 56 om at lette udvekslingen af videnskabeligt materiale omfattet af CITES ved at fremme forståelsen for og udbrede brugen af de allerede eksisterende muligheder til at undtage forsendelser af visse typer af videnskabeligt materiale omfattet af CITES.

Danish Association of Zoological Gardens kan som udgangspunkt tilslutte sig de opstillede forslag, men føler dog behov for at bemærke, at især forslagene om de afrikanske elefanter bærer i sig mulighed for forsøg på omgåelse af beslutningerne, og der bør opstilles regler, der tilsikrer at omgælder minimeres. For så vidt angår faunaen har de ingen bemærkninger.

På høringsmødet for interesseorganisationer den 30. august meddelte WWF kraftig støtte til forslaget om at mahogni oplystes fra appendix III til appendix II (Prop. 12.50). WWF støtter endvidere at tandfisk (Prop. 12.39), hvalhaj (Prop. 12.35) og brugde (Prop. 12.36) opføres på appendix II. Forslagene om at liste en række arter af ferskvandsskildpadder på appendix (Prop. 12.20-12.29 + 12.31+12.32) støttes af Nordisk Herpetologisk Forening.

Dansk Ornitologisk Forening (DOF) og Landsorganisationen af Danske Fugleforeninger (LDF) er imod forslaget om undtagelse for CITES listerne af visse farvevarianter af fugle (Prop. 12.2). DOF støtter forslagene om oplistning af to papegøjearter fra appendix II til I (Prop. 12.16 og 12.17). LDF bemærkede at disse arter er meget almindelige i fangenskab. DOF og LDF støtter forslag om oplistning fra appendix II til appendix I af blåhovedet dværgpapegøje (Prop. 12.18). LDF finder forslag om oplistning af kappapegøje fra appendix II til liste I overflødigt. Underarten er allerede nationalt beskyttet.

WWF støtter handel med produkter af afrikansk elefant undtagen elfenben – hvis kontrol foranstaltninger kommer på plads kan handel med elfenben i fremtiden muligvis også komme på tale. WWF er imod oplistning til appendix I af alle populationer af afrikansk elefant.

WWF er imod nedlistning af hvaler i CITES på nuværende tidspunkt, da dette vil underminere arbejdet i IWC. Konservatorforeningen bemærkede, at det er uhyre vanskeligt at skelne Brydes hval fra sej- og finhval.

For så vidt angår forslag om at opføre søheste på appendix II bemærkede Dansk Akvarie Union at handel sjældent er den største trussel mod fisk og andre marine organismer, som indgår i akvaristers interessessfære, men havde ikke umiddelbart indvendinger mod listning iøvrigt.

Sagen blev forelagt specialudvalget (miljø) på mødet den 25. september 2002. Der fremkom ikke her kommentarer der ikke fremgår af den allerede gennemførte høring.

Ad. 9 - Forslag til direktiv om ansvar for forebyggelse og genopretning af miljøskader

KOM (2002) 17

Revideret notat

Resumé: Forslaget formål er overordnet set at etablere et regelsæt, så skader på miljøet kan blive forebygget eller genoprettet. Forslaget retter sig mod tre typer skader på miljøet: Skader på biodiversiteten, skader på vandmiljøet samt skader på jorden. Det foreslås, at myndigheden, kan påbyde forureneren at træffe de nødvendige forebyggende foranstaltninger eller, når skaden er sket, genopretningsforanstaltninger. Forslaget indebærer, at der som hovedregel indføres et objektivi ansvar, dvs. ansvar, selvom skadevolderen ikke har begået en fejl, når skaden eller den overhængende trussel om en sådan skade er forvoldt ved visse aktiviteter, der efter direktivet anses for at udgøre en potentiel eller akuel risiko for mennesker eller miljø. Såfremt forureneren-betaler-princippet ikke kan håndhæves, skal myndighederne selv foretage de nødvendige forebyggelses- og genopretningsforanstaltninger. Myndighederne skal søge omkostningerne herved dækket hos den forurener, der havde pligt til at iværksætte de pågældende foranstaltninger. Med henblik på blandt andet at begrænse myndighedernes økonomiske forpligtelser i forbindelse med forebyggelses- og genopretningsforanstaltninger, skal medlemsstaterne dog "anspore" driftsherrerne til at tegne forsikring eller sørge for andre former for sikkerhedsstillelse.

1. Status

Kommissionen oversendte nærværende forslag til Rådet den 22. februar 2002. Forslaget har hjemmel i artikel 175 i TEF og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i artikel 251 i TEF.

Kommissionen offentliggjorde den 9. februar 2000 en hvidbog om erstatningsansvar for miljøskader. Den 11. juli 2000 fremsendte regeringen sit høringssvar om hvidbogen. I juli 2001 udsendte Kommissionen et arbejdspapir om et direktiv om forebyggelse og genopretning af betydelige miljøskader. Regeringen fremsendte den 21. september 2001 sit høringssvar til Kommissionen.

Grundnotat om forslaget er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 20. februar 2002.

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig.

Forslaget har været genstand for en orienterende debat på rådsmøde (miljø) den 4. marts 2002. Forslaget blev endvidere drøftet på rådsmødet (miljø) den 25. juni 2002.

2. Formål og indhold

Kommissionen anfører i begrundelsen for forslaget, at forurenere-betaler princippet er en af grundpillerne i Fællesskabets miljøpolitik, hvorfor nærværende forslag er fremlagt med henblik på, at der med tiden kan vedtages en omfattende EU-ordning for forebyggelse og genopretning af miljøskader. Som begrundelse for at gennemføre lovgivning på fællesskabsplan anfører Kommissionen, at ikke alle medlemsstater har lovgivning til regulering af problemet, at de fleste af medlemsstaternes lovgivning ikke sikrer, at myndighederne har beføjelser til at sørge for, at der faktisk sker oprydning først og fremmest på herreløse ejendomme, og at de økonomiske aktører uden en harmoniseret lovgivning kan udnytte de indbyrdes afvigelser i medlemsstaternes lovgivning for at undgå ansvar.

Kommissionen bemærker, at de to vigtigste EU-retsakter til beskyttelse af biodiversiteten, nemlig habitatdirektivet og direktivet om vilde fugle, mangler erstatningsbestemmelser. Da kun få - om overhovedet nogle - medlemsstater har regler om erstatningsansvar for skader på biodiversiteten, er det nødvendigt med en regulering på fællesskabsplan, der sikrer forebyggelse og genopretning af skader på biodiversiteten.

De nærmere regler, der skal sikre, at der faktisk sker forebyggelse og genopretning, enten ved at forurenere pålægges at iværksætte forebyggelse eller genopretning eller ved at myndighederne selv gør dette på forurenerens regning, er overladt til medlemsstaterne.

2.1. Anvendelsesområdet, omfattende skader mv.

Kommissionens forslag til direktiv er et minimumsdirektiv. Direktivet hindrer således ikke, at medlemsstaterne opretholder eller vedtager strengere bestemmelser på området.

Forslaget omfatter skade på miljøet og overhængende fare for sådan skade. Ved en miljøskade forstås efter forslaget:

Skade på biodiversiteten, dvs. en skade, som medfører en alvorlig negativ påvirkning af biodiversitetens bevaringsstatus, idet der ved biodiversitet i forslaget forstås naturtyper og arter opført i bilag I

til direktiv 79/409/EØF (fuglebeskyttelsesdirektivet) og i bilag I, II og IV til direktiv 92/43/EØF (habitatdirektivet) eller naturtyper og arter, som ikke er omfattet af disse direktiver, og for hvilke der er udpeget beskyttelses- eller bevaringsområder i henhold til medlemsstaternes lovgivning om naturbeskyttelse.

Skade på vandmiljøet, dvs. en skade, som medfører en negativ påvirkning af de pågældende vandressourcers økologiske tilstand, økologiske potentiale og/eller kemiske tilstand i en sådan grad, at denne tilstand vil eller kan forventes at blive forværret i forhold til en af de i vandrammedirektivet (direktiv 2000/60/EF) definerede kategorier med undtagelse af de negative påvirkninger, der er omfattet af artikel 4, stk. 7, i vandrammedirektivet.

Skade på jorden, dvs. en skade, der medfører betydelige potentielle eller aktuelle negative virkninger for folkesundheden som følge af forurening af jord og undergrund.

Forslaget omfatter kun skader, der er målelige, og som direkte eller indirekte er forårsaget af en aktivitet, som er omfattet af direktivet. Endelig gælder det kun for miljøskade, der er forvoldt efter direktivets gennemførelse. Det påhviler myndigheden at fastslå, at det er ”overvejende sandsynligt”, at en skade er forvoldt efter direktivets ikrafttræden.

Direktivet omfatter ikke traditionelle skader, det vil sige personskader og tab af forsørger, tingsskade og andet formuetab. Endvidere gælder det ikke for miljøskader og fare herfor, der er reguleret gennem en række internationale aftaler, herunder skader i forbindelse med søtransport samt miljøskader eller fare herfor i forbindelse med aktiviteter på det nukleare område. Uden for direktivet falder også aktiviteter, der tjener det nationale forsvar.

2.2 Grundlaget for meddelelse af påbud mv.

Det foreslås, at myndigheden, når skaden er sket, kan påbyde driftsherren (forureneren) at træffe de nødvendige genopretningsforanstaltninger. Myndigheden kan dog vælge selv at træffe sådanne foranstaltninger. Endvidere skal der pålægges forureneren en pligt til uden forudgående påbud at afværge en overhængende fare for miljøskade, som forureneren har eller burde have kendskab til.

Direktivet omfatter kun skader forårsaget ved erhvervsmæssig aktivitet og såfremt der er årsagssammenhæng mellem skaden og den pågældende aktivitet. Diffuse skader, der er opstået f.eks. som følge af luftforening, er i de tilfælde, hvor en sådan årsagssammenhæng ikke kan fastslås, ikke omfattet af direktivet.

Der indføres et ubetinget forureneransvar (objektivt ansvar) for visse typer af virksomhed og aktiviteter. Det betyder, at myndigheden, uden at der foreligger uforsvarlig adfærd, kan påbyde en virksomhed at foretage genopretning eller ved overhængende fare for en miljøskade, kan påbyde virksomheden at træffe de nødvendige foranstaltninger til afværgelse af faren.

Omfattet af det ubetingede forureneransvar er visse forurenende virksomheder, som indebærer en risiko for miljø og sundhed, og som er reguleret af en række EU-direktiver. Disse direktiver fremgår af et bilag til direktivforslaget og omfatter følgende virksomheder og aktiviteter: IPPC-virksomheder (direktiv 96/61/EF), udledning af farlige stoffer i vandmiljøet og indvinding og opmagasinering af vand, der kræver godkendelse efter vandrammedirektivet, virksomhed omfattet af direktiv om luftforurening fra industrianlæg (direktiv 84/360/EØF), fremstilling, anvendelse, oplagring og transport eller udledning til miljøet af farlige stoffer og præparater (direktiv

67/548/EØF og direktiv 1999/45/EF), plantebeskyttelsesmidler (direktiv 91/414/EØF) og biocidholdige produkter (direktiv 98/8/EF), transport af farligt gods (direktiv 94/55/EF), håndtering af affald og farligt affald (direktiv 75/442/EØF og direktiv 91/689), drift af deponeringsanlæg og affaldsforbrændingsanlæg (direktiv 1999/31/EF og direktiv 2000/76/EF) samt indesluttet anvendelse og udsætning i miljøet samt transport af genetisk modificerede organismer (GMO) (direktiv 90/219/EØF og direktiv 2001/18/EF).

Virksomheder og aktiviteter, der ikke er omfattet af disse direktiver, er kun forpligtet til at bære omkostningerne til genopretning eller forebyggelse i tilfælde, hvor der er forvoldt skade på biodiversiteten, eller der er en overhængende fare herfor, hvis virksomheden har begået fejl eller forsømmelse (culpa ansvar).

Hvis myndigheden selv har iværksat forebyggelses- og genopretningsforanstaltninger og undersøgelser, skal den driftsherre, der var forpligtet til at efterkomme påbudet, erstatte myndigheden dens omkostninger. Hvis flere driftsherrer er ansvarlige, kan myndigheden bestemme, at driftsherrerne hæfter solidarisk eller efter en rimelig fordeling, medmindre en driftsherre er i stand til at fastslå, at han kun er skyld i en del af forureningen (pro rata).

2.3 Myndighedernes undersøgelses- og genopretningspligt mv.

Hvis forureneren ikke efterlever et påbud eller ikke kan identificeres, eller hvis forureneren ikke efter direktivet kan mødes med påbud, skal myndighederne selv foretage de nødvendige forebyggelses- og genopretningsforanstaltninger. Myndighederne skal søge omkostningerne herved dækket hos den forurener, der havde pligt til at iværksætte de pågældende foranstaltninger. Endvidere har myndighederne pligt til at iværksætte "passende undersøgelser" for at udføre sine opgaver og indhente oplysninger for at kunne afgøre, om der skal meddeles påbud om forebyggelses- og genopretningsforanstaltninger.

Medlemsstaterne skal sørge for, at den kompetente myndighed kan delegere de nødvendige foranstaltninger til en tredjepart eller kræve, at denne udfører de pågældende foranstaltninger.

2.4 Niveauet for genopretning

Forslaget definerer genopretning som en pligt til at genoprette, genskabe eller erstatte naturressourcer eller udnyttelsesmuligheder eller til at erhverve hertil svarende naturressourcer eller udnyttelsesmuligheder. I tilknytning hertil fastlægges der i bilag II til forslaget retningslinier for genopretningsmål og rimelige genopretningsforanstaltninger. Hvis flere foranstaltninger har samme værdi, skal den mindst omkostningskrævende foretrækkes (et udtryk for proportionalitetsprincippet).

Genopretning omfatter for det første "*primær genopretning*" i form af en foranstaltning, herunder naturlig retablering, hvorved de skadede naturressourcer eller udnyttelsesmuligheder bringes tilbage til deres hidtidige tilstand.

Genopretning omfatter for det andet "*kompenserende genopretning*". Denne er dog i den af formandskabet reviderede direktivtekst opdelt i *supplerende* og *kompenserende afhjælpning*.

Ved *supplerende afhjælpning* forstås, at der skal iværksættes genopretningsforanstaltninger, der træffes i relation til naturressourcer eller disses udnyttelsesmuligheder på en anden lokalitet end der, hvor skaden er sket, når miljøet ikke kan føres tilbage til den hidtidige tilstand. *Kompenserende afhjælpning* er foranstaltninger, der træffes for at udligne midlertidige tab af naturressourcer eller

udnyttelsesmuligheder, som forekommer i tidsrummet, fra skaden er sket, og indtil naturressourcerne eller disses udnyttelsesmuligheder er bragt tilbage til deres hidtidige tilstand.

Genopretning af skade på biodiversiteten og vandforurening skal som udgangspunkt ske ved, at miljøet bringes tilbage til sin hidtidige tilstand. Med hensyn til forurenede jord, der udgør en fare for sundheden, er det dog tilstrækkeligt at foretage genopretning, der sikrer, at de forurenende stoffer skal bekæmpes, indesluttet, mindskes eller fjernes, så den forurenede jord ikke indebærer en alvorlig fare eller alvorlig potentiel fare for menneskers sundhed, som er uforenelig med det pågældende areals nuværende anvendelse eller gældende forskifter om arealets fremtidige anvendelse.

Hvis myndigheden vælger at meddele påbud om "primær genopretning" eller foretage selvhjælps-handlinger, som ikke fuldt ud genopretter den skadede biodiversitet eller vandressource til den hidtidige tilstand, skal myndigheden selv iværksætte supplerende og kompenserende foranstaltninger. Det gælder dog ikke, når der er tale om jordforurening, der ikke har medført skade på vandressourcer eller biodiversitet.

Forslaget definerer, hvilken "værdi" naturressourcer eller udnyttelsen af disse skal tillægges, som en naturtype eller en arts samlede værdi, og det er den værdi, som enkeltpersoner opnår ved deres direkte anvendelse af den pågældende naturressource, eller den værdi, som enkeltpersoner tilkender naturtyperne eller arterne. Ved værdi forstås bl.a. den mængde varer, tjenester eller penge, som en enkelt person er rede til at give afkald på for at opnå den pågældende vare eller tjeneste - i dette tilfælde en naturressource.

2.5 Ansvarsfrihedsgrunde og andre undtagelser

Forslaget undtager skader og overhængende fare for sådanne skader i forbindelse med væbnede konflikter mv. og usædvanlige naturbegivenheder mv.

Endvidere er skader, der er forårsaget af emissioner eller begivenheder, som er tilladt i medfør af lovgivningen eller en tilladelse, og emissioner, der ikke ansås for skadelige ifølge den videnskabelige og tekniske viden på det tidspunkt, hvor emissionen fandt sted (udviklingsskader), undtaget, med mindre driftsherren har begået fejl eller forsømmelse

En driftsherre er endvidere ikke forpligtet til at bære omkostningerne ved forebyggelse og genopretningsforanstaltninger, hvis tredjemand forsætligt har forvoldt skaden, og hvis den pågældende skade eller fare herfor er indtrådt til trods for tilstedeværelsen af passende sikkerhedsforanstaltninger, eller hvis skaden eller den overhængende fare herfor skyldes, at driftsherren blot har overholdt et tvingende påbud eller obligatoriske forholdsregler udstedt af en myndighed.

2.6 Finansiell sikkerhed

Medlemsstaterne skal "anspore" driftsherrerne til at tegne forsikring eller sørge for andre former for sikkerhedsstillelse med henblik på bl.a. at begrænse myndighedernes økonomiske forpligtelser i forbindelse med forebyggelses- og genopretningsforanstaltninger. Men der er ingen pligt for virksomhederne til at stille sikkerhed eller tegne forsikring.

2.7 Klage

Personer, der påvirkes eller kan blive påvirket negativt af miljøskader, samt "kvalificerede organer" kan forlange, at myndighederne træffer foranstaltninger i henhold til direktivet. Et "kvalificeret organ" defineres som en fysisk eller juridisk person, der efter national lovgivning har en interesse i at

sikre, at miljøskader genoprettes, herunder organisationer, der efter deres vedtægter har til formål at beskytte miljøet, og som opfylder de relevante bestemmelser i den nationale lovgivning. Hvis den kompetente myndighed ikke efterkommer en anmodning, skal den pågældende person eller det kvalificerede organ kunne indbringe sagen for en domstol eller et uafhængigt organ med henblik på at få prøvet lovligheden af myndighedens afgørelse.

2.8 Forældelse

Ifølge forslaget skal myndighederne gøre krav om dækning af afholdte omkostninger gældende inden 5 år fra datoen for gennemførelsen af foranstaltninger efter direktivet.

3. Europa-Parlamentet

I Europa-Parlamentet er både retsudvalget, miljøudvalget og det økonomiske udvalg involveret i behandlingen af forslaget. Retsudvalget er udpeget som hovedansvarlig. Parlamentet har endnu ikke udtalt sig.

4. Nærhedsprincippet & proportionalitetsprincippet

Regeringen er enig med Kommissionen i at der med forslaget vil kunne skabes en fælles ramme-lovgivning, der væsentligt vil kunne bidrage til, at de økonomiske aktører ikke vil kunne udnytte indbyrdes afvigelser mellem medlemsstaternes regler. Det vil sikre en mere konsekvent gennemførelse af forurenere-betaler princippet på fællesskabsplan og at virksomhederne i fællesskabet konkurrencemæssigt bliver mere ligestillet. I den forstand kan direktivet bidrage til løsning af de grænseoverskridende problemer, som medlemstaternes forskellige lovgivninger om miljøskader giver anledning til.

Kommissionen har videre anført, at Fællesskabet rummer mange forurenede arealer, der indebærer betydelige sundhedsrisici, og der er i de seneste årtier sket et mærkbart fald i biodiversiteten. En indsats fra medlemsstaterne selv er ikke tilstrækkelig. Hvis der ikke gribes ind, vil det i fremtiden kunne resultere i yderligere jordforurening og tab af biodiversitet

Regeringen er enig i Kommissionens begrundelse[og at den nærmere udformning af lovgivningen, der skal sikre forebyggelse og genopretning i overensstemmelse med forurenere-betaler princippet, med fordel kan overlades til medlemsstaterne.

5. Lovgivningsmæssige konsekvenser

Det vurderes, at gennemførelse af forslaget vil kræve lovændringer, der omfatter miljøbeskyttelses-, jordforurenings-, råstof-, havmiljø- og naturbeskyttelsesloven, lov om miljø og genteknologi og søloven. Der er endnu ikke taget stilling til om gennemførelsen bør ske ved ændring af de enkelte love eller ved en samlet lov.

Gennemførelse af forslaget vil mest hensigtsmæssigt kunne ske ved, at der tilvejebringes de tilstrækkelige hjemler i lovgivningen til, at myndighederne som et første skridt kan meddele påbud til den ansvarlige, og at myndighederne, hvor påbudet ikke efterleves eller ikke kan meddeles den ansvarlige, kan få dækket udgifter til selvhjælpshandlinger. Sådanne indgrebsmuligheder er i nogen omfang allerede i dag hjemlet i lovgivningen.

Herudover vil lovændringerne først og fremmest nødvendiggøre en udbygning eller præcisering af bestemmelserne om

- hvilke typer af miljøskader, herunder biodiversitetsskader og skader forårsaget af anvendelse af gødning, pesticider og slam til jordbrugsformål, der skal være omfattet af påbudsbestemmelserne og bestemmelserne om det offentlige selvhjælpshandlinger,

- meddelelse af påbud om forebyggelse og det offentliges selvhjælpshandlinger i tilfælde, hvor der er fare for skade på miljøet,

- meddelelse af påbud om genopretning og det offentliges selvhjælpshandlinger ved manglende efterkommelse af sådanne påbud, herunder om kompenserende genopretning på anden lokalitet end den forurenede ejendom,

- meddelelse af påbud til tredjemand om at tåle, at der gennemføres genopretningsforanstaltninger på dennes ejendom (tålepåbud),

- forurenerens pligt til ubetinget at dække myndighedernes omkostninger til selvhjælpshandlinger og visse andre omkostninger i den forbindelse, hvor der lovligt har været eller kunne være udstedt et påbud til den ansvarlige virksomhed om at foretage afhjælpende foranstaltninger, og

- forurenerens pligt til at underrette myndighederne om skader på miljøet eller hvor der er fare herfor,

Herudover vil forslaget medføre behov for ændringer med henblik på at sikre visse borgere og organisationer ret til at anmode myndigheder at tage sager op i tilfælde, hvor der er sket eller er fare for at der vil ske en miljøskade, og sikre mulighed for at klage over disse afgørelser til et uafhængigt organ, det vil sige domstolene eller et uafhængigt klagenævn (Miljøklagenævnet eller Naturklagenævnet). Den eksisterende afskæring af klage vil således ikke kunne opretholdes med hensyn til de sager, der er omfattet af forslaget. Det er ikke hensigten i forbindelse med gennemførelse af direktivet at foretage ændringer i de almindelige regler om, hvem der kan anlægge sag ved domstolene (reglerne om søgsmålskompetence).

Endelig vil de forældelsesfrister, herunder den 30-årige absolutte forældelsesfrist i jordforureningsloven, der begrænser myndighedernes muligheder for at meddele påbud eller gøre erstatningskrav gældende overfor en ansvarlig virksomhed, ikke kunne opretholdes.

Det bemærkes, at reglerne i miljøerstatningsloven om erstatning for "egentlige miljøskader", forventes at få mindre praktisk betydning på grund af forslaget, da sådanne skader i vidt omfang vil være omfattet af de regler, som gennemfører direktivet.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser

De nedenfor nævnte vurderinger af de økonomiske og administrative konsekvenser er forbundet med betydelig usikkerhed.

6.1. Konsekvenser for det offentlige

6.1.1. Generelt

Der er på den ene side en risiko for, at direktivet medfører merudgifter for det offentlige, først og fremmest som følge af forslagets krav til genopretning af skader på biodiversitet og kompenserende/supplerende foranstaltninger og de hermed afledte udgifter. Det skyldes, at de afhjælpende foranstaltninger, som ifølge forslaget skal iværksættes (herunder genopretning af biodiversitetsskader

og supplerende og kompenserende foranstaltninger), går væsentligt ud over de foranstaltninger, som myndigheder efter de danske bestemmelser normalt iværksætter.

Den kompetente myndighed (amt/kommune) vil også skulle afsætte ressourcer til at behandle sager i forbindelse med forslagets bestemmelser om sagsrejsning og klage. Miljøministeriet vil skulle afsætte ressourcer til behandling af klagesager i klagenævne og eventuelt Miljøstyrelsen.

Der er på den anden side flere forhold der trækker i retning af, at merudgifterne til selvhjælpsbehandlinger og administration vil kunne begrænses.

Det er således direktivets klare udgangspunkt, at omkostningerne til forebyggelse og genopretning skal pålægges forureneren og altså ikke skal betales af det offentlige. I de tilfælde, hvor det offentlige iværksætter selvhjælpsbehandlinger, og der er mulighed for gennemtvunge betalingskravet overfor forureneren, giver forslaget formentlig myndighederne ret til at kræve flere typer af omkostninger dækket hos den ansvarlige virksomhed end lovgivningen i dag giver mulighed for.

Hertil kommer, at medlemsstaterne allerede efter habitatdirektivet, EF-fuglebeskyttelsesdirektivet og vandrammedirektivet er pålagt visse forpligtelse til at foretage genopretning, hvis der sker skade på miljøet. Disse forpligtelser er endnu ikke endeligt fastlagt i dansk lovgivning.

Også bestemmelserne om kommunernes og amternes tilsyn og håndhævelsen pålægger myndighederne en pligt til at foretage visse afhjælpende foranstaltninger, hvis det af sundhedsmæssige hensyn er nødvendigt at afværge væsentlig forurening eller udbredelsen heraf. Da de skader, som direktivet omfatter, er ganske betydelige, vil den eksisterende pligt for myndighederne til at iværksætte foranstaltninger formentlig være aktuel i langt de fleste sager.

Endelig har kommuner og amter som led i deres tilsyn pligt til at tage sager op, når borgere og virksomheder retter henvendelse til myndighederne, og der er sket eller kan være en vis sandsynlighed for, at der er sket en miljøskade eller er fare for at det sker.

6.1.2 Merudgifter til forebyggelse og afhjælpning af biodiversitetsskader

Det er meget vanskeligt at give et realistisk skøn over de mulige årlige omkostninger i forbindelse med afhjælpning af skader på naturressourcer og biodiversitet. I tilfælde af forurening og efterfølgende afhjælpning af skader på biodiversiteten i store naturområder med eventuel nødvendig areal erhvervelse til brug for foranstaltninger til kompenserende afhjælpning, vil de samlede omkostninger hertil i værste fald kunne udgøre store millionbeløb. Størstedelen af de naturgenopretningsprojekter, som hidtil er gennemført, har imidlertid ikke medført omkostninger i denne størrelsesorden (der har her udelukkende været tale om genopretning uden forudgående oprensning), men muligheden for, at biodiversitetsskader af større omfang kan indtræffe, kan ikke udelukkes.

6.1.3 Merudgifter til forebyggelse og afhjælpning af skader på jord og vand

Det er sandsynligt, at der ikke vil komme mange sager om miljøskader forårsaget af aktiviteter, der har fundet sted efter direktivforslagets ikrafttræden. Når der alligevel forventes merudgifter, skyldes det forslagets handlepligt og udvidede genopretningspligt i modsætning til det danske prioriteringsystem i jordforureningsloven. Det anslås, at forslaget vil medføre en forrykkelse af ressourcernes anvendelse, således at i størrelsesordenen 15-20% af ressourcerne vil gå fra den prioriterede offentlige indsats, som navnlig sker i forhold til de gamle forureninger, og over til de nye forureninger, som amtet ifølge direktivet skal afværge i den rækkefølge, skaderne opstår

Når antallet af nye sager dog vurderes lavt, skal det bl.a. ses i sammenhæng med, at kommuner og amter i de senere år har opbygget et stadig mere fintmasket og effektivt tilsyn, der sikrer, at sager hvor der sker betydelige skader på miljøet eller situationer, hvor der er overhængende fare herfor, i stadig sjældnere tilfælde forekommer. Det kan i den forbindelse nævnes, at personer og selskaber med en gæld på 100.000 kr. eller mere til det offentlige, som skyldes manglende betaling af myndighedernes omkostninger til selvhjælpshandlinger, siden 1997 har skullet opføres i et register. Registeret blev etableret i forbindelse med den daværende regerings såkaldte "lov og orden pakke", og der er til dato ikke registreret nogen skyldnere.

Med hensyn til de *administrative konsekvenser*, må der forventes et øget ressourcetræk hos miljømyndighederne i forbindelse med først og fremmest behandlingen af nye klagesager og tilsyn og håndhævelse af reglerne, men i mindre grad som følge af sagsrejsning. De kommunale myndigheder har således i forvejen pligt til at følge op på begrundede henvendelser fra offentligheden som led i et aktivt miljøtilsyn. Antallet af sager, som kommuner og amter skal behandle, begrænses desuden i kraft af de oplysningskrav, direktivet stiller til den, der rejser en sag overfor myndigheden.

6.2 Konsekvenser for erhvervslivet

Kommissionen har i begrundelsen for direktivet foretaget et regnestykke med henblik på at vurdere de samfundsmæssige udgifter ved gennemførelse af forslaget. Kommissionen finder ud fra en samlet vurdering, at udgifterne vil være mindre end 4 euro pr. indbygger i EU eller under 1,5 % af de samlede udgifter i Fællesskabet til miljøbeskyttelse.

Resultatet af den offentlige høring i Danmark har kun afstedkommet få og generelle kommentarer, og de giver ikke grundlag for en mere præcis vurdering af de erhvervsmæssige konsekvenser i Danmark. Det forhold, at direktivet giver myndighederne ret og pligt til i nogle forureningssager, at pålægge virksomhederne at foretage genopretning eller erstatte myndighedernes omkostningerne til genopretning, vil medføre merudgifter for virksomhederne. Omvendt vil omfanget af disse merudgifter afhænge af, i hvor mange tilfælde virksomheder forårsager skade på miljøet og naturen, der er dækket af direktivet.

Med hensyn til aktiviteter, som f.eks. består i håndtering af visse miljøfarlige stoffer (direktivforslagets bilag I), bør det bemærkes, at direktivet givetvis vil omfatte et meget stort antal – små og større – virksomheder, herunder forhandlere og transportører af produkterne.

6.3 Miljø- og samfundsmæssige konsekvenser

Forslaget vurderes at kunne få en betydelig positiv effekt på beskyttelsesniveauet både i Danmark og i EU. Forslaget indebærer generelt i forhold til dansk lovgivning en udvidelse af de forpligtelser til at forebygge og genoprette skader på miljøet, som kan pålægges forureneren eller som hviler på det offentlige, hvis forureneren ikke kan gøres ansvarlig.

Det må forventes, at direktivet vil få en betydelig generelt præventiv effekt, idet det påregnes at øge virksomhedernes incitament til forebyggelse. Det vil i sidste ende kunne forhindre eller begrænse tab af naturressourcer og spare samfundet for omkostninger til genopretning. Direktivet vil i den forstand også samfundsøkonomisk kunne få en positiv virkning.

7. Høring

7.1. Den offentlige brede høring

Forslaget har været i offentlig høring hos en række organisationer fra den 11. marts 2002 til 8. april 2002. Nedenfor gengives organisationernes hovedsynspunkter.

7.1.1. Anvendelsesområde, omfattede skader mv.

Et stort antal organisationer, herunder Landboforeningerne, Dansk Industri og Danmarks Naturfredningsforening støtter indførelse af regler på fælleskabssplan om ansvar for miljøskader. Der er blandt organisationerne forskellig opfattelse af, om reglerne skal udformes som minimumsbestemmelser - der tillader medlemsstaterne at stille skrappe krav (Danmarks Naturfredningsforening og Landboforeningerne) - eller om bestemmelserne af hensyn til konkurrencen bør medføre en total harmonisering af lovgivningen om miljøsvær i EU (Dansk Industri).

Landboforeningerne og *Forsikring og Pension* peger på behovet for en klarere definition af begrebet miljøskade, mens *Forbrugerrådet* og *Københavns Kommune* finder definitionen for snæver.

Affaldsteknisk Samarbejde efterlyser en præcisering af den "hidtidige tilstand". *Landboforeningerne* og *Rederiforeningen* peger bl.a. på, at direktivets definition af omkostninger, og dermed også de udgifter, myndighederne kan kræve dækket hos forureneren, er for vidtgående og upræcis. *Københavns Kommune* peger på, at værdisætning af rekreative værdier kan være problematisk.

DI opfordrer til en fastere afgrænsning af direktivets anvendelsesområde, der potentielt kan omfatte hovedparten af EU's areal. Ansvar for skader forårsaget af GMO bør tillige begrænses til særlige, fast afgrænsede områder, mens direktivet bør omfatte flere typer af skader, der medfører en negativ påvirkning af natur og miljø.

Forbrugerrådet, *DN* og *NOAH* mener, at forslaget også bør omfatte skader på person og ejendom (traditionelle skader).

Rederiforeningen finder det vigtigt, at direktivets undtagelser vedrørende de søretlige konventioner også gælder med hensyn til konventioner, der endnu ikke er trådt i kraft, navnlig HNS-konventionen, og at undtagelsen også gælder i EU lande, der ikke har ratificeret den pågældende konvention. Endvidere mener foreningen, at direktivet bør have en reference til Globalbegrænsningskonventionen, der tillader redere at begrænse deres økonomiske ansvar.

DI, *Landboforeningerne*, *Dansk Skovforening m.fl.* lægger stor vægt på, at det fastholdes, at det ubetingede forurener ansvar ikke finder anvendelse på miljøskader forårsaget af tilladte emissioner og begivenheder og emissioner, der ikke ansås for skadelige ifølge den videnskabelige og tekniske viden på det tidspunkt, hvor emissionen fandt sted (udviklingsskader) samt diffus forurening. *Skov og landbrugsorganisationerne* finder, at det bør præciseres, at den lovlige anvendelse af pesticider, kvælstof og slam samt landmandens lovlige anvendelse af GMO-afgrøder tilsyndeladende ikke omfattes af direktivforslaget.

Danske Vandværkers Forening lægger stor vægt på, at den af Kommissionen foreslåede undtagelse fra direktivet hvad angår miljøskader, der er forårsaget af tilladte emissioner, gælder for vandværker og spildevandsanlæg, der overholder lovgivningen. *DN* og *NOAH* er derimod ikke enig i de af Kommissionen foreslåede undtagelser med hensyn til tilladte emissioner og udviklingsskader.

Danske Vandværkers Forening finder det yderste beklageligt, at diffus forurening, herunder landbrugets forurening med kvælstof og pesticider ikke er omfattet. *Affaldsteknisk Samarbejde* finder det også betænkeligt, at diffus forurening er undtaget.

Dansk Energi finder det væsentligt, at der skal være dokumenteret en årsagssammenhæng for, at en virksomhed kan blive gjort ansvarlig og at kun skader, som er et resultat af aktiviteter udført efter direktivets ikrafttræden, kan medføre ansvar.

7.1.2. Grundlaget for meddelelse af påbud mv.

DI opfordrer bl.a. til en indsnævring af hvilke virksomheder og aktiviteter, der er omfattet af det ubetingede forureneransvar, og til, at der sker en geografisk afgrænsning. Der skal ikke kunne rettes påbud mod driftsherrer for alle typer af virksomheder, der ikke selv har forårsaget skaden. Muligheden for solidarisk hæftelse bør af denne årsag tages ud af forslaget, da det ellers vil kunne føre til en skævvridning mellem driftsherrer afhængig af deres forsikringsforhold, og da det generelt ikke lader sig gøre at fastsætte forsikringspræmier for denne type ansvar. *DI* mener desuden, at introduktionen af biodiversitetskader kan vanskeliggøre mulighederne for at opnå forsikringer til en rimelig præmie.

Landboorganisationerne er betænkelige ved indførelsen af et objektivt ansvar og opfordrer til en nøjere gennemgang af hvilke typer af virksomheder, der bliver omfattet af direktivet.

7.1.3 Myndighedernes undersøgelses- og genopretningspligt mv.

KL finder at direktivet medfører en væsentlig skærpelse af myndighedernes nuværende forpligtelser til at afværge miljøskade. *Københavns Kommune* mener, at forslagets introduktion af privatretlige og civilprocesretlige elementer i form af erstatningsret og øget vægt på domstolsbehandling kan betyde, at reglerne bliver mere komplicerede og håndhævelsen dyrere, langsommere og mere usikker og at de økonomiske konsekvenser for kommunerne kan blive meget betydelige. *Amtsrådsforeningen* finder kravet til offentlig genopretning meget vidtgående og ikke tilstrækkeligt beskrevet, samtidig med at det er svært at vurdere, hvorvidt proportionalitetsbetragtninger får betydning. Foreningen finder på den baggrund, at det ikke er muligt at foretage en vurdering af de økonomiske forhold.

DI og *OFR* mener, at der bør være en henvisning til proportionalitetsprincippet, således at det undgås, at uforholdsmæssigt omfattende foranstaltninger iværksættes (på forurenerens regning).

7.1.4. Finansiell sikkerhed

KL finder det rimeligt, at der stilles krav til økonomisk sikkerhedsstillelse, og at det er afgørende, at den enkelte kommune ikke sidder tilbage med regningen. *NOAH* og *DN* støtter også indførelsen af en obligatorisk sikkerhedsstillelse, men peger som alternativ til forsikring også på muligheden af, at der etableres fonde, der dækker omkostninger til genopretning. *Landboorganisationerne* er tilfredse med, at der ikke stilles krav om økonomisk sikkerhedsstillelse.

Forsikring og Pension peger bl.a. på behovet for større klarhed med hensyn til direktivets anvendelsesområde, især mht. direktivets definitioner og spørgsmålet om tilbagevirkende kraft, idet det har stor betydning for vurderingen af, i hvilket omfang virksomhederne på kortere eller længere sigt kan tilbydes at tegne egnede forsikringer, der dækker miljøansvaret og de betingelser, hvorunder sådanne forsikringer kan tegnes.

7.1.5. Klage

DN og *NOAH* støtter, at der indføres en klageadgang for organisationerne. *OFR* er imod og *Affaldsteknisk Samarbejde* er betænkelig. *KL* og *Landboorganisationerne* mener, at det bør være myndighederne der afgør, om der skal træffes foranstaltninger. *Landboorganisationerne* mener, at retten til at få prøvet en sagen ved domstolene/nævn bør begrænses. *Bryggeriforeningen* foreslår, at organisationerne i stedet får lejlighed til at kommentere en påtænkt genopretning. *DI* mener, at direktivet bør indeholde klare og ens krav til, hvilke typer af "kvalificerede organer" der skal kunne rejse sager. *KL* og *Københavns Kommune* bemærker, at de administrative konsekvenser af forslaget kan blive betydelige.

7.1.6. Forældelse

Flere organisationer er betænkelige ved den foreslåede 5-årige forældelsesfrist, der først løber fra det tidspunkt, hvor der er iværksat foranstaltninger. *Landboorganisationerne*, *Dansk Industri*, *Rederiforeningen*, *Forsikring og Pension* og *Dansk Skovforening* ønsker desuden, at der indføres en absolut forældelsesfrist, således at skadevolderen ikke i en ubegrænset periode kan mødes med krav i anledning af en tidligere forvoldt miljøskade.

7.2. Høring i Specialudvalget for miljø

Forslaget blev drøftet på møde i specialudvalget for miljøspørgsmål d. 4. juni 2002, hvor der fremkom følgende supplerende bemærkninger i forhold til den tidligere høring:

Skadesbegrebet og genopretning

DN udtrykte bekymring over den danske holdning for så vidt angår ønsket om, at forskrifterne for genopretning af biodiversitetstab bør være vejledende, at der i forbindelse med niveauet for genopretning for jordskader fokuseres på sundhed og derfor ikke tages tilstrækkeligt hensyn til miljøet, samt at der er for stor fleksibilitet i ønsket om, at genopretning kun skal foretages i 'rimeligt' omfang. *DN* ønskede, at det danske krav om, at skaderne skal være 'konkrete og målelige' erstattes med et krav om, at de skal være 'iagttagelige'. *DN* foreslog, at man etablerede et katalog med satellit-fotos af eksisterende nationale naturbeskyttelsesområder for at skabe grundlag for overvågningen.

GMO-skader

Greenpeace og *DN* var stærkt utilfredse med, at forslaget ikke indeholdt generelle regler om erstatning for GMO-skader, og bemærkede, at dette spørgsmål ikke var kommet med i revisionen af direktiv 2001/18 om udsætning af GMO netop med henvisning til dette forslag. *DN* fandt, at den danske holdning er svækket på GMO-området. *Greenpeace* ønskede traditionelle skader omfattet af direktivet, således at et konventionelt eller økologisk landbrug ville kunne få dækket et eventuelt tab af indtægt som følge af spredning af GMO-afgrøder fra en nærliggende mark. *Dansk Familielandbrug* og *Landboforeningerne* støttede, at forslaget ikke indeholdt sådanne regler, idet det var foreningernes opfattelse, at problemerne omkring spredning af GMO skulle løses i regi af Fødevarerministeriets regulering ('frøpakken') som led i fastsættelsen af krav i forbindelse med optagelse på sortlisterne.

Ansvarsfrihed

DN, *Det Økologiske Råd* og *Greenpeace* bifaldt det danske synspunkt om, at reglen om ansvarsfrihed i forbindelse med lovlige emissioner bør udgå. *Dansk Industri*, *Landboforeningerne* og *Danmarks Rederiforening* ønskede at fastholde reglen om ansvarsfrihed. *Dansk Familielandbrug* stillede spørgsmål om, hvorvidt jordbrug var omfattet, f.eks. i forhold til anvendelsen af lovlig pesticid-

der. *Forsikring og Pension* undrede sig over, at DK støtter, at undtagelserne for ansvaret er slettet, idet man i forsikringsbranchen også på europæisk niveau har lagt vægt på, at disse ikke blev slettet.

Klageadgang

DN fremførte, at der bør være adgang til retlig prøvelse via domstolene.

Sagen blev forelagt specialudvalget (miljø) på mødet den 25. september 2002: *Forsikring og Pension (FP)* finder spørgsmålet om forsikringspligt centralt. FP finder, at indførelse af en obligatorisk forsikringspligt ikke nødvendigvis er en god ide, idet det man risikerer, at forsikrede virksomheder slækker på sine miljøstandarder. Ydermere er det et problem med forsikringer, at dem der "har orden i sagerne" kommer til at betale lige så meget, som dem, der ikke har, idet der må forventes at ske en vis standardisering af præmierne/forsikringsbetingelserne. Samtidig er det vigtigt, når ansvarsområdet defineres klart i direktivet, at dette område ikke beskrives for præcist for at give forsikringsselskaberne noget fleksibilitet. *Dansk Industri (DI)* udtrykte støtte over for FP's synspunkter og fandt det endvidere afgørende, at ansvaret bliver afgrænset yderligere, ligesom DI finder det vigtigt, at der indføres en pligt for myndighederne til i et eller andet omfang at sikre, at der sker genopretning, hvis forureneren ikke kan ansvarliggøres eller identificeres. *Landboforeningerne* fandt det uklart, hvorvidt landbruget var omfattet eller ej og ligeledes om man kunne pådrage sig et ansvar ved diffus forurening. Foreningen foreslog endvidere, at man ved opgørelse af de økonomiske omkostninger ved genopretning anlagde en cost-effectiveness analyse. *Økologisk Råd* fandt, at direktivforslaget må kunne medføre færre udgifter for det offentlige end tilfældet er i dag pga ansvarsreglerne og idet det offentlige allerede i dag rydder op i tilfælde, hvor forureneren ikke kan gøres ansvarlig.

Ad – 10 Forslag til Rådets forordning om eksport og import af farlige kemikalier.

KOM (2001) 803 endelig,

Revideret notat

Resumé: Formålet med den foreslåede forordning er at gennemføre bestemmelserne i Rotterdamkonventionen om anvendelse af proceduren for forudgående informeret samtykke (Prior Informed Consent – PIC) for visse farlige kemikalier og pesticider i international handel. Målet med konventionen er at styrke ansvarsdelingen og samarbejdet mellem parterne i den internationale handel med visse farlige kemikalier for derigennem at beskytte sundhed og miljø mod potentielle skader og bidrage til en miljøforsvarlig anvendelse af stoffer. Forordningen gælder for visse farlige kemikalier, der er omfattet af konventionen, og for visse farlige kemikalier, der er forbudt eller underkastet strenge restriktioner i Fællesskabet. Endvidere gælder den for klassificering, emballering og mærkning af alle kemikalier, der eksporteres.

1. Status

Kommissionen vedtog den 24. januar 2002 ovennævnte forslag til forordning.

COREPER har efterfølgende enstemmigt vedtaget, at hjemmelsgrundlaget ændres fra art.133 (fælles handelspolitik) som foreslået af Kommissionen til art.175, stk. 1 (miljøpolitikken). Det indebærer at forslaget skal vedtages efter reglerne om fælles beslutningstagen i art.251 i TEF.

Notat om forslaget er tidligere oversendt til Folketinget i forb.m. at sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering på samråd den 21. juni 2002 forud for Rådsmøde (miljø) den 24. juni 2002.

Europa-Parlamentets udtalelse forventes at foreligge forud for Rådsmøde(miljø) den 9.-10. december 2002.

Formandskabet har sat forslaget på dagsordenen for Rådsmøde(miljø) den 17. oktober 2002 mhp. forhandlingsstatus.

2. Formål og indhold

Formålet med den foreslåede forordning er at gennemføre bestemmelserne i Rotterdam-konventionen om anvendelse af proceduren for forudgående informeret samtykke (Prior Informed Consent – PIC) for visse farlige kemikalier og pesticider i international handel. Sideløbende hermed har Kommissionen forelagt et separat forslag til afgørelse om Fællesskabets ratifikation af konventionen.

2.1. Konventionen

Det Europæiske Fællesskab undertegnede Rotterdam-konventionen den 11. september 1998.

Målet med konventionen er at styrke ansvarsdelingen og samarbejdet mellem parterne i den internationale handel med visse farlige kemikalier for derigennem at beskytte sundhed og miljø mod potentielle skade og bidrage til en miljøforsvarlig anvendelse af stoffer. Konventionen bygger på de frivillige bestemmelser, der blev vedtaget i De Forenede nationers Miljøprogram (Londonretningsslinier for udveksling af oplysninger om kemikalier i international handel) og på Levnedsmiddel- og Landbrugsorganisationens (FAO) internationale adfærdskodeks for distribution og anvendelse af pesticider. Med disse bestemmelser blev der indført en frivillige procedure for forudgående informeret samtykke (PIC-proceduren). Det Europæiske Fællesskab gjorde i 1992 gennem Rådets Forordning 2455/92 den frivillige procedure juridisk bindende.

Anvendelsesområdet

Konventionen omfatter først og fremmest pesticider og industrikemikalier, der nationalt er forbudte eller underkastet strenge restriktioner.

Visse grupper af kemikalier, som f.eks. radioaktive stoffer, lægemidler, fødevarer og tilsætningsstoffer til fødevarer, er undtaget fra konventionen. Undtaget er også kemikalier i små mængder, der skal anvendes i forsknings- eller analyseøjemed, eller af enkeltpersoner til vedkommendes eget personlige brug.

PIC-proceduren: Bestemmelser om forudgående informeret samtykke.

PIC-proceduren er konventionens grundlæggende princip. Den indebærer, at eksport af et kemikalie, der er opført på et bilag til konventionens (bilag III), kun kan finde sted med den importerende parts forudgående samtykke.

Konventionen indeholder en procedure for indhentning af oplysninger om, og offentliggørelse af, importlandenes beslutninger om, hvorvidt de ønsker at modtage fremtidige forsendelser af et kemikalie, der er optaget på bilag III. Såfremt landene ifølge disse procedurer ikke reagerer inden en bestemt frist, er eksport tilladt, selvom der ikke foreligger et samtykke.

PIC anmeldelsesprocedure: Optagelse af stoffer på bilag III.

Optagelse på konventionens bilag III sker efter en anmeldelsesprocedure, hvor parterne skal anmelde alle nationale forbud eller strenge restriktioner vedrørende kemikalier omfattet af konventionens anvendelsesområde til konventionens sekretariat med henblik på optagelse på bilag III (ved strenge restriktioner menes, at et stof er forbudt i som godt som alle dets anvendelsesområder).

For at igangsætte proceduren skal parter i mindst to (ud af i alt 7) forskellige geografiske regioner have anmeldt det samme kemikalie.

Partskonferencen vil efter en komitee-procedure afgøre om kemikaliet skal optages på bilag III og dermed underkastes PIC-proceduren.

Eksport-anmeldeproceduren: Eksport af stoffer, der nationalt er forbudt eller underkastet strenge anvendelsesrestriktioner, men som ikke er opført på bilag III.

Konventionen indeholder bestemmelser om udveksling af oplysninger mellem parterne om kemikalier, der er forbudt eller underlagt strenge restriktioner af en eksporterende part, men som (endnu) ikke er opført på bilag III til konventionen.

Konventionen fastlægger, at en part, der har planer om at eksportere et sådant kemikalie, skal meddele den importerende part, at eksporten vil finde sted. Dette skal gøres inden partens første forsendelse af kemikaliet og derefter hvert år, indtil kemikaliet er optaget på bilag III og underlagt PIC-proceduren.

Ledsagende oplysninger

Konventionen fastlægger endvidere, at eksport af kemikalier, der enten er omfattet af PIC-procedure eller eksportanmeldeskrevet, er underlagt et krav om mærkning. Heraf skal eventuelle risici eller farer for sundhed og miljø tydeligt fremgå.

2.2. Forslag til forordning.

Den foreslåede rådsforordning afløser Rådets forordning 2455/92, som samtidig foreslås ophævet. Den eksisterende Rådsforordning 2455/92 indeholder allerede mange af konventionens principper, som er videreført i forslaget til forordning. Der har dog vist sig behov for enkelte ændringer, idet konventionen på nogle områder har strengere bestemmelser end den gældende forordning, herunder regler om tidspunkt for og hyppigheden af eksportanmeldelser, og omfanget af de oplysninger der skal fremsendes mv.

Forslaget til forordning går samtidig på nogle områder videre end konventionens bestemmelser, idet Kommissionen vurderer, at det er nødvendigt at bevare eller skærpe nogle af bestemmelserne i den gældende forordning 2455/92, så det miljø- og sundhedsbeskyttelsesniveau i importlandene, som de nuværende bestemmelser sikrer, ikke sænkes. Konventionen åbner mulighed for dette, idet konventionen eksplicit nævner, at der er tale om minimumsregulering.

Anvendelsesområdet (art. 2-3)

Anvendelsesområderne i forordningen svarer stort set til konventionens.

Forordningen gælder således for visse farlige kemikalier, der er omfattet af konventionen, og for visse farlige kemikalier, der er forbudt eller underkastet strenge restriktioner i Fællesskabet. Endvi-

dere gælder den for klassificering, emballering og mærkning af alle kemikalier, der eksporteres. Den gælder for stofferne, både når de er ublandede og blandede, og når de indgår i et præparat.

Forordningen indfører underkategorier af hhv. pesticider og industrikemikalier. Pesticiderne opdeles i to grupper: en gruppe, der omfatter plantebeskyttelsesmidler, der er omfattet af direktiv 91/414, og en gruppe der omfatter andre pesticider, herunder navnlig biocider som omfattet af direktiv 98/8.

Hvad industrikemikalierne angår defineres disse i forordningen som kemikalier til både erhvervs-mæssig og privat anvendelse.

Forholdet imellem konventionens og forordningens anvendelsesområder fremgår af dette skema:

Konventionens anvendelsesområde	Forordningens anvendelses område
1. Pesticider	1. Plantebeskyttelsesmidler 2. Andre, herunder biocider
2. Industrikemikalier	1. Kemikalier til erhvervmæssig anvendelse 2. Kemikalier til privat anvendelse

Efter forordningens art 7 er disse kemikalier omfattet af reglerne om eksportanmeldelser, når blot kemikaliet efter fællesskabslovgivningen er forbudt eller strengt reguleret i én af kategorierne. Dette indebærer en udvidelse i forhold til konventionen.

Efter konventionen er et stof strengt reguleret, hvis reguleringen omfatter næsten alle anvendelsesområder. Hvis et stof således er reguleret som pesticid men ikke som biocid, vil det ikke i konventionens forstand være strengt reguleret.

Efter forordningen vil et sådant stof imidlertid være at betragte som strengt reguleret, fordi det er strengt reguleret i én af underkategorierne.

Endvidere går den nye forordning videre end konventionen ved også at lade artikler være omfattet af eksportanmeldeproceduren. Det foreslås dog, at denne udvidelse alene skal gælde artikler (færdigvarer), når de indeholder stoffer, der ikke er nedbrudte og i øvrigt ikke har reageret med øvrige stoffer i artiklen (færdigvaren), således at den kemiske sammensætning af kemikaliet er uændret.

Endelig er der tale om en udvidelse i forhold til konventionen via forordningens regler om at alle farlige kemikalier, der eksporteres, skal mærkes.

Forordningens undtagelser svarer også nogenlunde til konventionens undtagelser. Der er dog også her visse forskelle, herunder vedr. lægemidler og kemikalier til eget brug.

Myndighedsstruktur (art 4-5)

Forslagets myndighedsstruktur afspejler det hjemmelsgrundlag, som er blevet valgt af Kommissionen (art. 133), hvilket giver Fællesskabet enekompetence.

Efter forordningen skal der udpeges nationale myndigheder, der skal udføre de administrative opgaver, som forordningen pålægger medlemsstaterne.

Derudover handler Kommissionen på vegne af alle de udpegede nationale myndigheder som eneste og fælles udpeget myndighed i forbindelse med varetagelsen af opgaverne efter konventionen.

Forslaget indebærer endvidere, at der skal oprettes et netværk af referentmedlemsstater, som skal stå for forberedelsen af tekniske dokumenter, bl.a. beslutningsvejledninger – d.v.s. oplysninger - i forbindelse med optagelse af stoffer på konventionens bilag III.

Endelig foreslås det, at medlemsstaterne skal sikre, at Kommissionen får sæde i de hjælpeorganer, der nedsættes under konventionen.

Kompetencereglerne skal også ses i sammenhæng med det samtidigt fremsatte forslag til afgørelse om Fællesskabets ratifikation af konventionen, hvoraf bl.a. fremgår, at der skal udarbejdes en erklæring om den nærmere kompetencefordeling imellem Fællesskabets myndigheder om medlemsstaterne.

PIC-proceduren (art 12-14)

Forslaget er baseret på konventionens bestemmelser om forudgående informeret samtykke, idet der dog er foreslået enkelte opstramninger.

Import

Kommissionen modtager oplysninger vedr. de stoffer, der optages på konventionens bilag III (PIC-listen) fra konventionens sekretariat. Oplysningerne sendes straks til medlemsstaterne.

På baggrund af fællesskabslovgivningen træffer Kommissionen herefter en beslutning på Fællesskabets vegne om hvorvidt import af stoffet skal kunne tillades og meddeler denne til sekretariatet. Beslutningen træffes efter, at Kommissionen har rådført sig med et udvalg, der består af repræsentanter fra medlemslandene, hvorefter Kommissionen træffer beslutning med størst mulig hensyntagen til udvalgets udtalelse. Importbeslutningen revideres evt. i lyset af ændrede fællesskabsregler.

Disse regler må antages at betyde, at medlemslandene ikke selv kan sikre, at der gives meddelelse til sekretariatet om, at et stof optaget på bilag III ikke ønskes importeret til det pågældende land, fordi stoffet i dette land er forbudt eller strengt reguleret efter særlige nationale regler.

Eksport

I PIC-procedurens eksportsituation skal medlemslandene overholde andre parters importbeslutning (en endelig beslutning om importtilladelse, importforbud, import på særlige vilkår eller et foreløbigt svar). vedr. PIC-stofferne (stofferne optaget på bilag III).

Efter forordningen skal Kommissionen straks fremsende importparternes beslutninger om importtilladelse m.v. til medlemsstaterne. Der fremsendes tillige oplysninger om, at der ikke er fremsendt svar fra en part. Alle oplysningerne gøres også tilgængelige på Internettet. Medlemslandene videregiver svarene til de berørte personer i landet, hvorefter eksportørerne skal overholde indholdet af importbeslutningerne.

Forordningen går videre end konventionen, idet konventionens regel om, at eksport i visse tilfælde kan ske, når importlandet ikke reagerer (status quo-reglen), ikke videreføres.

Forordningen har således en regel om, at de kemikalier, der er opført på listerne i forordningens bilag I, del 2 (PIC – anmeldelsespligtige kemikalier jf. fællesskabsreguleringen; d.v.s. eksport af stoffer, der er forbudt eller underkastet strenge anvendelsesrestriktioner på fællesskabsplan, men som ikke er opført på bilag III i konventionen) og del 3 (kemikalier omfattet af konventionens PIC-procedure), alene må eksporteres, når der foreligger et udtrykkeligt samtykke, eller der er udkommet en PIC-meddelelse med et samtykke.

Konventionen fastlægger alene, at en part, der har planer om at eksportere et sådant kemikalie, skal meddele den importerende part, at eksporten vil finde sted.

Farlige kemikalier (ikke defineret i forordningen) må som udgangspunkt senest eksporteres 6 måneder før sidste anvendelsesdato, og eksportørerne skal sikre sig, at mærkningen indeholder specifikke oplysninger om lagerbetingelser mv. under klimaforholdene i importlandet.

Disse bestemmelser af mere generel karakter er også mere vidtgående end konventionens.

Derudover indeholder forordningen et egentlig eksportforbud, for så vidt angår kemikalier og artikler, hvis anvendelse er forbudt i Fællesskabet, og som er opført på forordningens bilag V. Det drejer sig om kemikalier og artikler, som giver anledning til særlige betænkeligheder, f.eks. kviksølvholdige sæber, der er forbudt i fællesskabet. Bilag V kan udvides til også at omfatte yderligere kemikalier og artikler efter forordningens regler om ajourføring af bilagene, se herom nedenfor.

PIC-anmeldeproceduren (art 10-11)

PIC-anmeldeproceduren er baseret på konventionens bestemmelser.

Anmeldelse til konventionens sekretariat fra Fællesskabet skal ske for kemikalier, der er forbudt eller pålagt strenge restriktioner i Fællesskabet (og som således endnu ikke er optaget på konventionens bilag III). Kommissionen foreslås at være eneansvarlig for denne anmeldelse, idet bestemmelsen eksplicit nævner, at medlemsstaterne ikke forlægger anmeldelser af nationale reguleringsindgreb for konventionens sekretariat. Dette er en indsnævring af landenes kompetence i forhold til den nuværende forordning, hvor medlemsstaterne har denne mulighed.

Eksportanmelde-proceduren (art. 7-8)

Forordningsforslaget viderefører den eksisterende forordnings regler om pligt til forudgående at anmelde eksport af visse farlige kemikalier, idet reglerne dels er tilpasset konventionens bestemmelser, dels er udbygget.

Eksportanmeldeproceduren i forb. med eksport fra Fællesskabet

Proceduren indebærer, at eksportøren forud for den første eksport ud af Fællesskabet af et af de kemikalier/kemikaliegrupper, der er opført på bilag I, del 1, skal indsende en række nærmere angivne oplysninger til den nationalt udpegede myndighed. Kemikalierne i bilag I, del 1, er kemikalier, som er forbudt eller underkastet strenge restriktioner af Fællesskabet i en eller flere anvendelseskategorier eller underkategorier, jf. forordningens definitioner af henholdsvis pesticider og industrikemikalier. Eksportøren skal herefter genanmelde den første eksport hvert kalenderår, og skal i øvrigt foretage fornyet anmeldelse, såfremt Fællesskabets forskrifter, eller produktets sammensætning, ændres.

Den nationale myndighed skal kontrollere oplysningerne og underretter straks Kommissionen om eksporten. Kommissionen underretter herefter de ansvarlige myndigheder i det importerende land og rykker for svar, hvis det er nødvendigt.

I forhold til konventionen er der tale om visse udvidelser.

For det første gælder proceduren selvom det pågældende kemikalie kun er forbudt eller strengt reguleret i en af dets anvendelseskategorier eller underkategorier. Et pesticid, der både anvendes som plantebeskyttelsesmiddel og biocid, men kun er forbudt eller strengt reguleret i en af anvendelseskategorierne, vil f.eks. være omfattet af forordningens eksportanmelde-procedure, uden at være omfattet af konventionen .

For det andet gælder proceduren for de kemikalier, der er på forordningens bilag I, uanset om importlandet er part i konventionen (hvis importlandet er part, og kemikaliet er på PIC-listen, kører anmeldelsen dog efter reglerne om PIC-proceduren).

For det tredje gælder pligten også for artikler (færdigvarer), der indeholder kemikalier, der er opført på listerne i forordningens bilag I, del 2 (PIC –anmeldelsespligtige kemikalier jf. fællesskabsreguleringen) og 3 (kemikalier omfattet af konventionens PIC-procedure), såfremt disse kemikalier vil kunne frigives ved anvendelse eller bortskaffelse.

For det fjerde er der sket en udvidelse i forhold til konventionen med reglen om, at alle eksportører skal indsende eksportanmeldelser ved den første eksport og genanmelde en gang årligt. Konventionens forpligter her alene den første eksportør fra det pågældende land –og herefter den første geneksportør hvert år- hvorefter de efterfølgende eksportører ikke behøver at anmelde/genanmelde.

Pligten til eksportanmeldelse gælder efter forordningen alene for stoffer, der er på bilag I til forordningen. Det er efter forordningen ikke klart, om medlemslandene ved siden af disse regler kan have særlige nationale regler, der forpligter de nationale eksportører til at anmelde eksport af kemikalier, der nationalt er strengt reguleret eller forbudt, men som ikke er omfattet af restriktioner på fællesskabsniveau, hvorfor de ikke er omfattet af forordningens regler om eksportanmeldelse.

Der gives medlemsstaterne mulighed for at opkræve et gebyr til dækning af omkostningerne ved administration af eksportanmelde-proceduren. Denne bestemmelse findes hverken i den nuværende forordning eller i konventionen.

Eksportanmeldeproceduren i forb. med eksport fra andre parter til Fællesskabet

Kommissionen modtager anmeldelser fra andre parter, når der eksporteres fra andre konventionsparter til Fællesskabet. Kommissionen bekræfter overfor eksportlandet i overensstemmelse med konventionens regler og offentliggør anmeldelserne på Internettet.

Oplysninger, der skal ledsage eksporterede kemikalier

Forordningen indeholder regler om, at kemikalier der skal eksporteres er omfattet af fællesskabets emballage og mærkningsregler (direktiv 67/548/EØF, 1999/45/EF, 91/441/EØF og direktiv 98/8 mv. Bestemmelserne svarer stort set til den eksisterende forordning.

Anden oplysningspligt mv.

Der er i forslaget indbygget et krav om regelmæssige rapporter fra eksportørerne om mængden af eksporterede kemikalier til de enkelte parter og andre lande. Importørerne pålægges tillige at rapportere de mængder, de har importeret til Fællesskabet. Hver medlemsstat skal årligt forelægge Kommissionen de ovennævnte oplysninger i overensstemmelse med forordningens bilag IV. Konventionen indeholder ikke et sådant krav.

Medlemsstaterne skal regelmæssigt, som efter den eksisterende forordning, tilsende Kommissionen oplysninger om anvendelse i medlemsstaten af forordningens procedurer, herunder om toldkontrol, overtrædelser, sanktioner mv., hvorefter Kommissionen udarbejder en samlet rapport.

Ajourføring af bilagene

Forordningen indeholder regler om ajourføring af bilagene, herunder ajourføring af hvilke kemikalier, der er omfattet af reglerne om PIC-procedure, PIC-anmeldelse, eksportanmeldelse og eksportforbud. Der er tillige regler om beslutningsprocedurerne for ajourføring af bilagene (forskriftsprocedure, rådgivningsprocedure og -i et enkelt tilfælde- rådsbeslutning.)

Andre emner

Forordningsudkastet pålægger landene at udpege et antal toldsteder, der skal kontrollere eksport og import af kemikalierne på forordningens bilag I. Der er tale om en ny bestemmelse.

Endvidere indeholder forordningen en bemyndigelse til Kommissionen til at fastsætte tekniske retningslinier, der skal lette anvendelsen af forordningen (fastsættes i rådgivningsprocedure).

Der lægges op til, at forordningen træder i kraft den 1. januar 2003. Dette vil dog ikke kunne lade sig gøre i lyset af det ændrede hjemmelsgrundlag (fælles beslutningstagen).

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Der er tale om en retsakt til gennemførelse af en konvention, som fællesskabet har ratificeret. På den baggrund vurderes en ensartet gennemførelse i medlemslandene via en forordning at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forordningen vil være umiddelbart gældende i Danmark, og der forventes ikke umiddelbart behov for ændringer i dansk lovgivning (kemikalieloven og skattekontrolloven) for at gennemføre forordningen. Det bemærkes dog hertil, at der næppe er hjemmel efter kemikalielovens § 7 a til at indføre (de frivillige) bestemmelser om gebyr i forbindelse med eksportanmeldeproceduren.

Der vil formentlig være behov for at ændre den delegationsbekendtgørelse, hvor Miljøstyrelsen udpeges som ansvarlig myndighed under den eksisterende forordning. Derudover vil der formentlig være behov for at anvende bemyndigelsen i kemikalielovens § 59 til administrativt at fastsætte regler om straf. Videre vil der kunne blive behov for at ændre visse administrative regler med henblik på at overholdelse af forordningen, herunder at sikre toldkontrollen. Sidstnævnte kan dog først kan vurderes endeligt, når retningslinierne for dette system evt. er nærmere fastlagt af Kommissionen.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Efter den eksisterende forordning ligger der en række pligter, der giver anledning til økonomiske og administrative konsekvenser for staten og for erhvervslivet. Der er tale om beskedne konsekvenser, da forordningen i det hele taget omfatter få kemikalier/kemikaliegrupper, herunder formentlig kun et enkelt, der eksporteres fra Danmark (Parathion).

Med den ny forordning bygges der i alt væsentligt videre på forpligtelserne i den eksisterende forordning. Der er dog tale om en udvidelse af antallet af stoffer, idet den ny forordning omfatter yderligere 37 kemikalier/kemikaliegrupper, således at det samlede antal udgør 68 (i alt ca 300 individuelle kemikalier). Ud af de 37 nye kemikalier/kemikaliegrupper er de 19 underlagt både den særlige PIC-anmeldeprocedure og eksport-anmeldeproceduren, mens de 18 alene er underlagt eksport-anmeldeproceduren. Der er dog stadig tale om relativt få kemikalier set i forhold til det samlede antal kemikalier.

Efter forslaget er der kun et begrænset antal myndighedsopgaver hos de nationalt udpegede myndigheder (i Danmark Miljøstyrelsen), idet de fleste opgaver udføres af Kommissionen. I forhold til PIC-proceduren modtager og formidler Miljøstyrelsen for det første oplysninger om Fællesskabets importbeslutninger med henblik på at sikre, at der ikke importeres kemikalier i strid med importbeslutningerne. For det andet modtager og formidler Miljøstyrelsen oplysninger om andre parters importbeslutninger med henblik på at sikre, at der foreligger et udtrykkeligt importsamtykke fra den importerende part. I forhold til eksportanmeldeproceduren modtager Miljøstyrelsen eksportanmeldelser fra de eksporterende virksomheder med henblik på at formidle disse oplysninger til Kommissionen. De administrative og økonomiske konsekvenser heraf vurderes at være beskedne.

Toldmyndighederne pålægges kontrolopgaver i forbindelse med PIC-proceduren, idet det skal kontrolleres, at der ikke importeres eller eksporteres kemikalier i strid med importbeslutningerne. Endvidere vil der være kontrolopgaver i forbindelse med at sikre, at der foreligger eksportanmeldelser vedrørende de kemikalier, der er omfattet af forordningens eksportanmeldelsesregler. Det forventes, at Kommissionen vil fastsætte mere specifikke retningslinier for karakteren af kontrolopgaverne, se bemærkningerne ovenfor, hvorfor det på nuværende tidspunkt ikke er muligt at beskrive de administrative og økonomiske konsekvenser nærmere.

Kommissionen anfører i begrundelsen for forslaget, at en del af de kemikalier, der er forbudt eller underkastet strenge restriktioner ikke længere fremstilles i Fællesskabet, samt at der generelt ikke forventes at blive en stigning i de finansielle og administrative byrder. Navnlig forventes det ikke, at de små og mellemstore virksomheder vil blive berørt, da de generelt ikke er involveret i fremstillingen af de kemikalier, som forordningen omfatter.

Der forventes på denne baggrund alene beskedne administrative og økonomiske konsekvenser for erhvervslivet.

I lighed med den eksisterende forordning vil der ikke være konsekvenser for amter og kommuner.

Beskyttelsesniveau

Gennemførelse af forordningen forventes at forbedre beskyttelsesniveauet i forbindelse med eksport og import af kemikalier især i udviklingslandene.

Det kan nævnes, at udvidelsen af forordningen til også at omfatte artikler, hvorfra der kan frigives kemikalier omfattet af PIC-proceduren og PIC-anmeldeproceduren vil kunne medføre en forbedring af beskyttelsesniveauet.

Det kan også nævnes, at bestemmelsen om udtrykkelig samtykke fra en part eller andet land til import af et kemikalie, der er underkastet PIC-proceduren eller opfylder betingelserne for PIC-anmeldelse, vil forbedre beskyttelsen, idet det sikrer, at eksport ikke kan finde sted, blot fordi importlandet ikke afgiver et importsvar eller ikke reagerer på eksportanmeldelser uanset grunden her til.

Et yderligere punkt, der vil medvirke til en forbedring af beskyttelsesniveauet, er at eksportanmeldesystemet omfatter alle lande, uanset om de er part eller ej til konventionen.

Endvidere forventes forslaget om at forbyde eksport af kviksølvholdige sæber, hvis brug er forbudt i Fællesskabet, samt minimumsstandarder for holdbarheden af eksporterede kemikalier, også at hæve beskyttelsesniveauet.

5. Høring

Forslaget har været sendt i høring hos en bred kreds af interessenter

Danmarks JordbrugsForskning, Dansk Apotekerforening, Dansk Familielandbrug, Dansk Planteværn, Københavns Kommune og Landbrugsrådet har oplyst at de ingen bemærkninger har til forslaget.

LO og SID støtter forslaget, men gør opmærksom på den manglende omtale af arbejdsmiljøet i forslaget.

Det Økologiske Råd hilser forordningsforslaget velkomment og anfører, at der bør arbejdes intensivt på, at langt flere farlige kemikalier skal omfattes af PIC reglerne.

Forslaget har været sendt i skriftlig høring i miljøspecialudvalget den 4. juni 2002, hvor der ikke fremkom yderligere bemærkninger.

På mødet i specialudvalget (miljø) den 25. september 2002 fremkom der ikke bemærkninger.

Ad. 11 - Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om overvågning af Fællesskabets skove og disses samspil med miljøet (Forest Focus)

Dok. KOM/2002/0164 (COD)

Nyt notat

Resume: Formålet med forslaget er at skabe en ramme for en fællesskabsordning, der kan bidrage til at beskytte skovøkosystemerne i Fællesskabet gennem overvågning af deres tilstand. Forordningen vil fortsætte og videreudvikle overvågningsaktiviteter fra to eksisterende forordninger om beskyttelse af skovene i Fællesskabet mod hhv. luftforurening og brande. Disse udløber begge med udgangen af 2002. Derudover foreslås - i første omgang på forsøgsbasis - overvågning af biodiversitet, klimaændringer, kulstofbinding og jordbundsforhold. Programmet foreslås at gælde for perioden 2003 til 2008. I 2003 til 2006 forventes de statslige udgifter til gennemførelse af ordnin-

gen at være uændrede ift. niveauet under den nuværende forordning, mens der i 2007 og 2008 vil kunne blive tale om en stigning ifbm. at nye overvågningsområder inkluderes - med mindre øvrige aktiviteter neddrøses tilsvarende.

1. Status

Kommissionen sendte den 15. juli 2002 ovennævnte forslag til Rådet. Forslaget har hjemmel i TEF artikel 175, stk. 1 og skal derfor vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter proceduren om fælles beslutningstagen i TEF, artikel 251.

Grundnotat om forslaget er ikke tidligere oversendt til Folketingets Europaudvalg.

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om forslaget.

Forslaget er sat på dagsordenen for rådsmøde (miljø) den 17. oktober 2002 mhp. forhandlingsstatus

2. Formål og indhold

Den foreslåede forordning vil fortsætte og videreudvikle overvågningsaktiviteter fra to eksisterende forordninger om beskyttelse af skovene i Fællesskabet mod hhv. luftforurening og brande (hhv. EØF 3528/86 og EØF 2158/92 med senere ændringer). Disse forordninger udløber begge med udgangen af 2002. Derudover foreslås, at der under ordningen kan inddrages nye overvågningsaktiviteter indenfor områderne biodiversitet, klimaændringer, kulstofbinding og jordbundsforhold. Forslaget indebærer, at medlemsstaterne – efter nærmere fastsatte regler - forpligtes til at deltage i overvågningsaktiviteter og tilsende Kommissionen data og nationale rapporter om overvågningen. Samtidig indebærer forslaget, at Kommissionen refunderer op til 50 % af medlemsstaternes støtteberettigede udgifter. Medlemsstaternes deltagelse i skovbrandsovervågningen er frivillig.

Hovedformålet med den foreslåede forordning er *at skabe en ramme for en fællesskabsordning, der kan bidrage til at beskytte skovøkosystemerne i Fællesskabet gennem overvågning af deres tilstand.*

Der opstilles følgende delmål:

- fortsat overvågning og beskyttelse af skovene mod luftforurening,
- fortsat overvågning og beskyttelse af skovene mod brande,
- inddragelse af ny skovovervågning i Fællesskabet inden for områderne biodiversitet, klimaændringer, kulstofbinding og jordbundsforhold samt
- løbende evaluering og videreudvikling af alle overvågningsaktiviteter under forordningen.

Skovdefinition

Ordningen tager sigte på overvågning af "skovøkosystemer", hvorunder der tages udgangspunkt i FAOs definitioner af "skove" og "andre træbevoksede områder". Begge FAO-kategorier inkluderes. De gældende forordninger om beskyttelse af skovene mod luftforurening og brande indeholder ikke en tilsvarende harmoniseret skovdefinition.

Definitionen omfatter ikke blot områder med tæt bevoksning af højstammede træer, som er typisk for de fleste danske skove, men også andre træbevoksede områder, herunder arealer med egentlig

trævegetation helt ned til 5-10 % kronedække eller mere buskvegetation med mere end 10 % krone-dække. Sidstnævnte kategorier af mere spredt bevoksede områder kan være hyppigt forekommende især i sydlige EU-lande og i højt beliggende skove, fx i Alperne og Skandinavien. Forslagets definition har en mindre, formentlig utilsigtet, afvigelse fra FAO's definition, idet det ikke har nogen nedre arealgrænse for "andre træbevoksede områder"; forholdet ventes afklaret under forhandlingerne.

Overvågningsmetoder

På grundlag af resultaterne fra den gamle forordning om beskyttelse af skovene mod luftforurening (EØF) 3528/86 foreslås det, at den nye ordning:

- viderefører og videreudvikler et systematisk net af observationspunkter, som kan give repræsentative oplysninger om skovøkosystemernes tilstand (Danmark har med støtte under den gældende forordning overvågning i 26 punkter i et 16x16 km net, det såkaldte "Niveau 1-net") og
- viderefører og videreudvikler et net af observationsflader, hvor der gennemføres intensiv og kontinuerlig overvågning (Danmark har med støtte under den gældende forordning overvågning i 8 observationsflader, alle i statskove, det såkaldte "Niveau 2-net")

På grundlag af resultaterne fra den gamle forordning om beskyttelse af skovene mod brande (EØF) 2158/92 foreslås det, at den nye ordning:

- viderefører og videreudvikler et informationssystem til indsamling af sammenlignelige oplysninger om skovbrande på fællesskabsplan og
- giver adgang for medlemsstaterne til at gennemføre undersøgelser til kortlægning af årsagerne til skovbrande og disses dynamik samt skovøkosystemernes reaktion på brande.

Medlemsstaterne kan på anmodning deltage i foranstaltninger relateret til overvågning og bekæmpelse af brande (Danmark deltager ikke i foranstaltninger under den gældende skovbrandsforordning).

For at kunne videreudvikle skovovervågningen til også at omfatte biodiversitet, klimaændringer, kulstofbinding og jordbundsforhold gennemfører Kommissionen undersøgelser, forsøg og demonstrationsprojekter. Kommissionen kan i den forbindelse anmode medlemsstaterne om at bidrage med undersøgelser mv. Ved videreudviklingen og iværksættelsen af nye overvågningsaktiviteter skal Kommissionen tage hensyn til såvel videnskabelige som finansielle behov og begrænsninger.

Kommissionen gennemfører tillige undersøgelser, forsøg og demonstrationsprojekter for at fremme harmoniseret dataindsamling og -håndtering samt for at forbedre datakvalitet og datavurdering på fællesskabsplan.

Nationale programmer, koordinering og samarbejde

Medlemsstaternes aktiviteter foreslås gennemført som led i nationale programmer, der udarbejdes for perioder af 3 år. Programmerne skal godkendes af Kommissionen og kan løbende justeres, navnlig under hensyntagen til ordningens videreudvikling og inddragelsen af nye overvågningsområder.

Kommissionen foreslås at spille en central rolle bl.a. i henseende til koordinering, opfølgning og videreudvikling af ordningen samt vurdering af data på fællesskabsplan. Til det formål foreslås oprettet et videnskabeligt koordineringsorgan som kan placeres ved Det Fælles Forskningscenter i Kommissionen og som kan bistås af decentrale tematiske centre. Kommissionen kan indgå kontrakter med forskningsinstitutioner og eksperter om løsning af dele af disse opgaver. Det Europæiske Miljøagentur forudsættes at bistå Kommissionen med rapportering.

For at sikre en harmoniseret dataindsamling og -bearbejdning forudsættes der udarbejdet manualer med obligatoriske parametre, metoder og formater, som skal bruges ved overførsel af data.

Kommissionen forudsættes at samarbejde med andre internationale instanser for at fremme målet om beskyttelse og bæredygtig forvaltning af fællesskabets skove, og særligt hvad angår beskyttelse af skovene mod luftforurening forudsættes et samarbejde med Det Internationale Samarbejdsprogram for vurdering og overvågning af luftforureningens virkninger på skove (ICP Forest).

Gennemførelsesperiode og finansiering

Ordningen løber over en periode på 6 år fra den 1. januar 2003 til 31. december 2008.

Fællesskabets finansiering af medlemsstaternes aktiviteter vil kunne udgøre op til 50 % af de støtteberettigede udgifter, mens Kommissionens egne aktiviteter til undersøgelser, forsøg mv. forudsættes finansieret 100% af Kommissionen. Kommissionen vil tillige kunne yde støtte til ICP Forest.

Den samlede finansieringsramme for perioden 2003 til 2006 er fastsat til 52 mio. Euro, eller 13 mio. Euro årligt (hhv. 386 mio. kr. og 96,5 mio. kr. årligt). For perioden 2007-2008 forventes en budgetudvidelse, idet det anføres i forslaget, at de nødvendige finansielle ressourcer - ud over de 13 mio. Euro årligt - bliver stillet til rådighed forudsat at de godkendes af budgetmyndigheden. Den eventuelle budgetudvidelse skal ses i sammenhæng med den foreslåede inddragelse af ny skovovervågning i Fællesskabet inden for områderne biodiversitet, klimaændringer, kulstofbinding og jordbundsforhold.

Gennemførelse, rapportering fra medlemsstaterne, Den Stående Skovbrugskommitte.

Medlemsstaterne udpeger de institutioner, der skal forvalte aktiviteterne i de nationale programmer. Hvis det er private instanser, kræves Kommissionens godkendelse. Hver medlemsstat udpeger et nationalt center, som er ansvarligt for koordinering af det nationale program.

Medlemsstaterne tilsender årligt Kommissionen de data, der indsamles som led i ordningen. Data skal være georefererede, dvs. referere til et bestemt geografisk punkt eller område, og de skal ledsages af en rapport. Kommissionen fastsætter formater og nærmere bestemmelser for dataoverførslen (det kunne fx være en nærmere specifikation af, hvordan de omtalte georeferencer skal være). Medlemsstaterne skal videreformidle data med anvendelse af fælles standarder og formater og via elektroniske databaser, hvortil offentligheden har let adgang. Kommissionen forudsættes at have ubegrænset ret til at anvende og formidle de data, der indsamles som led i ordningen.

Hver medlemsstat udarbejder hvert 3. år fra og med 2005 en rapport over skovenes sundhedstilstand. Medlemsstater, der deltager i overvågningen af skovbrande, udarbejder hvert år en rapport om resultaterne deraf. Rapporterne tilsendes Kommissionen senest den 31. december i afrapporteringsåret. For øvrige overvågningsaktiviteter, som måtte blive udviklet med tiden, udarbejdes nationale rapporter i tidsspand, der fastlægges efter drøftelser i Den Stående Skovbrugskomite.

Kommissionen foreslås bistået af Den Stående Skovbrugskomite efter den såkaldte forvaltningsprocedure. Forvaltningsproceduren medfører, at Komitéen udtaler sig med kvalificeret flertal af vægtede stemmer, jf. traktatens artikel 205, stk. 2. Hvis Kommissionen vedtager foranstaltninger, der ikke er i overensstemmelse med komitéens udtalelse, meddeles disse til Rådet, som derefter kan træffe anden afgørelse inden for en periode på to måneder.

Der er tale om en rammeforordning, således at medlemsstaternes præcise forpligtelser vedr. skovovervågning, udformning af nationale overvågningsprogrammer, afrapportering mv. vedtages af Den Stående Skovbrugskomite på forslag fra Kommissionen efter ovennævnte retningslinier.

Rapportering fra Kommissionen, revurdering, kandidatlande, i-krafttrædelse

På grundlag af de nationale rapporter forelægger Kommissionen med bistand fra Det Europæiske Miljøagentur en rapport over ordningens gennemførelse samt en midtvejsevaluering af ordningen. Rapporten og midtvejsevalueringen forelægges senest 6 måneder efter fristen for udarbejdelse af de nationale rapporter om skovøkosystemernes tilstand (31. december 2005) og sendes til Europa-Parlamentet og Rådet. Inden ordningens udløb den 31. december 2008 forelægger Kommissionen Europa-Parlamentet og Rådet en samlet rapport over ordningens gennemførelse, under hensyn til ovennævnte midtvejsevaluering.

Ordningen forudsættes at være åben for deltagelse af kandidatlande i Central- og Østeuropa i henhold til de betingelser, der er fastsat i Europaaftalerne (med tillægsprotokoller) og i de afgørelser, der er truffet af de relevante associeringsråd.

Ordningen forudsættes tillige at være åben for deltagelse af Cypern, Malta og Tyrkiet på grundlag af bilaterale aftaler, som skal indgås med disse lande.

Forordningen forudsættes at træde i kraft på tredjedagen efter offentliggørelsen i De Europæiske Fællesskabers Tidende.

3. Nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet

Skovbruget som sådan er i EU - i modsætning til landbruget - ikke omfattet af en fælles politik, hvilket er en direkte følge af EF-Traktaten, som ikke oplister skovbrug blandt de områder og sektorer, som er omfattet af en fælles politik.

Skovbruget og skovene har imidlertid betydning for en række af de øvrige sektorer, der er omfattet af traktatens fælles politikker, ligesom fællesskabets regulering på disse områder kan have - og har - væsentlig betydning for skovbruget og skovene, herunder ikke mindst inden for landbrugs-, industri- og handelspolitikken såvel som miljøpolitikken.

Den foreslåede forordning om overvågning af skovene og disses samspil med miljøet skal ses som led i forvaltningen af fællesskabets politikker indenfor disse øvrige sektorer, idet overvågningen forudsættes at tilvejebringe relevante og pålidelige informationer som basis for eventuelle politiske beslutninger om indgreb.

For overvågningen af skovenes sundhedstilstand og risikoen for skovbrand vil der være tale om en fortsættelse og videreudvikling af praksis med fællesskabsovervågning under forordningerne (EØF)

3528/86 og 2158/92. For de nye overvågningsområder, der foreslås inddraget, herunder biodiversitet, kulstoflagring, klimapåvirkninger og jordbundsforhold, har der ikke tidligere været gennemført systematisk skovovervågning i fællesskabsregi. Både biodiversitet og klimaforhold er centrale elementer i internationale skovdrøftelser, og både årsagssammenhænge og virkninger krydser over grænserne. I den henseende virker det naturligt, at der også i EU-sammenhæng etableres et system, der giver fællesskabet et dækkende og énsartet billede af situationen, men der bør i overensstemmelse med nærhedsprincippet under ordningens tilrettelæggelse tages højde for, at en del af den for fællesskabet nødvendige information vil kunne tilvejebringes via harmoniserede nationale statistikker og overvågninger.

4. Forslagets konsekvenser for Danmark

4.1 Lovgivningsmæssige konsekvenser

Det er i forslaget til ny EU-forordning om skovovervågning uklart, i hvilket omfang medlemsstaterne vil være forpligtede til at levere data fra hver eneste observationspunkt og -flade i de overvågningsnet, der udvikles som led i ordningen. Der er i Danmark ikke hjemmel til, uden ejerens tilladelse, at gennemføre registreringer og overvågningsaktiviteter på private arealer i skove - dog undtaget overvågning af visse naturtyper, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Den hidtidige forordning om overvågning af skovenes sundhedstilstand har kunnet gennemføres i kraft af frivillige aftaler, der er indgået med de enkelte implicerede skovejere, og det er muligt, at den foreslåede nye forordning vil kunne gennemføres på samme grundlag. I så fald er der ikke behov for lovændring i Danmark. Hvis forordningen derimod vil indebære forpligtelse for Danmark til at gennemføre overvågning og videregive data derfra imod eventuelle private ejeres ønske, så vil dens gennemførelse kræve dansk lovændring.

Forordningsforslaget lægger op til, at Kommissionens ret til at anvende og formidle de til Kommissionen leverede data skal være ubegrænset. Samtidig forudsættes, at data skal være georefererede - uden at det angives præcist, hvilken nøjagtighed den geografiske reference skal have. Såfremt kravet om georeference indebærer mulighed for identifikation af oplysninger på ejendomsniveau er der mulighed for, at oplysningerne vil være omfattet af Persondataloven, som fastsætter nærmere regler for omgang med og formidling af data omfattet af loven. Det er uklart, om forordningens gennemførelse i Danmark vil være fuldt forenelig med Persondataloven, idet der kan opstå konflikt, hvis den forudsatte ubegrænsede ret til at anvende og formidle data strider mod ønsket fra implicerede private ejere. Hvis ejerne har givet tilladelse vil der imidlertid ikke være konflikt.

4.2 Økonomiske konsekvenser

Danmark budgetterer i 2002 med sammenlagt ca. 2,6 mill. kr. i statslige udgifter til overvågnings- og udviklingsaktiviteter indenfor de områder, der er dækket af den gældende forordning om skovovervågning (EØF) 3528/86. Heraf refunderer EU 50 %.

For perioden 2003 til 2006 lægger forslaget op til en videreførelse af de EU-tilskudsmidler, der hidtil har været anvendt til gennemførelse af fællesskabets gamle forordninger om beskyttelse af skovene mod luftforurening og brande. For denne periode ventes forslaget ikke at ændre væsentligt på de danske udgifter til gennemførelse af fællesskabets skovovervågning, og der vil for hele perioden som udgangspunkt kunne forventes en EU-refusion på 50 % for de nationale udgifter.

For perioden 2007 til 2008 forventes en EU-budgetudvidelse, idet det anføres i forslaget, at de nødvendige finansielle ressourcer, ud over det årlige beløb på 13 mill. Euro, der budgetteres med i 2003-2006, vil blive stillet til rådighed, forudsat at de godkendes af Budgetmyndigheden. Den forventede budgetudvidelse, skal ses i sammenhæng med den foreslåede inddragelse af nye overvågningsområder. Det er ikke muligt at forudsige præcist, hvor stor den danske mérudgift til gennemførelse af nye danske overvågningsaktiviteter i givet fald vil blive - et skøn vil være, at det vil kunne ligge inden for en ramme på op til 1-2 mill. kr. årligt, hvoraf 50 % vil kunne ventes refunderet af EU.

De danske overvågningsaktiviteter, der vil blive gennemført i medfør af ordningen, forventes som hidtil at blive varetaget af staten. Forslaget ventes derfor ikke at have økonomiske konsekvenser for hverken amter, kommuner eller private.

4.3 Miljømæssige konsekvenser

Forslaget ventes at have en positiv miljøeffekt, idet fortsat og videreudviklet overvågning af skovøkosystemernes tilstand og disses samspil med miljøet vil kunne forbedre grundlaget for at træffe beslutninger, der fremmer bæredygtig drift af både EU's og Danmarks skove.

5. Høring

Forslaget er af Skov- og Naturstyrelsen sendt i høring til en række interesseparter med frist for afgivelse af bemærkninger senest den 2. september 2002.

Forslaget har været forelagt miljøspecialudvalget den 26. august 2002.

Landboforeningerne har bemærket, at Danmark allerede har en national skovovervågning, og at der lige er udpeget et landsdækkende registreringsnet i forbindelse med de fremtidige skovtællinger. Et nyt registreringsnet bør så vidt muligt koordineres med eksisterende registreringer og overvågning. Det er endvidere vigtigt at få fastlagt rammerne for, hvordan EU-Kommissionen kan anvende de indkomne data og at lodsejerne har kendskab til, hvordan data anvendes og formidles. Kommissionen skal derfor ikke, have ubegrænset ret til at anvende og formidle data indhentet fra private skovdistrikter. Der må derfor som minimum være krav om, at data fra private skove kun bliver offentligt tilgængelige, hvis de er rensset for oplysninger, der kan føres tilbage til det enkelte distrikt. Det skal desuden sikres, at oplysninger indhentet om skove kun sker efter aftale med skovejeren og ikke med hjemmel i ny lovgivning. Endelig bemærkes det, at definitionen af skov med kronedække på ned til 5-10 pct. ikke er ret meget, og der spørges til om definitionen derfor også vil kunne omfatte engarealer under - måske midlertidig - tilgroning.

Dansk Skovforening har flere bemærkninger til forslaget. For det første bemærkes det, at der er en indbygget konflikt i forslaget, idet den foreslåede forordning anføres at have hjemmel i artikel 175 (majoritetsbeslutninger), mens beslutninger om katastrofeforanstaltninger har hjemmel i artikel 308 (beslutninger træffes ved enstemmighed). For det andet finder foreningen det betænkeligt, såfremt opfølgende foranstaltninger, der sker som konsekvens af forslaget, fører til en forrykning i balancen mellem bæredygtighedskriterienes tre "ben" (sociale, økonomiske og økologiske/miljømæssige). Foreningen mener, at der vil ske en for ensidig fokusering på den økologiske bæredygtighed. For det tredje bemærkes det, at fællesskabets skove er forskellige, hvorfor fælles registrering ikke nødvendigvis fører til en bedre dokumentation af skovenes beskyttelse og bæredygtighed. For det fjerde

påpeges, at der allerede i dag er forskellige former for registreringssystemer, som bør udnyttes fuldt ud inden nye opfindes. For det femte finder foreningen det udokumenteret, at der er behov for en fællesskabsforanstaltning. Foreningen finder, at der kan være behov for opfølgende fællesskabsforanstaltninger, der måtte være nødvendiggjort af grænseoverskridende påvirkninger, mens selve overvågningen sagtens kan gennemføres af de enkelte medlemsstater. For det sjette finder foreningen det uacceptabelt, såfremt indsamlede data i de enkelte lande gøres til genstand for almindelig offentliggørelse på ejendomsniveau. For det syvende bemærkes det, at forslaget økonomiske konsekvenser er uforudsigelige. For det ottende påpeger foreningen som et problem, at Kommissionens forslag ikke kan gennemføres under de forudsætninger, der er lagt til grund for udarbejdelsen af en kommende dansk skovstatistik. Foreningen henviser til, at det for arbejdet med denne statistik, som vil blive stikprøvebaseret, er forudsat dels, at oplysningerne ikke videregives, dels, at oplysningerne ikke må kunne identificeres på ejendomsniveau. Da Kommissionens forslag ikke opfylder de forudsætninger, finder foreningen, at det kan blive svært at opnå skovejernes accept til gennemførelse af forslaget som led i den danske statistik. Omvendt finder foreningen, at det både omkostningsmæssigt og forklaringsmæssigt vil være u hensigtsmæssigt at foretage dobbeltregistrering, dels i nationalt regi og dels i EU-regi. Dansk Skovforening finder derfor, at der bør udarbejdes en dansk skovstatistik tilpasset de elementer man i EU-regi gerne ser registrerede, men stadig byggende på de forudsætninger, der er lagt til grund for statistikken. Foreningen finder, at kun den færdige statistik, skal videregives til EU, således at der ikke sker en videregivelse og offentliggørelse af ejendoms-specifikke data. Afslutningsvist anføres, at Skovforeningen ikke kan tilslutte sig en positiv dansk holdning til forslaget, idet der henvises dels til subsidiaritetsprincippet på skovområdet, dels til, at den foreslåede forordning vil føre til en manglende helhedsvurdering af Fællesskabets skove.